MUZEUL NAȚIONAL DE ISTORIE A ROMÂNIEI

CERCETĂRI ARHEOLOGICE

XII

Editor: Dr. Crişan Muşețeanu

ISSN 0255-6812

CERCETĂRI ARHEOLOGICE

XII

BUCUREŞTI
2003

Editor: Dr. Crişan Muşeţeanu

Redactor şef: Dragomir Popovici

Tehnoredactare: Daniela Iacovache, Cristina Joiţa
Desene: Georgiana Ducman, Corina Dănilă
Foto: Marius Amarie
Coperta: Andrei Mărgărit

Colectivul de redacţie:
Dr. Gheorghe Trohani
Dr. Liviu Petculescu
Dr. Anca Păunescu

CUPRINS

I. EMIL CONDURACHI

REPERE BIOGRAFICE 11

Răzvan Theodorescu - *Profesorul meu* 15

Zoe Petre - *Pater* 16

Alexandru Vulpe – *Emil Condurachi – director* 18

Mircea Petrescu-Dîmboviţa - *Academicianul Emil Condurachi la 90 ani de la naştere* 20

Ion Barnea - *Emil Condurachi şi arheologia creştină* 27

Alexandru Suceveanu - 90 de ani de la naşterea lui Emil Condurachi 29

Mihai Bărbulescu – *Emil Condurachi – 90 de ani de la naştere* 32

Constantin Preda - *Profesorul Emil Condurachi – numismatul* 34

Gavrilă Simion – *Un cuvânt pentru profesorul meu* 37

Mihai Irimia - *Emil Condurachi Şi Dobrogea* 40

II. RAPOARTE DE SĂPĂTURĂ

Radu Coman, Elena Renţa, Gh. Matei, Silviu Oţa - Raport de cercetare arheologică pe anii 2001-2003 la Oraşul de Floci (com. Giurgeni, jud. Ialomiţa) 45

III. ARTICOLE

Radian Romus Andreescu, Traian Popa - *Sultana-Malu Roşu. Catalog selectiv* 59

Radian Romus Andreescu, Pavel Mirea, Ştefan Apope - *Cultura Gumelniţa în vestul Munteniei. Aşezarea de la Vităneşti, jud. Teleorman* 71

Doina Leahu - *Consideraţii cu privire la falerele de aur din epoca bronzului descoperite pe teritoriul României.* 89

Sorin Oanță-Marghitu - *"Fenomenul Cernavoda III-boleráz": după 30 de ani* 109

Rodica Boroffka, George Trohani - *Necropola getică de la Canlia, com. Lipnița, jud. Constanța* 139

Doina Șeclăman, Marin Șeclăman, George Trohani - *Contribuții la studiul ceramicii getice din Câmpia Română* 199

Mircea Negru, Alexandru Bădescu, Romeo Avram - Amfore de tip käpitan II în Dacia romană 231

Silviu Oța, Katiuşa Pârvan - *Monede medievale descoperite la Piua Petrii în campaniile arheologice din anii 1996, 1998-1999 (I)* 241

Anca Păunescu, Eugen S. Teodor - *L'établissement rural médiéval des XVI-XVII siecles de Brăneşti-Vadu Anei* 249

IV. STUDII

Mircea Anghelinu - *Note privind impactul marxismului în teoria şi practica arheologiei preistorice din România* 275

Dragomir Popovici - *Area organization, arrangement and use in the Cucuteni, phase A Culture (I)* 303

Eugen Silviu Teodor - *O frontieră incertă a lumii romane - Câmpia Dunării de Jos în epoca lui Justinian* 323

V. CERCETĂRI PLURIDISCIPLINARE

Adrian Bălăşescu, Valentin Radu - *Studiul materialului faunistic descoperit în tell-ul de la Vităneşti (jud. Teleorman): nivelul Gumelnița B_1* 361

Constantin Haită, Valentin Radu - *Les zones de rejets menageres de la culture Gumelnita: temoins dans l'evolution chrono – stratigraphique des tells. Etude micro-morphologique et archaeo-ichthyologique sur le tell d'Hârsova (dep. Constanța).* 387

VI. NOTE

Elvira Ciocea Safta - *Un ac de bronz cu cap globular din Transilvania* 407

Christina Elena Ştirbulescu - *Consideraţii privind sarcofagul "Ghica"* 413

Lia Bătrîna, Adrian Bătrîna - Precizări cu privire la unele reprezentări de pe inele medievale din secolele XIV-XV 425

Adina Boroneanț, Mihai Vasile - *Protecția monumentelor istorice în România. Partea I-a - legislația şi aplicarea ei anterior anului 1989* 431

VII RECENZII

Crişan Muşețeanu - *Kevin Greene, The Pre Flavian Fine Wares, Report un the Excavations at Usk 1965-1976 University of Wales Press, Cardiff, 1979, 165 p., 55 figures.* 449

Crişan Muşețeanu - *Tatyana Cvjecticanin, Glazed pottery from Upper Moesia, Beograd, 2001, 149 pages, 8 illustrations, 2 maps.* 451

Crişan Muşețeanu - *Ioan C. Opriş, Ceramica romană târzie şi paleobizantină de la Capidava în contextul descoperirilor de la Dunărea de Jos (sec IV – VI p. Chr) 241 pagini, 64 planşe, editura Enciclopedică, Bucureşti 2003.* 453

Silviu Teodor - *Florin Curta - The Making of Slavs: History and archaeology on the Lower Danube Region, cca. 500-700 Oxford University Press, 2001 (350 p. + două anexe, index, bibliografie)* 457

Rodica Oanță-Marghitu - *Éva Garam, Funde byzantinischer Herkunft in der Awarenzeit vom Ende des 6. Bis zum Ende des 7. Jahrhunderts, în Monumenta Avarorum Archaeologica, Vol 5, Budapesta, 2001; 24 de figuri în text, 139 de planşe alb-negru, 60 de planşe color şi o anexă* 469

Necrolog 473
Radu Florescu

NECROPOLA GETICĂ DE LA CANLIA, COM. LIPNIȚA, JUD. CONSTANȚA

Rodica Boroffka, George Trohani

In memoriam Emil Moscalu

Résumé

La nécropole de Canlia a été fouillée pendant les années 1969-1974 par le regretté collègue Emil Moscalu. Des 81 tombes identifiées 77 sont d'incinération et appartiennent aux gètes de la fin du V-ème siècle - commencement du II-ème siècle av. J.C. Mais la plus grande partie d'entre elles datent du IV-ème siècle av.J.C. Quatre tombes sont d'époque romaine, du II-ème siècle ap.J.C.

Des 155 vases découverts dans le cimetière gète, 71 sont tournés (45,81 %) et 84 travaillés à la main (54,19 %).

Des 77 tombes 18 contiennent une urne, 56 une urne avec couvercle et 3 avec les restes funéraires mis directement sur le sol - de ces dernières, une des tombes ne contient aucun objet d'inventaire. On doit de même mentionner que deux tombes ne contiennent pas des ossements.

Necropola de la Canlia, com. Lipnița, jud. Constanța a fost cercetată între anii 1969-1974 de către Emil Moscalu[1].

O descriere topografică a locului pe care se afla necropola lipseşte atât în jurnalul de săpătură cât şi în publicațiile în care apare menționată direct săpătura. Potrivit lui R. Harhoiu[2], în 1969 E. Moscalu ar fi recuperat inventarele a cinci morminte de incinerație descoperite în punctul La Lutărie de unde provin şi 10 morminte medievale timpurii. Presupunem că este vorba de mormintele (într-adevăr patru) descoperite întâmplător de localnici. Locul descoperirii pare să fie un bot de deal situat la intrarea în sat venind dinspre Dunăre, într-o regiune bogată în vestigii arheologice. Pentru un relief similar pledează şi maniera în care a fost descoperită necropola prin dezvelirea din cauza eroziunii a primelor morminte pe marginea botului de deal (fig. 1, 2).

Au fost identificate 81 de morminte dintre care primele patru au fost descoperite întâmplător. Patru morminte (numerele 22-24 şi 32) din cele 81 înregistrate au fost datate potrivit inventarului şi a ritualului funerar în perioada romană. O parte a inventarelor funerare de la Canlia au fost publicate de E. Moscalu în monografia sa asupra ceramicii traco-getice, fără referiri la contextul descoperirii. Catalogul descoperirilor, din prezenta lucrare, a fost făcut pe baza notițelor şi observațiilor din jurnalul de săpătură precum şi a documentării proprii asupra fişelor de inventar şi a marcajelor de pe material. In situații confuze am acordat prioritate notițelor din jurnalul de săpătură, urmate de marcajele de pe vase şi, în ultimul rând, fişelor de inventar, acestea fiind informația cel mai târziu înregistrată.

Este de menționat că potrivit unei prime afirmații a autorului săpăturii ar fi vorba de 78 de morminte getice din sec. IV-III a.Chr. şi patru morminte de epocă romană[3], din sec. II p.Chr., deci de 82 de morminte. În introducerea la analiza antropo logică sunt menționate 81 de

[1] La una din campanii a participat la săpături şi colegul Alexandru Oancea

[2] R. Harhoiu, Pontica 5, 1972, p. 565, nota 1

[3] E. Moscalu, *Ceramica traco-getică*, Bucureşti, 1983, p. 5 şi 65 La p. 187 sunt menționate 78 morminte cu aproape 142 vase din sec. IV a.Chr. şi poate şi de la începutul sec. III a.Chr.

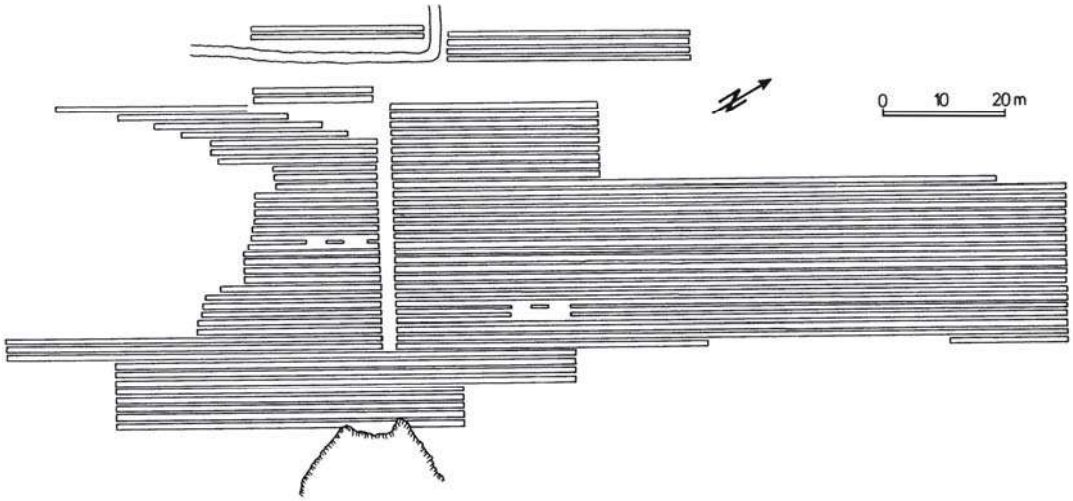

***Fig. 1**. Canlia. Planul general al săpăturii.*

morminte[4] aşa după cum reiese şi din notele din jurnalul de săpătură. În depozitele Muzeului Național de Istorie a României se păstrează inventarele a 81 de morminte: 77 morminte de la începutul celei de-a doua perioade a epocii fierului şi patru din epocă romană.

Necropola de la Canlia este în exclusivitate plană şi de incinerație. Observații privind gropile mormintelor sunt rare şi fac referire la adâncimea până la care au fost săpate, respectiv adâncimea la care a fost depusă urna, înregistrată de la nivelul de călcare actual. Patru gropi sunt menționate ca având formă cilindrică, cu diametrele cuprinse între 0,50 şi 1,05 m; două dintre acestea adăposteau câte trei morminte.

Adâncimea la care au fost aşezate urnele variază, în medie, între 0,60 şi 1,20 m. Adâncimea maximă înregistrată este de 1,50 m (mormântul 80). Câteva morminte au fost descoperite relativ aproape de nivelul actual de călcare (0,20 m-0,30 m) ceea ce explică faptul că unele dintre ele au fost deranjate.

Două morminte (nr. 4 şi 16) nu conțin oase. Cea mai mare parte a mormintelor sunt de incinerație în urnă. Trei morminte (numerele 13, 27 şi 73) sunt de incinerație cu oasele depuse în groapă - în două cazuri (13 şi 27) însoțite de piese de inventar, iar într-unul (73) fără piese de inventar. Mormintele cu oasele depuse în urnă sunt în majoritate. Dintre acestea, 56 sunt prevăzute cu capac - care constă fie dintr-o strachină sau un alt vas ceramic (uneori fundul unui vas), fie dintr-o lespede de piatră (mormintele 48 şi 74). 18 morminte nu par să fi avut capac (mormintele 1, 2, 10-11, 19-21, 26, 34, 40, 42-44, 46, 58, 78 şi 79). În interiorul urnei sau alături de aceasta au fost depuse vase ceramice, piese de lut, metal, os sau pastă de sticlă. Cel puțin în parte, inventarele funerare au fost trecute prin foc împreună cu defuncții, după cum indică urmele de ardere secundară de pe piesele mărunte de lut sau fragmentele de oase lipite de corpul unora dintre piesele de metal. Potrivit analizei osteologice o parte din oasele depuse în urne, în cazul câtorva morminte (numerele 7, 67 şi 80), sunt de animale. Din construcția câtorva morminte fac parte lespezi de piatră pe care a fost aşezată urna sau care au fost dispuse pe cant pentru protejarea acesteia. Nici una dintre aceste amenajări nu poate fi considerată cistă de piatră. Autorul săpăturii nu face nici o mențiune privind rugul pe care au fost arşi defuncții, ca atare putem presupune că acesta nu se afla în arealul cercetat.

[4] D. Botezatu, Pontica 14, 1981, p. 123.

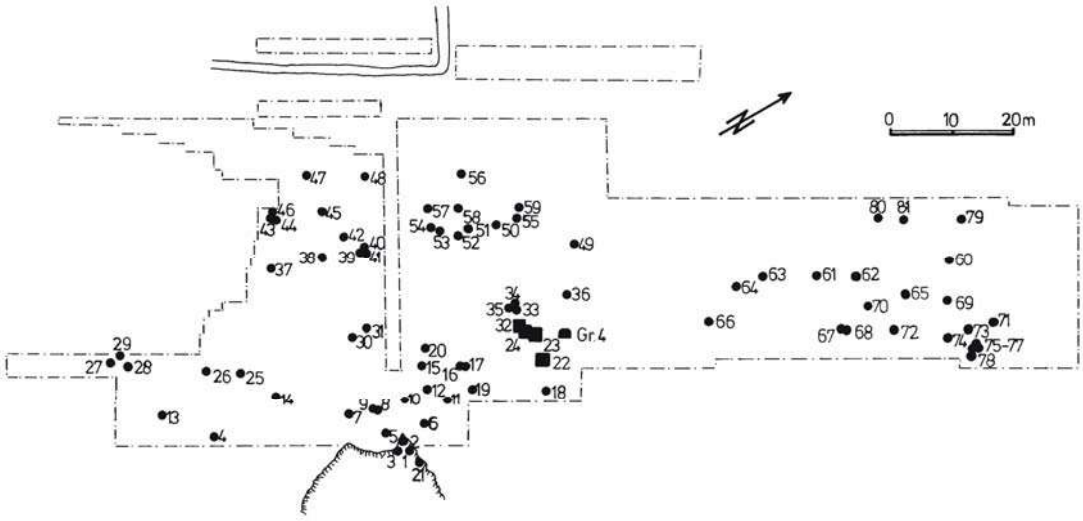

Fig. 2. *Canlia. Planul necropolei.*

Cimitire contemporane şi înrudite prin elemente de rit şi ritual funerar precum şi prin inventare au fost cercetate la Murighiol[5], Cernavoda[6], Bugeac[7], Telița[8], Satu Nou[9], Zimnicea[10], Slobozia[11], Enisala[12], Ravna[13], Dobrina[14], Profesor Isirkovo[15], Krăgulevo[16], etc., la care se adaugă numeroase morminte izolate.

Din cele 155 de vase ceramice, întregi sau fragmentare descoperite la Canlia, 71 au fost lucrate la roată - ceea ce reprezintă 45,81% din totalul materialului, iar 84, respectiv 54,19%, au fost lucrate cu mâna.

Forma ceramică cel mai frecvent utilizată ca urnă este vasul lucrat cu mâna, în formă de clopot după noi sau de sac după E. Moscalu, care-l datează în secolele IV şi III a. Chr., când dispare. La Canlia s-au descoperit 41 astfel de vase, iar la Ravna 17. Corpul este uneori uşor profilat, cu patru apucători dispuse, cel mai adesea, la mijlocul înălțimii sau în jumătatea inferioară (fig.7/1, 5; 8/9; 9/2; 10/2; 12/1, 3, 8; 15/6; 16/4; 17/6, 8, 12; 18/5; 19/1; 20/2, 8; 23/2, 5, 7; 24/3). Acest tip de vas, în 26 de exemplare la Canlia, se regăseşte în tipul *IXc*, de vas sac cu profil arcuit, sau *IXb*, când corpul este bitronconic, stabilite de către E. Moscalu[17], des documentat, în special, în necropole[18] şi care

[5] E. Bujor, SCIV 6, 1955, 3-4, p. 571-580; idem, SCIV 7, 1956, 3-4, p. 243-252; idem, Dacia N.S 2, 1958, p. 125-141.
[6] D. Berciu, MCA 4, 1957, p. 281-309
[7] M. Irimia, Pontice 1, 1968, p. 193-233; 2, 1969, p. 23-42; 12, 1979, p. 55-76; idem, Inventaria Archaeologica 13, 1986.
[8] G. Simion, Gh.I. Cantacozino, MCA 8, 1962, p. 373-382; G. Simion, Peuce 6, 1977, p. 49-72.
[9] B. Mitrea, în Omagiu lui Constantin Daicoviciu. 1960, p.409-423; B. Mitrea, C. Preda, N. Anghelescu, MCA 7, 1961, p. 183-289.
[10] A.D. Alexandrescu, Dacia N.S 24, 1980, p. 19-126.
[11] C. Buzdugan, Carpica 1, 1968, p. 77-94.
[12] G. Simion, Peuce 2, 1971, p. 63-129; idem, Thracia 3, 1975, 291-304; idem, Peuce 6, 1977, p. 49-72.
[13] M. Mirčev, Izvestiia na Arheologhiceskiia Institut.25(Sofia) 1962, p. 97-164; B. Hänsel, P.Z. 49, 1974, p. 193-217.
[14] M. Mirčev, Izvestiia 1(16), 1965 (Varna), p. 33-70; B. Hänsel, op.cit.,p. 193-217.
[15] V. Sîrbu, Actes du IIIe Colloque International d'Archéologie Funéraire. Tulcea 2000, p. 183-211.
[16] L. Bobceva, Izvestiia 11 (26), 1975 (Varna), 119-128.
[17] E. Moscalu, op.cit., p. 62-65., pl. XXXII/10 = M. 61, dar cu un desen diferit, şi pl. XXXIII/3 = M.51.
[18] La Enisala (G. Simion Peuce 2, 1971, p. 63-121, fig.17a, 23a, 24c, 28c), Cerna (L. Bobceva, Izvestiia-Varna 11, 1975, p. 119-128, fig. 6/1-2), Cernavoda (D. Berciu, MCA 4, 1957, p. 281-309, fig.5/1), Rasova (M. Irimia, Pontica 6, 1973, p. 7-71 pl. 2/3, 13/1; 24, 1991, p. 97-121, fig. 7/8), Satu Nou (M. Irimia, Pontica 16, 1983, p. 69-148, fig.5/4; 6/1; 15/1; B. Mitrea, în Omagiu lui Constantin Daicoviciu, 1960, p. 409-423, fig. 1/2; B. Mitrea et. al.. MCA 7, 1961, p. 183-189, fig. 2), Bugeac (M. Irimia, Pontica 1, 1968, p. 193-231, fig. 4; 8; 12; Idem, Inventaria Archaeologica, 13, 1986,

este relativ amorf ca indicator cronologic, putând fi datat, în linii mari, între sec. VII-III a. Chr[19]. Un vas din necropola plană de la Ferigile[20] aminteşte, prin expresia generală, de forma în discuţie. În necropola de la Ravna este prezentă pe întreaga arie a sitului, deţine însă exclusivitate în funcţia de urnă în zona a II-a a necropolei[21]. La Canlia acest tip de urnă este răspândit pe întreaga arie a necropolei şi este cel mai adesea asociat cu străchini-capace lucrate la roată.

În mormintele nr. 7 (fig. 7/9), 10 (fig.8/1), 69 (fig. 21/12), 79 (fig.24/1) şi 80 (24/9) au fost folosite ca urne vase în formă de clopot sau de sac lucrate cu mâna, relativ neglijent, cu două sau patru apucători dispuse în jumătatea inferioară, iar deasupra lor şi între ele cu câte două, respectiv patru, aplicaţii în formă de potcoavă imitând torţile craterelor. Forma este mai puţin frecventă[22] şi a fost clasificată de către E. Moscalu în tipul *IXe3*[23] - mormintele 69 şi 80 cu vase prevăzute cu patru apucători şi proeminenţe în formă de potcoave- sau *IXh*[24] - când sunt 2 apucători şi două proeminenţe ca o potcoavă în mormintele 7, 10 şi 79. Vasele ceva mai scunde, cu gura largă şi două aplicaţii în formă de potcoavă alternând cu două apucători dispuse la aceeaşi înălţime[25] nu apar la Canlia. În necropola de la Ravna acest tip de urnă este prezent în mormântul nr. 24 care face parte din zona a II-a, care începe în jur de 500 a.Chr./ începutul secolului V şi pare să intre şi în sec. IV a. Chr[26]. Forma ceramică în sine nu oferă repere cronologice deosebite fiind în uz o perioadă destul de lungă de timp.

Asemănător ca proporţii, ca expresie generală şi prin calitatea materialului este vasul cu patru apucători şi patru butoni, uneori alveolaţi, dispuşi deasupra şi între apucători (fig. 9/9; 14/1, 9, 17; 15/1; 18/9; 19/8; 20/6; 21/7) sau imediat deasupra acestora (fig. 18/2; 23/8) - variantele *d1* şi *d2* ale tipului *IX* după E. Moscalu[27] pe care îl datează cu precădere în sec. IV a. Chr. Mormântul nr. 22 de la Ravna, care conţine un asemenea exemplar, este situat în zona a II-a a necropolei[28]. O formă hibridă între ultimele două prezentate a fost documentată la Canlia în mormintele nr.66 (fig.21/3) şi 70 (fig. 22/3)[29].

În cazul mormintelor nr.14 (fig.8/11), 48 (fig.16/13) şi 49 (fig.17/2) oasele au fost depuse în castroane lucrate cu mâna, cu un corp tronconic pe care sunt dispuse alternativ butoni şi aplicaţii în formă de potcoavă - tipul *Xa* după E. Moscalu[30]; urnele castroane ale

R103b/7; R108/1), Grădiştea (V. Culică, SCIV 19, 1968, 1, p. 135-145, fig.1/2; 2/3), Slobozia (C. Buzdugan, Carpica 1, 1968, p. 77-94, fig. 4/11; 3/1, 3), Ravna (M. Mirčev, Izvestiia Institut, Sofia, 1962, p. 97-164, fig. 12/1; 14/4; 24/5; 25/5), Zimnicea (A.D. Alexandrescu, Dacia 24, 1980, p. 19-126, fig. 19/6, 10), Tigveni (E. Popescu, Al. Vulpe, Dacia 26, 1982, p. 77-114, fig. 15/B3, A1) etc.

[19] E. Moscalu, op.cit., p. 64.

[20] A. Vulpe, *Necropola hallstattiană de la Ferigile,* 1967, pl. 28/21.

[21] B. Hänsel, PZ 49, 1974, p. 193-217, fig.3.

[22] Amintim doar vasele descoperite la Zimnicea (A.D. Alexandrescu, op.cit., fig.19/2), Enisala (G. Simion, Peuce 2, 1971, fig.28/b), Satu Nou (B. Mitrea, Omagiu C.D., 1960, fig.1/1), Ravna (M. Mirčev, Izvestiia-Sofia, 1962, pl. 23/2), Bugeac (M. Irimia, Inv.Arc., 1986, R 99/1); într-o expresie uşor modificată, cu aplicaţiile–potcoavă dispuse imediat deasupra apucătorilor apare la Ravna (B. Hansel, op.cit., fig. 9/14).

[23] E. Moscalu, op.cit., p. 67-69, pl. XLIII/4 = M.80.

[24] Ibidem, p. 69, pl. XLV/3 = M.7

[25] De exemplu la Ravna (M. Mirčev, op.cit., 1962, pl. 31/4), Zimnicea (A.D. Alexandrescu, op.cit., 1980, fig.22/9), Satu Nou (M. Irimia, Pontica 16, p. 65-148, 1983, fig.4/5 = fig.15/4).

[26] B. Hänsel, op.cit., fig. 9/14; 212.

[27] E. Moscalu, op.cit., p. 65-66, pl. XXXVII/7 = M.56 şi pl. XLI/3, varianta d2 dar greşit atribuit M.26 de la Canlia. Menţionăm vasele asemănătoare de la Zimnicea (A.D. Alexandrescu, op.cit., 1980, fig. 20/3), Rasova (M. Irimia, Pontica 24, 1991, fig. 3/6), Ravna (M. Mirčev, Izvestiia Sofia, 1962, pl. 21/3), Bugeac (M. Irimia, Inv.Arc., 1986, R 97/3; R 98/1; R 100/1 R 103a/4 ;R 105/1;R 106/1), Krăgulevo (L.Bobceva , op.cit., 1975, fig.3/4), Profesor Isirkovo (V. Sîrbu, Actes Tulcea, 2000, fig. 11/5, 21), Brăiliţa (V. Bobi, *Civilizaţia geto-dacilor de la Curbura Carpaţilor,* în Bibliotheca Thracologia, 29, 1999, fig.47/4), etc.

[28] B. Hänsel, op.cit., fig. 1.

[29] Prima dintre acestea (cu aplicaţie-potcoavă alternând cu buton) este prezentă şi la Zimnicea (A.D. Alexandrescu, op.cit., fig. 19/4), Viile (M. Irimia, Pontica 24, 1991, fig. 3/1), Slobozia (E. Moscalu, op.cit., p. fig. 42/3) sau Oltenița (E. Moscalu, op.cit., p. fig. 47/4).

[30] E. Moscalu, op.cit., p. p. 70, pl. XLVII/7 = M. 49

mormintelor nr. 20[31] (fig.10/9) şi 42 (fig. 15/12) şi capacul urnei din mormântul nr. 45 (fig.16/43) poartă fiecare câte două aplicații în formă de potcoavă[32]. Ca indicator cronologic menționăm faptul că mormintele de la Ravna (nr. 7 şi 22), care conțin asemenea vase, aparțin zonei a II-a[33]. Ele sunt specifice Dobrogei, sudului Munteniei şi zonei de la sud de Dunăre în sec. IV a. Chr.

Urna mormântului nr. 25 este un vas lucrat cu mâna pe corpul căruia sunt două torți prevăzute cu creastă (fig.10/11). Nu cunoaştem analogii în necropole contemporane din sec. IV a.Chr. În tipologia sa, E. Moscalu îl atribuie tipului *XXII* şi este singurul reprezentant al acestuia. Nici din literatura ulterioară monografiei nu cunoaştem forme identice sau similare. La Canlia vasul este însoțit de fundul unui vas lucrat cu mâna şi folosit drept capac[34].

Pentru mormântul nr. 5 a fost folosită drept urnă un borcan cu brâu alveolat (fig. 6/6) care în tipologia lui E. Moscalu face parte din varianta *c* a tipului *III* şi cronologic evoluează între sec. VI-II a.Chr[35]. Vasul este însoțit de un fund de vas lucrat cu mâna (fig. 6/7) care a servit drept capac al mormântului unui bărbat matur[36].

Urna mormântului nr. 59 (fig. 19/10) este expresia mai puțin reuşită a aceluiaşi tip de vas; în mormântul nr.64 aceeaşi formă ceramică (fig. 20/11) apare ca vas adiacent. Urna mormântului nr. 34 este înaltă şi sveltă, iar apucătorile sunt parțial perforate (fig. 13/14) - ea a fost încadrată de către E. Moscalu[37] variatei *a* a tipului *VI*. Relativ mici ca dimensiune sunt vasele depuse în mormintele nr. 40 şi 16, în primul ca urnă(fig. 15/7), în cel de-al doilea, probabil, ca vas adiacent (fig. 9/6) încadrate de către E. Moscalu tipului *IIIb*, denumit vas clopot, sac sau cu profil aproape drept şi datat în sec. IV-III a.Chr.[38]

Vasul bitronconic folosit drept urnă a mormântului nr. 74, pentru care nu cunoaştem analogii foarte exacte (fig.22/10), este singurul exemplar al variantei *e* a tipului *I* din tipologia lui E. Moscalu[39]. Vase asemănătoare, de acest tip, apar la sfârşitul sec. V a.Chr., cunosc o desvoltare maximă în sec. IV şi pot continua şi în sec. III a.Chr.

Oasele mormântului nr. 68 au fost depuse într-un vas cu cioc de scurgere (fig. 21/8), la E. Moscalu varianta *a* a tipului *XIII*[40]. [41]

[31] ibidem, pl. XLVI/7

[32] Vase asemănătoare au fost descoperite la Ravna (M. Mirčev, Izvestiia Sofia, 1962, pl.13/1-2; 21/4), Zimnicea (A.D. Alexandrescu, op.cit., fig.24/3,5), Bugeac (M. Irimia, Inv.Arc., 1986, R 103b/9), Satu Nou (M. Irimia, Pontica 16, 1983, fig. 6/4); pentru această formă ceramică vezi E. Moscalu, op.cit., p. 70, pl.46.

[33] B. Hänsel, op.cit., fig.1.

[34] E. Moscalu, op.cit., p. 87, pl. LXIII/2.

[35] E. Moscalu, op.cit., p. 46, pl. XVII/5; analogii cunoaştem la Enisala (G. Simion, Thracia 3, 1974, fig.5/11; idem, Peuce 6, 1977, p. 69-72, pl. 8/e), Cândeşti-Vrancea (V.Bobi, op.cit., pl. 47/5), Slobozia (C. Buzdugan, op.cit., 1968, fig. 4/3), Bugeac (M. Irimia, Pontice 1, 1968, p. 193-233, fig. 10, 26), Coslogeni (V. Sîrbu, op.cit., 2000, fig. 9/2) etc. În necropola de la Ferigile material asemănător a fost descoperit atât în necropola tumulară (A. Vulpe, op.cit., 1967, pl. 12/23) cât şi în cea plană (ibidem, pl.28/4), iar la Histria fragmente similare au fost descoperite într-un strat datat la limita sec. VI-V a.Chr (M. Coja, Pontica 3, 1970, p. 102-103).

[36] D. Botezatu, Pontica 14, 1981, p. 124.

[37] E. Moscalu, op.cit., p. 53, pl. XXII/5; această formă are relevanță cronologică restrânsă; este frecventă în necropole datate în sec. IV a.Chr. apare, însă, mai devreme şi în diferite medii culturale şi continuă până în perioada Latène clasică – vezi pe larg I.H. Crişan, *Ceramica ..,* 1969.

[38] E. Moscalu, op.cit., p. 45-46

[39] Ibidem, p. 28, pl. VII/4.

[40] Ibidem, p. 78; vase asemănătoare au fost descoperite la Enisala (G. Simion, Peuce 2, 1971, fig. 30/a, 31/b; idem, Thraco-Dacica 1, 1976, p. 143-163, fig. 5/16), datate prin asocierea cu alte piese în sec. IV a.Chr. (G. Simion, Peuce 2, 1971, p. 124), la Satu Nou (B. Mitrea et. al., MCA 7, 1961, fig.3/2) şi la Murighiol (E. Bujor, MCA 5, 1959, p. 373-378, pl. 1/7). La Murighiol vasul apare în cimitirul 2, mormântul nr. 11, din al cărui inventar fac parte, între altele, şi o lekane (ibidem, pl. 1/8) şi un gât de amforă ştampilat; strachina este atribuită de către Alexandrescu categoriei imitațiilor locale după modele greceşti, produsă probabil într-un atelier histrian şi datată la sfârşitul sec IV a.Chr. şi începutul sec. III a.Chr. (P. Alexandrescu, Dacia 16, 1972, p. 120). Nu este foarte clar contextul în care apare vasul cu cioc de la Satu Nou, dar necropola în ansamblu a fost datată, prin importurile greceşti, în sec. IV a.Chr. (B. Mitrea et. al., MCA 7, 1961, p. 286).

[41] E. Moscalu, op.cit., p. 63.

Patru amfore[42] au fost folosite ca urne în mormintele nr. 1-2, 4 (fig. 6/1-2), 12 (fig. 8/4) şi 21 (fig.10/8); ultima poartă pe gât o marcă de olar. O a cincea amforă, din mormântul 4 (fig. 6/3), în stare fragmentară, nu conținea nici o rămăşiță funerară. Amforele pot fi atribuite atelierelor thasiene. În cazul mormintelor nr. 1-2 şi 4 nu ştim cu precizie dacă amforelor le-a fost asociată vreo altă piesă. Următoarele două au fost însoțite una de un fund de oală, lucrată cu mâna, folosită drept capac (fig. 8/3), cea de-a doua de o fibulă de bronz (fig.10/7). Toate cele cinci amfore au fost descoperite în zona sud-estică a necropolei, trei dintre ele (mormintele 1-2 şi 21) prezentându-se ca un ''cuib''(fig. 2). Trebuie remarcat că M. 72 a vut drept capac un fund de amforă tassiană, pe care E. Moscalu îl datează la sfârşitul sec. IV - începutul sec. III a.Chr.

Pentru depunerea oaselor mormintelor nr. 31, 33, 47 şi 71, precum şi în mormântul nr. 16 care nu conținea oase, au fost folosite cratere[43] lucrate la roată (fig. 9/7, 13/3, 10; 16/10; 22/6), uneori într-o manieră stângace (fig. 13/3) indicând copierea într-un atelier local, rural, a modelului grecesc intermediat de atelierele din colonii[44]. Mormintele nr.27 şi 37 de la Ravna[45] conțin câte un crater de tip III după Alexandrescu[46] şi sunt situate în zona a II-a, respectiv a III-a a necropolei[47], deci, cronologic în a doua jumătate a sec.V şi în sec. IV a. Chr. Pentru craterul de la Zimnicea, mormântul nr. 1 din tumulul 7, este propus sec. IV a. Chr. pe baza asocierii cu o strachină lucrată la roată[48], iar mormântul din tumulul 2 de la Ezerovo (cu crater drept urnă, acoperit cu o placă perforată), cu urme de ardere pe loc, se plasează cronologic, potrivit autorilor şi pe baza analogiilor cu descoperirile de la Bedniakovo şi Gabrovo, nu mai târziu decât sec. IV a. Chr.[49]. În mormintele de la Canlia craterul este asociat cu un vas lucrat cu mâna (fig. 9/6) şi, mai frecvent, cu ceramică la roată (vezi mormintele nr. 31, 33, 47, şi 71). E. Moscalu îl atribuie tipului *23d* cu răspândire în Dobrogea şi nord-estul Bulgariei[50].

Amfora, atribuită tipului *22a* de către E. Moscalu[51], folosită ca urnă pentru depunerea oaselor mormântului nr. 3 (fig.6/5) este apropiată stilistic de cea descoperită în necropola de sec. IV a.Chr. de la Satu Nou[52]. Cana cu o toartă care a servit drept urnă pentru oasele mormântului nr. 72 (fig. 22/8)

[42] Analogii cunoaştem la Branicevo (T. Dremsizova, Izvestiia Sofia, 25, 1962, p. 165-186, fig. 16/2), unde apare însoțită de un kantharos şi o cupă; la Murighiol (E. Bujor, SCIV 6, 1955, 3-4, p. 571-580, pl. 2/4; idem, Dacia 2, 1958, p. 125-141, fig. 3; şapte amfore au fost descoperite împreună cu o cupă elenistică cu picior, datată inițial relativ târziu, în sec. III-II a. Chr.- 1955, 578, ulterior în sec. IV-III a. Chr.- 1958, 134); la Zimnicea (A.D. Alexandrescu, op.cit., 1980, fig. 67/4-6; 69/8 – ultima din Heracleea Pontika; ştampilată şi datată între 330-300 a. Chr. – vezi pag. 28); Rasova (M. Irimia, Pontica 6, 1973, p. 15, fig. 18/1, 6 – eventual tot din morminte, contextul însă rămâne nesigur, ambele datate în sec. IV-III a.Chr.); Cernavoda (ibidem, p. 15, fig. 18/2-3, tot din morminte şi datate 350-300 a.Chr.) etc. Pentru circulația amforelor vezi şi V. Sîrbu, Pontica 6, 1983, p. 43-67.

[43] Folosirea acestui tip de vas a fost documentată la Zimnicea (A.D. Alexandrescu, op.cit., 1980, fig. 29), Rasova (M. Irimia, Pontica 6, 1973, pl. 1/1;13/3), Nicolae Bălceascu (Ibidem, pl. 16/4), Enisala (G. Simion, Thracia 3, 1974, fig. 8b; G. Simion, Thraco-Dacica 1, 1976, fig. 6/4-6), Branicevo (T. Dremsizova, op.cit., 1962, fig. 6), Ravna (M. Mirčev, Izvestiia Sofia, 1962, pl. 28/5), Bugeac (M. Irimia, Inv.Arc., 1986, R 96/1; R 102/1; R 104a/5), Ezerovo (B. Filow, Izvestiia Sofia, 3, 1913, p. 202-223, fig.122), Duvanlijskata Kuria (B. Filow, *Die Grabhüngelnekropole bei Duvanlij in Südbulgarien*, Sofia, 1934, fig. 176). La Duvanlijskata Kuria cadrul cronologic este dat de un vas de lut care însoțeşte craterul şi care este copia unui tip de vas din metal documentat la Kukuva Mogila în bronz (ibidem, fig. 65) şi la Arabadzjskata Mogila în argint (ibidem, fig 156), datate prin analogii din lumea greacă către sf. sec. III a.Chr.

[44] Exemplarele de la fig. 9/7, 13/10 şi 16/10 pot fi încadrate tipului III stabilit de P. Alexandrescu (Dacia 21, 1977, p. 116), frecvent în necropole dar rar ca presupus prototip în mediu colonial grecesc (doar la Odessos); datarea propusă pentru acest tip este legată de contextele din necropole. Pentru craterul din mormântul nr. 71 nu cunoaştem analogii exacte.

[45] M. Mirčev, Izvestiia Sofia, 1962, pl.25/1;28/5.

[46] P. Alexandrescu, Dacia 21, 1977, p. 116.

[47] B. Hänsel, op.cit., fig. 7.

[48] A.D. Alexandrescu, Dacia 24, 1980, p. 47, fig. 29/1.

[49] B. Filow, Izvestiia 3, 1913, p. 124, fig. 122.

[50] E. Moscalu, op.cit., p. 141, pl. CI/1

[51] ibidem, p. 132, pl. XCIV/2

[52] P. Alexandrescu, Dacia 21, 1977, p. 118-120, fig. 5/10.9

este, mai degrabă, un produs al atelierelor din colonii decât al celor locale[53].

Vasele folosite pentru acoperirea urnelor mormintelor nr. 6 (fig. 7/2), 7 (fig. 7/8), 49 (fig. 17/1) sunt străchini sau castroane mici lucrate cu mâna. Cele de formă tronconică, cu pereții arcuiți (fig. 7/8, 17/1), sau semisferice (fig. 7/2) sunt relativ frecvente în necropolele contemporane[54]. În cadrul tipologiei propuse de către E. Moscalu această formă a fost definită ca varianta *b* a tipului *XI* şi cunoaşte o perioadă de evoluție destul de îndelungată[55]. Unele străchini, din mormintele 59 (fig. 19/9), 60 (fig.19/11) şi 69 (fig. 21/11), sunt prevăzute cu patru proeminențe ca nişte spini, deasupra buzei sau sub ea (mormântul 68, fig. 28/9) şi aparțin tipului *XIe* după E. Moscalu[56] şi apar în medii culturale diverse.

În mormântul nr.77 a fost depus ca vas adiacent un castron de dimensiuni mici lucrat cu mâna[57] (fig. 23/3). Aceluiaşi tip îi poate fi atribuit vasul-capac din mormântul nr.68 (fig. 21/9), prevăzut cu patru proeminențe perforate vertical.

Vasul cel mai des folosit pentru acoperirea urnelor este strachina lucrată la roată. Un prim tip este cel de formă tronconică, cu pereții uşor arcuiți, cu marginea dreaptă (fig.13/1; 20/4; 24/8) - tipul *10b* după E. Moscalu[58] sau *10d* când marginea este verticală[59] - sau arcuită către interior în diferite grade (fig. 8/10; 12/7; 14/8, 16; 15/3, 5; 17/7; 19/2; 20/9-10; 23/1, 6) ori cu prag unghiular (fig. 7/4) sau rotujit (fig. 9/1, 8; 13/9; 15/9; 18/6; 21/1). Menționăm faptul că în cazul mormintelor nr. 56, 62, şi 80 acest tip de strachină a funcționat ca vas adiacent, iar în cel al mormântului nr. 53 a funcționat ca urnă (fig.17/10). Acest tip de strachină este frecvent şi în număr mare în amenajări funerare[60] din medii culturale diverse. Calitatea superioară a materialului şi a prelucrării indică, în cele mai multe cazuri, o bună copiere a mărfii atelierelor ”coloniale” ca, de altfel, şi strachina cu torți laterale încadrate de butoni[61] din mormântul nr. 71 (fig. 22/7), care însoțeşte un crater (fig. 22/6).

[53] Piese similare sunt rare în inventarele funerare şi se datează în sec. IV a.Chr. (P. Alexandrescu, op.cit., p. 126-127).

[54] Între altele la Enisala (G. Simion Peuce 6, 1977, pl. 9/c-d), Bugeac (M. Irimia, Pontice 2, 1969, fig. 3; Idem, Inv.Arc., 1986, R 93/5, R 95/3, R 101/2), Slobozia (C. Buzdugan, Carpica 1, 1968, fig. 3/2, 5), Cernavoda (D. Berciu, MCA 4, 1957, 12/2), Branicevo (T. Dremsizova, Izvestia Sofia 25, 1962, fig. 6/1), Tigveni (E. Vulpe, A. Vulpe, Dacia 26, 1968, fig. 3/5, 4/1; A. Vulpe, E. Popescu, Dacia 16, 1972, fig. 4/5, 8), Sanislău (I. Németi, Dacia 26, 1982, fig. 7/3 – mormântul nr. 12; fig.10/14 – mormântul nr. 27; fig. 15/3 – mormântul nr. 53), Zimnicea (A.D. Alexandrescu, op.cit., fig. 23/4-6).

[55] E. Moscalu, op.cit., p. 73-74. În necropola de la Ravna este prezentă, în special, în zona a II-a (B. Hänsel, op.cit., fig.5).

[56] E. Moscalu, op.cit., p. p. 76, pl. LV/6 = M.60 Menționăm ca analogii piesele de la Bugeac (M. Irimia, Inv.Arc., 1986, R 103a/3, R 103b/15), Sanislău (I. Németi, op.cit., 1982, fig. 9/2 – mormântul nr.20; fig. 13/12 – mormântul nr.50; fig. 16/3 – mormântul nr 58), Ravna (B. Hänsel, op.cit., fig. 9/3, 8; M. Mirčev, Izvestiia Sofia, 1962, pl. 10/1; 14/5; 16/5-6; 21/6), Slobozia (C. Buzdugan, op.cit., fig. 2/3), Tigveni (E. Popescu, A. Vulpe,op.cit, fig. 15/20), Profesor Isirkovo (V. Sîrbu, op.cit., 2000, fig. 11/18) etc.

[57] Asemănător unui vas de Grădiştea-Călăraşi (V. Culică, SCIV 19, 1968, 1, p. 143, fig. 1/3) care apare în mormântul nr. 1 împreună cu o amforă datată între 350-300 a.Chr.

[58] E. Moscalu, op.cit., p. 104, 114, pl. LXXV/9 = M.31; p. 112, pl. LXXVI/10.

[59] ibidem, p. 117-118, pl. LXXX/5.

[60] Amintim doar necropolele de la Enisala (G. Simion, Peuce 2, 1971, fig. 26/d, 28/f, 30/c, 31/a; idem, Thraco-Dacia 1, 1976, fig.6/11-12; idem, Peuce 6, 1977, pl.10/g-h); Murighiol (E. Bujor, SCIV 6, 1955, 3-4, pl.2/6; idem, SCIV 6, 1956, 3-4, fig.8); Bugeac (M. Irimia, Pontice 1, 1968, fig.11; Idem, Pontice 2, 1969, fig. 12; Idem, Inv.Arc., 1986, R 96/2, R 97/4, R 98/5, R 99/2 etc); Telița (G. Simion, Peuce 6, 1977, pl.12/d); Satu Nou (B. Mitrea et al., MCA 7, 1961, fig. 3/6; M. Irimia, Pontica 16, 1983, fig. 15/8-9); Rasova - Coada Bălții (M. Irimia, Pontica 6, 1973, pl. I/2); Ravna (M. Mirčev, Izvestiia Sofia, 1962, pl. 9/2, 10/5, 11/5, 12/2, 5-6, 13/3, 15/2 etc); Branicevo (T. Dremsizova, Izvestiia Sofia 25, 1962, fig. 8/5, 19/1,3-4); Zimnicea (A.D. Alexandrescu, op.cit., 1980, fig. 33); Sanislău (I. Németi, op.cit., 1982, fig. 13/20 - mormântul nr. 46; fig. 15/8 - mormântul nr. 56); a se vedea pe larg la E. Moscalu, op.cit., p. 111-119, tipul 10.

[61] Prezentă în necropolele de la Murighiol (E. Bujor, MCA 5, 1959, pl. 1/8), Enisala (G. Simion, Peuce 2, 1971, fig. 23/6 – fără butoni; G. Simion, Peuce 6, 1977, pl. 10/f), Satu Nou (B. Mitrea et. al., MCA 7, 1961, fig. 3/5), Zimnicea (A.D. Alexandrescu, op.cit., 1980, fig. 33/20): vezi şi P. Alexandrescu, Dacia 21, 1977, p. 124-126; E. Moscalu, op.cit., p. 127-129. Producerea acestui

Un al doilea tip de vas-capac lucrat la roată este castronul cu gura evazată, exprimat în două variante: cu marginea lăţită (fig. 7/10; 14/7, 15; 15/11; 16/9; 17/9; 18/4; 19/3; 20/3, 5; 21/2, 6; 23/4; 24/10) - aparţinând tipurilor *16b*[62] şi *16c*[63] de străchini după E. Moscalu - sau cu buză simplă (fig. 12/6; 13/8; 14/2; 17/11; 18/1, 8; 20/1; 22/2; 24/2) - atribuite de E. Moscalu tipului *16a* de străchini[64]. Nu insistăm aici asupra detaliilor de formă. Numeroase şi răspândite pe tot cuprinsul necropolei de la Canlia, aceste castroane sunt mai puţin frecvente în necropolele contemporane[65].

Asemenea vase apar în context cronologic clar în mormântul nr.227 de la Apolonia, datat în cel de-al doilea sfert al sec. IV a.Chr. prin asocierea cu un vas grecesc şi la Olyntos, unde două exemplare au fost datate la sfârşitul sec. V sau începutul sec. IV a. Chr.[66]. Din mormintele nr. 19 şi 38 provin două lekanai cu torţi[67] înălţate din buză (fig. 10/1 şi 15/2), în cazul primei încadrată de butoni şi cu buza decorată cu o bandă în torsadă, iar cea de-a doua cu o linie în zigzag incizată. Ele pot fi atribuite celei de-a doua variante morfologice menţionate de către P.Alexandrescu, ca dealtfel, toate copiile locale[68]. E. Moscalu le pune în tipul *21a2* spunând că provin din import şi menţionând doar un exemplar deşi sunt două astfel de vase[69], datându-l în sec. IV a.Chr.

Categoria vaselor adiacente este redusă numeric. A fost documentată o cană lucrată cu mâna care se încheie la partea superioară cu o creastă ascuţită (fig. 7/7), depusă în mormântul nr. 7. Ea aparţine tipului *XVI* după E. Moscalu[70]. La Ravna, căni asemănătoare au fost descoperite în mormintele nr.12, 22, 23 şi 41, deci în zona a II-a a necropolei[71]. De asemenea cu mâna sunt lucrate cele două vase care însoţesc urna mormântului nr. 34 (fig.13/15-16). Vasul cu o apucătoare a fost atribuit de către E. Moscalu variantei *b* a tipului *XIII*[72]. Vasul tronconic [73] cu doi butoni (fig. 13/16) nu pare să fi fost documentat în alte necropole din imediata apropiere a coloniilor greceşti.

În mormintele nr. 41, 45 şi 47 au fost depuse căni lucrate la roată[74], cu o toartă

tip de vas este atestată în atelierele de la Histria între mijlocul sec. VI şi perioada de început a epocii elenistice, cu o manifestare de vârf în sec. V .a.Chr. P. Alexandrescu, op.cit., p. 124). Spre deosebire de toate exemplarele enumerate, strachina de la Canlia nu are marginea decorată cu caneluri.

[62] E. Moscalu, op.cit., p. 122, pl. LXXXV/4 = M.41 (fig. 15/11)

[63] E. Moscalu, op.cit., p. 123, pl. LXXXIV/2,4 = M.47 şi 53 (fig. 16/9 şi 17/9)

[64] E. Moscalu, op.cit., p. 122, pl. LXXXV/6 = M.33 cu marcaj M.31.

[65] Tipul 16 la Moscalu (op.cit., p. 121-123); menţionăm piese asemănătoare la Enisala (G. Simion, Peuce 2, 1971, fig. 18/d; idem, Thraco-Dacica 1, 1976, fig. 6/13-14; idem, Peuce 6, 1977, pl. 10/e), Bugeac (G. Irimia, Pontice 1, 1968, fig.9; Idem, Inv.Arc., 1986, R 96/3; R 97/7; R 98/2; R 109/2; 104a/3, 6; R 105/4), Profesor Isirkovo (V. Sîrbu, op.cit., 2000, p. 16-17, fig. 11/2-3), Căuaş (I. Németi, op.cit., 1982, fig. 19/12).

[66] P. Alexandrescu, Dacia 21, 1977, p. 123; până la data publicării acestui studiu nu era atestată producerea acstei categorii ceramice la Histria (vezi pag.123); în necropola tumulară de la Histria, în tumulul 11, o asemenea strachină este datată prin prezenţa a două amfore de Chios către începutul sec. V a. Chr. (P. Alexandrescu, Histria II, 1966, p. 162). Numărul mare al pieselor de la Canlia ca şi contextul general pledează pentru o datare mai târzie, nu mai devreme decât sec. IV a.Chr.; presupunem pentru producţia ceramică de la Canlia o relaţie, mai degrabă cu unul dintre oraşele greceşti din apropiere (Tomis, Histria sau Callatis) decât cu Odessos în spatele căruia se concentrează cele mai multe descoperiri (P. Alexanrescu, Dacia 21, 1977, fig. 8).

[67] Pentru analogii vezi P. Alexandrescu, op.cit., p. 121-123; E. Moscalu, op.cit., p. 129-132, tipul 21.

[68] P. Alexandrescu, op.cit., 1977, p. 121.

[69] E. Moscalu, op.cit., p. 130-131, pl. XCII/1 = M.19, exteriorul având o vopsea neagră.

[70] E. Moscalu, op.cit., p. 80, pl. LIX/10. Piese asemănătoare au fost descoperite la Bugeac (M. Irimia, Pontice 1, 1968, fig. 13; 19; 27; Idem, Inv.Arc., 1986, R 94/2), Ravna (M. Mirčev, Izvestiia Sofia, 1962, pl. 15/6; 22/3, 6; 31/6; B. Hänsel, op.cit., 1974, fig. 8/22), Dobrina (M. Mirčev, Izvestiia Varna, 1/16, 1965, fig. 7/30).

[71] B. Hänsel, op.cit., fig. 2.

[72] E. Moscalu, op.cit., p. 78-79; analogiilor enumerate aici adăugăm vasul de la Căuaş (I. Németi, Dacia 26, 1982, fig. 19/2).

[73] Cu analogii aproximative la Căuaş (I. Németi, op.cit., fig. 19/6), Oradea Salca (I. Németi, op.cit., fig. 20/6), Ferigile (A. Vulpe, *Ferigile,* 1967, pl. 12/13, 15).

[74] Forma este cunoscută în necropolele de la Enisala (G. Simion, Peuce 2, 1971, fig. 18/e; 31/c; idem, Thraco-Dacica 1, 1976, fig. 6/10; idem, Peuce 6, 1977, pl.10/d), Murighiol (G. Simion, op.cit., 1977, pl.12/c), Slobozia (C. Buzdugan, op.cit., 1968, fig.5/1 – singurul vas

supraînălțată, trasă din buză (fig. 15/10; 16/1, 8) - atribuite de către E. Moscalu tipului *6a*. Cele trei astfel de căni la care se adaugă una de tip grecesc (fig. 22/8 = M.72) au fost descoperite într-o zonă aparte a necropolei. De aceea aceste morminte pot data dintr-o fază mai timpurie a necropolei, de la sfârşitul sec. V - începutul sec. IV a.Chr.[75] Piesele aparțin varintei B ale cărei prototipuri au fost identificate la Histria[76]. În necropola de la Ravna, mormintele care au în inventar acest tip ceramic se plasează în etapele a II-a şi a III-a[77]. Cadrul cronologic în care se plasează acest tip de vas în necropole contemporane este precizat de piesele greceşti care îl însoțesc[78]. În cimitirul de la Canlia cele trei morminte sunt situate la mică distanță unul de celălalt, în partea de vest a necropolei. Din inventarul mormântului nr. 45 face parte şi un al doilea vas adiacent, lucrat la roată (fig. 16/2)[79] atribuit tipului *3* şi aparținând sec. V-IV a.Chr., cu o răspândire în sudul Dobrogei şi nord-estul Bulgariei[80].

La roată mai sunt lucrate capacul[81] de mici dimensiuni din inventarul mormântului nr. 31 (fig. 13/2) şi piciorul de fructieră[82] din mormântul nr. 56 (fig. 18/7), atribuit tipului *2a*. Deşi descoperitorul, E. Moscalu, îl atribuie sec. IV a.Chr. noi înclinăm pentru o datare mai târzie, sfârşitul sec. III a.Chr., eventual chiar începutul secolului următor, când apar şi se răspândesc fructierele.

Inventarul neceramic al mormintelor de la Canlia constă din piese de metal (fibule, inele de buclă, fragment de brățară, cuțite, mărgea, vârfuri de săgeți, o verigă, un buton, un fragment de clopoțel), de sticlă (mărgele), lut (fusaiole - atribuite de către E. Moscalu tipului *XXV/c*) de ceramică[83] (mărgele), os (buton ?) sau piatră (cute).

Fibulele de la Canlia sunt în număr de trei: una de fier (fig. 8/7) şi două de bronz (fig. 10/7 şi 19/2) dacă nu socotim acul de bronz din mormântul nr.19 (fig. 10/3) ca provenind tot de la o fibulă. Fibula de tip tracic prezentă la Canlia, prin cele două exemplare lucrate în bronz, este un element frecvent în inventarele necropolelor acestei perioade[84]. Ele aparțin tipului Certosa analizat şi de către R. Vulpe[85]. Descoperirea unui eşantion mare de fibule tracice în necropola de la Zimnicea a permis autoarei săpăturii de acolo o analiză tipologică mai detaliată[86]. Ultimul studiu asupra fibulelor tracice a fost publicat în anul 2000; piesele de la Canlia pot fi atribuite tipului *I a* datat între mijlocul sec. V şi mijlocul sec. IV a.Chr.[87].

lucrat la roată descoperit în această necropolă), Braničevo (T. Dremsizova, op.cit., 1962, fig.3/1-3; 7/2; 8/1), Ravna (M. Mirčev, Izvestiia Sofia, 1962, pl. 10/6;15/3; 20/2; 21/2 etc.), Bugeac (M. Irimia, Inv.Arc., 1986, R 97/8; R 99/5; R 100/4; R 105/8-9 etc.), Zimnicea (A.D. Alexandrescu, op.cit., 1980, fig.28/14), Sanislău (I. Németi, op.cit., 1982, fig. 9/9 – mormântul nr.22; fig. 12/22 – mormântul nr. 41); vezi şi P. Alexandrescu, Dacia 21, 1977, p. 130-134; E. Moscalu, op.cit., p. 100-107, tipul 6.

[75] E. Moscalu, op.cit., p. 101-104, pl. LXXII/10-11

[76] P. Alexandrescu, Dacia 21, 1977, p. 130.

[77] B. Hänsel, op.cit., 1974, fig.2.

[78] P. Alexandrescu, op.cit., p. 133.

[79] Cu analogii aproximative la Adamclisi (M. Irimia, Pontica 6, 1973, pl. 2/4 – dintr-un mormânt de incinerație în care însoțea o cană; complexul este datat în sec. V-IV a.Chr.), Enisala (G. Simion, Thraco-Dacica 1, 1976, fig. 6/9) şi la Ravna (M. Mirčev, Izvestiia Sofia, 1962, pl. 29/3) ultima dintr-un mormânt (nr. 37) plasat în zona a II-a a necropolei.

[80] E. Moscalu, op.cit., p. 99, pl. LXVI/4.

[81] Ibidem, p. 89, pl. LXV/4, fără tipologie.

[82] Ibidem, p. 98, pl. LXVI/13.

[83] Ibidem, p. 91, pl. LXII/6-9 = M.56-57 = fig. 18/16 şi 19/4-6 în prezenta lucrare.

[84] Vezi între altele la Enisala (G. Simion, Peuce 2, 1971, 112, fig. 32; idem, Thraco-Dacica 1, 1976, fig.7; idem, Peuce 6, 1977, pl. 11/c), Bugeac (M. Irimia, Pontice 1, 1968, fig. 18/1-b), Căscioarele – Ghețărie (M. Munteanu, Pontica 23, 1990, p. 345-350, pl.4/1), Satu Nou (M. Irimia, Pontica 6, 1973, pl.1/4-5), Dobrina (B. Hänsel, Bericht über das Kolloquium der Südosteuropa-Kommission 16-18 Juni 1987, Gottingen, 1989, p. 23-35, fig. 4/1), Telița (G. Simion et. al., MCA 8, p. 373-382, 1962, fig. 5/10), Zimnicea (A.D. Alexandrescu, op.cit., 1980, fig. 45-46).

[85] R.Vulpe, *L'Age du fer…,* Paris, 1930, p. 58-59, fig.2/20; pentru istoricul cercetării vezi mai departe Vl. Zirra, Dacia 40-42, 2000, p. 29-53.

[86] A.D. Alexandrescu, Thraco-Dacica 1, 1976, p. 131-141. Fibulele de la Canlia sunt asemănătoare celor de la Zimnicea din tumulul 6 (A.D. Alexandrescu, Dacia 24, 1980, fig. 45/1-2), sectorul 19, mormântul nr. 3 (fig. 45/9), mormântul nr. 10 (fig. 45/12-13).

[87] Vl. Zirra, op.cit., 2000, p. 34; V.V. Zirra, *Bemerkungen zu den thrako-getischen Fibeln*, www. archaeology.ro.Romanian, Journal of Arhaeology 1,

Datarea fibulelor tracice descoperite în aşezări este doar aproximativă[88]. Exemplarul fragmentar lucrat din fier din mormântul nr. 11 (fig. 8/7) nu poate fi cu siguranţă atribuit, ar putea fi vorba, însă, tot de o fibulă tracică (lucrată de regulă din bronz, mai rar din argint sau aur). Din acelaşi mormânt provin două inele de buclă din argint (fig. 8/5-6)[89]. Mormântul a fost identificat ca fiind al unui individ matur, de sex, probabil, feminin[90]. Ele pot fi atribuite tipului Szentes-Vekerzug, frecvent în Bazinul Carpatic şi legat de unii autori de elementul scitic[91]

Fragmentul de brăţară de bronz (fig. 6/4) din mormântul nr. 3 este fragmentar şi nu furnizează destulă informaţie pentru o analiză mai detaliată ca, dealtfel, şi veriga de bronz descoperită în mormântul nr. 48 (fig. 16/12).

Cuţitele de fier sunt un element de inventar extrem de frecvent în necropolele vremii. De la Canlia provin 19 piese la care se pot adăuga alte două fragmente identificate între oasele arse, cu ocazia analizei antropologice. Deasemenea frecvente sunt vârfurile de săgeată de tip ”scitic”. Nu insistăm asupra analogiilor, foarte numeroase, menţionăm doar faptul că cele patru exemplare de la Canlia (mormântul nr. 35, fig. 14/3-6) pot fi atribuite grupului II, tipul 5, probabil varianta 9, stabilit de Meliukova[92].

Oasele mormântului nr. 27 au fost depuse direct în groapă, împreună cu o mărgea de fier[93] (fig. 12/2). Mărgelele de sticlă (fig. 13/6; 16/7, 11) sau lut (fig.18/12-14) precum şi fusaiolele (fig. 8/8;12/10;13/4-5, 11-13; 18/15-16; 19/4-7; 21/4-5; 22/4-5; 24/4-5) sunt frecvente în inventarele funerare contemporane. Au mai fost descoperite un fragment de obiect de bronz, probabil clopoţel[94] (fig. 21/10), un buton de fier (fig. 24/7), o cute de piatră[95] (fig. 17/3).

Ofrande de carne sunt documentate în cazul câtorva dintre mormintele analizate antropologic (nr.7, 67, 76 şi 80)[96]; fenomenul nu este rar ci reprezintă o practică relativ frecventă în moda funerară a vremii[97].

Ceea ce lipseşte din inventarul mormintelor de Canlia sunt armele (cuţitele sunt prin formă şi dimensiuni elemente de inventar casnic) şi piesele de harnaşament.

Pe baza celor enunţate mai sus se poate stabili o sumară datare cronologică a mormintelor.

Dec. 2000; cartarea pe tipuri a pieselor (fig. 9-11) pune în evidenţă preferinţa pentru tipul I şi prezenţa mai rară a tipului III în complexele funerare din spatele coloniilor greceşti.

[88] Vezi, de exemplu, fibulele de la Poiana şi Buneşti descoperite în straturi datate foarte larg în sec. IV - II a.Chr. (S. Teodor, *Regiunile est-carpatice ale României în sec. V-II î.d.Hr.,* Bucureşti, 1999, p. 82, fig. 60/1-7).

[89] Piese asemănătoare au fost descoperite, între aletele, la Murighiol (E. Bujor, SCIV 6, 1955, 3-4, p. 571-580, pl.1/1-2, de asemenea din argint; vezi şi E. Bujor, Dacia 2, 1958, p. 125-141, fig. 7/15-17), Ferigile (A. Vulpe, *Ferigile,* 1967, pl. 26/3), Tigveni (A. Vulpe, E. Popescu, Dacia 16, 1972, p. 75-111, fig. 14/1), Sanislău (I. Németi, op.cit., 1982, fig.12/11 – mormântul nr. 37), Chotin (M. Dušek, *Thrakisches Gräberfeld der Hallstattzeit in Chotin,* Bratislava, 1966, pl.21/8-9;42/10; 59/20-21), Gogoşu (D. Berciu, E. Comşa, MCA 2,1956, p. 251-489, fig. 151/5).

[90] D. Botezatu, Pontica 14, 1981, p. 125.

[91] V. Vasiliev, AMN 7, 1970, p. 41-63; el remarcă şi piesele de la sud de Dunăre (pag. 48-49).

[92] Potrivit tipologiei propuse de A. Meliukova, *Voorujenie skifov,* Moscova, 1964, p. 28, fig. 1; această variantă este datată în sec. VI-V a.Chr. (vezi pag. 21). A. Hančar, *Die Bogenwaffe der Skythen,* Wien, 1972, p. 3-25 preia şi detaliază această tipologie; varianta amintită este frecventă între 550-450 a.Chr., atinge un punct de vârf în a doua jumătate a sec. V a.Chr. şi continuă să fie utilizată până la jumătatea sec.III a.Chr. (tab. 1).

[93] Mărgele de metal au fost descoperite şi la Enisala (G. Simion, Peuce 2, 1971, p. 126 – din plumb), Bugeac (M. Irimia, Pontice 2, 1969, p. 29 – din plumb), Grădiştea, Mormântul Elizei (N.Harţuche et. al., Istros 2-3, 1981-1983, p. 49 – din plumb), Zimnicea (A.D. Alexandescu, Thraco-Dacica 1, 1976, p. 131) etc.

[94] Menţionăm piese asemănătoare la Enisala (G. Simion, Peuce 2, 1971, 126), Găvani (N. Harţuche, Istros 4, 1985, p. 25-70, fig. 19/2).

[95] Asemănătoare celor descoperite la Balta Verde (D. Berciu, E. Comşa, MCA 2, 1956, fig. 53/1), Gogoşu (ibidem, fig. 143/3), Dobrina (B. Hansel, op.cit., 1989, fig. 4/1), Bugeac (M. Irimia, Pontica 12, 1979, p. 66), Ferigile (A. Vulpe, *Ferigile,* 1967, pl. 26/14-15), Grădiştea, Mormântul Elizei (N.Harţuche et. al., Istros 2-3, 1983, p. 50) etc.

[96] D. Botezatu, op.cit., 1981, p. 130.

[97] Vezi în acest sens W. Wolski, D. Nicolaescu-Plopşor, Buridava, 1972, p. 193-268; Al. Bolomey, Thraco-Dacica 1, 1976, p. 87 cu lit.; D. Nicolăescu-Plopşor, Pontica 7, 1974, p. 27-38.

Astfel, cel mai vechi mormânt pare a fi M. 3 - prin tipul de vas mare gen amforă locală - de la sfârşitul sec. V - începutul sec. IV a.Chr. Apoi, între mijlocul sec. V şi mijlocul sec. IV a.Chr. se datează mormintele 11 şi 60 - prin fibulele tracice şi inelul de buclă. Celei de a doua jumătăţi a sec. IV a.Chr. îi aparţin mormintele cu amfore tassiene - M. 1, 2, 4, 12 şi 21. aceste morminte sunt de altfel şi grupate în zona de sud-est a necropolei, iar mormintele 1, 2 şi 21 formează chiar "un cuib".

In mare, sec. V-IV a.Chr. aparţin mormintele 41, 45 şi 47 care conţin căni lucrate la roată de o factură asemănătoare. Ele se află în apropiere unele de altele, în zona de vest. Iar pe de altă parte mormintele 39-41 au o groapă comună.

Mormintele 16, 33, 47 şi 71 conţin câte un crater lucrat la roată, specific sev. IV a.Chr. Este de remarcat că mormintele 33-35 sunt comune. Un crater se află şi în mormântul 31, dar prin piciorul de eventuală fructieră acest mormânt pare a fi mai recent, poate de la sfârşitul sec. III sau chiar de la începutul sec. II a.Chr.

Urna mormântului 74 apare în sec. V, are o maximă desvoltare în sec. IV dar ar putea continua şi în sec. III a.Chr. Inclinăm totuşi pentru o datare în sec. IV a.Chr.

Străchinile şi castroanele, lucrate la roată, din majoritatea mormintelor pot fi datate cu predilecţie în sec. IV a.Chr.

Din sec. IV-III a.Chr., fără o precizare mai amănunţită, pot data mormintele 16 şi 40 - prin urnele lor.

Iar cel mai recent mormânt, în afară de M. 31, pare a fi M. 8 - prin castronul lucrat la roată şi cu decor lustruit precum şi prin borcanul ce a servit drept urnă. El poate fi atribuit sfârşitului sec. III - eventual sec. II a.Chr.

In concluzie, se poate afirma că cea mai mare parte a analogiilor menţionate indică cronologic perioada celei de-a doua zone a necropolei de la Ravna datată la sfârşitul sec. V şi în sec. IV a.Chr., cu o prelungire, probabil, până la începutul sec. III a.Chr. Este posibil ca cele mai târzii morminte să se poată data în plin sec. III a.Chr. sau chiar la începutul sec. II a.Chr. după cum indică fragmentul de fructieră. Inventarele sunt specifice lumii care se desvoltă în spatele coloniilor greceşti, de care sunt legate economic şi pe care le aprovizionează cu produse agricole. Multe dintre necropolele contemporane sunt, probabil, situate direct în zona rurală a coloniilor. Această situaţie a fost documentată arheologic în nord-estul Bulgariei, Dobrogea şi în sudul Ucrainei. Elementelor locale li se adaugă copii după marfa care circula în colonii dar şi componente pe care le regăsim către nord-vest în Slovacia, Ungaria şi nord-vestul României. Proporţia în care diferite elemente etnice (tracic, scitic etc.), alături de cel getic, sunt exprimate în inventarele funerare din necropola de la Canlia depăşeşte cadrul analizei de faţă.

x x x

Cele patru morminte de epocă romană pot fi atribuite celei de a doua jumătăţi a sec. II p.Chr. Aplicele aparţin tipului XVIII stabilit de către Gudea[98]; cele două catarame sunt apropiate stilistic de tipul numit "trompetiform" şi documentat în Germania de sud[99]. Ulcioarele cu gura dreaptă (fig. 11/2, 14) îşi găsesc bune analogii în tipul 1 stabilit de Popilian, cele cu gura evazată (fig. 11/1, 6) aparţin tipului 2, iar cel cu nervură sub buză (fig. 11/5), chiar în lipsa torţii, tipului 4. Cana poate fi atribuită tipului 2[100]. Cronologic aceste piese se situează în cea de a doua jumătate a sec. II p.Chr.[101] Opaiţul de la figura 11/4 purtând ştampila ARMENI are paralele atât în Dacia cât şi în Moesia Inferior; asemenea lămpi sunt în circulaţie la sud de Dunăre în a doua jumătate a sec. II şi

[98] N. Gudea, Acta Musei Porolissensis, 13, 1989, p. 657, pl. CCXII, 25-37.
[99] J. Oldenstein,Bericht der rőmisch-germanischen Kommission, 57, 1977, p. 203-207, pl. 69.
[100] Gh. Popilian, *Ceramica romană din Oltenia,* Craiova, 1976, pl. XLI-XLIV, LIII-LIV.
[101] Ibidem, p. 96-97, 105.

la începutul sec. III p.Chr.[102] Cea de a doua lampă, purtând ştampila CASSI (fig. 11/12) este frecventă în tot imperiul, cele mai târzii fiind semnalate în vremea lui Antoninus Pius[103].

x x x

Tabel recapitulativ

Număr de morminte	77	
Oasele pe sol	3	13, 27, 73
In urnă	15	3, 4, 10, 11, 19, 20, 26, 40, 42, 43, 44, 46, 58, 78, 79
In amforă	3	1, 2, 21
In urnă cu capac	55	5-9, 14-18, 25, 28-31, 33-39, 41, 45, 47-72, 74-77, 80, 81
In amforă cu capac	1	12

Morminte comune	4	33-35, 39-41, 67-68, 75-77
Fără oase	2	4, 16
Fără inventar	1	73
Fără inventar în afară de urna cu capac	40	1, 2, 4-6, 8, 10, 12, 14, 16-18, 20, 25, 26, 28, 29, 40, 42, 43, 46, 50-53, 55, 59, 61, 63, 65, 68, 71-76, 78, 79, 81
+ ceramică	6	34, 38, 47, 64, 66, 77
+ podoabe	11	3, 11, 15, 21, 27, 44, 48, 58, 60, 67, 69
+ ceramică + podoabe	3	33, 56, 57
+ vârfuri de săgeţi	1	35
+ cuţit	4	9, 13, 49(+cute), 54
+ ceramică + cuţit	6	7, 36, 37, 41, 45, 62
+ ceramică + podoabe + cuţit	5	19, 30, 31, 70, 80
+ ceramică + fier	1	39

+ piesă os	1	15
+ cărămidă	1	15
+ mărgea	5	27 (fier), 31 (sticlă), 44 (sticlă), 48 (sticlă), 56 (2 lut + 1 sticlă)
+ vârf de săgeată	1	35 (5 buc)
+ metal	2	39 (fier), 69 (bronz)
+ cute	1	49
+ verigă din bronz	1	48
+ brăţară din bronz	1	3
+ ac din bronz	1	19
+ cuţit din fier	14	7, 19, 13, 19 (3 buc), 30, 31, 36, 37 (4 buc), 41, 45 (2 buc), 49 (2 buc), 54, 62, 70
+ inel de buclă (cercei)	1	11
+ fibulă	3	11, 21, 60
+ fusaiolă	10	11, 30, 31 (2 buc), 33 (3 buc), 56 (2 buc), 57 (3 buc), 58, 67 (2 buc), 70 (2 buc), 80 (2 buc)

[102] D. Alicu, *Opaiţele romane,* Bibliotheca Musei Napocensis 7, Bucureşti, 1994, p. 14-15, pl. 10, nr. 488 - pl. 30 - nr. 1101; nr.1243; cronologia este confirmată de contextul descoperirii pieselor de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa într-un nivel datat la sfârşitul sec. II p.Chr.

[103] Ibidem, p. 18, pl. 19 - nr. 773, pl. 30 - nr. 1111.

+ piatră	30	9, 14, 16, 30, 31, 33, 36-39, 41-43, 48, 50, 56-59, 62, 64, 66-68, 74-77, 80, 81
+ tub de bronz	1	69
+ buton fier	1	80
+ greutăți lut	1	56 (2 buc)

Catalogul descoperirilor

Mormântul 1 – descoperit întâmplător; potrivit informațiilor date de către descoperitori era de incinerație în urnă.

1. Amforă (nr. inv. 98.171) - lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cărămizie, cu suprafața netezită, de tip Thassos (fig. 6/1). H = 60 cm, Dg = 9,8 cm, D max = 19 cm.

Mormântul 2 – descoperit întâmplător; potrivit informațiilor date de către descoperitori, era de incinerație în urnă.

1. Amforă (nr.inv. 98.173) lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cărămizie, cu suprafața netezită, de tip Thassos (fig. 6/2). H = 62 cm, Dg = 10 cm, D max = 17,5 cm.

Mormântul 3 – descoperit întâmplător; potrivit informațiilor date de către descoperitori, era de incinerație în urnă.

1. Vas (nr.inv. 98.174) – tip de amforă locală cu două torți, lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenușie, cu suprafața netezită; are corpul bombat, gâtul înalt, buza îngroșată, fundul inelar și două torți în bandă (fig. 6/5). H = 35 cm, D max = 23,8 cm.

2. Brățară din bronz (nr. inv. 98.175) – fragmentară, lucrată din bară de secțiune ovală, corodată (fig. 6/4). L = 5,5 cm.

Mormântul 4 – presupus mormânt de incinerație în urnă; la 0,60 m adâncime a fost găsită o amforă spartă, așezată culcat, cu gura către est și fundul sub corpul amforei. Nu s-au găsit oase calcinate în vas sau în pământul din imediata apropiere.

1. Amforă (nr. inv. 98.176) – lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cărămizie, cu suprafața netezită, de tip Thassos. (fig. 6/3) H = 64 cm, Dmax = 20,5 cm.

Mormântul 5 – de incinerație în urnă; groapa în care a fost depusă urna nu a putut fi delimitată. Urna se afla al adâncimea de 0,60 m și conținea oasele calcinate. Gura urnei a fost acoperită de fundul unui vas (fig. 3/1).

1.Urna (nr. inv. 98.177) – de tip borcan, vas lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brun-cenușie, cu suprafața netezită și având o culoare cenușie; este decorat cu un brâu alveolar și patru apucători (fig.6/6). H = 22 cm; Dg = 18 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.178) – fundul unui vas de tip borcan, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip și pietricele, cu suprafața cenușie, netezită (fig. 6/7). Df = 12,5 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex masculin, de vârstă matură.[104]

Mormântul 6 – de incinerație, în urnă; groapa în care a fost depusă urna a fost săpată de la partea superioară a stratului de pământ galben. Fundul urnei se afla la adâncimea de 0,80 m. Peste gura urnei a fost așezată o strachină-capac cu gura în jos (fig. 3/2-3).

1. Urna (nr. inv. 98.179) – vas de tip clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip și pietricele mărunte, de culoare neagră cu pete brune, cu suprafața netezită; vasul are formă tronconică, cu pereți arcuiți și patru apucători (fig. 7/1). H = 20 cm, Dg = 23,5 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.180) – strachină lucrată cu mâna, neglijent realizată, dintr-o pastă cu nisip mărunt, de culoare brun-cenușie, cu suprafața netezită, de formă semisferică (fig. 7/2). H = 12,3 cm; Df = 13,5 cm; Dg = 27 cm.

[104] D. Botezatu, op.cit., 1981, 124.

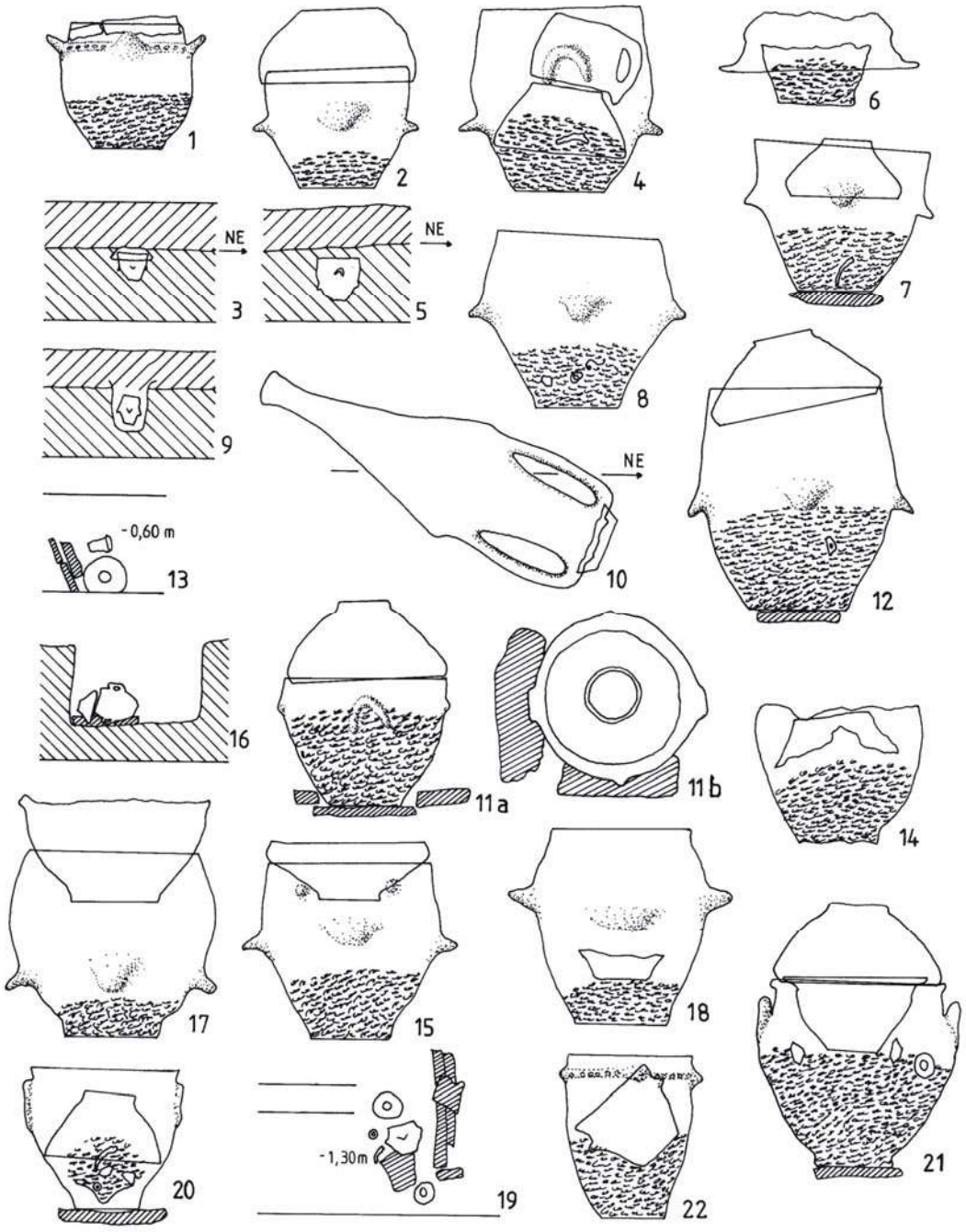

Fig. 3. *Canlia. Reconstrucția mormintelor realizată după schițele din jurnalul de săpătură. 1 Mormântul 5; 2-3 Mormântul 6; 4-5 Mormântul 7; 6 Mormântul 8; 7 Mormântul 9; 8-9 Mormântul 11; 10 Mormântul 12; 11 a-b Mormântul 14; 12 Mormântul 15; 13 Mormântul 16;14 Mormântul 17; 15 Mormântul 18; 16 Mormântul 25; 17 Mormântul 28; 18 Mormântul 29; 19 Mormântul 30; 20 Mormântul 31; 21 Mormântul 33; 22 Mormântul 34.*

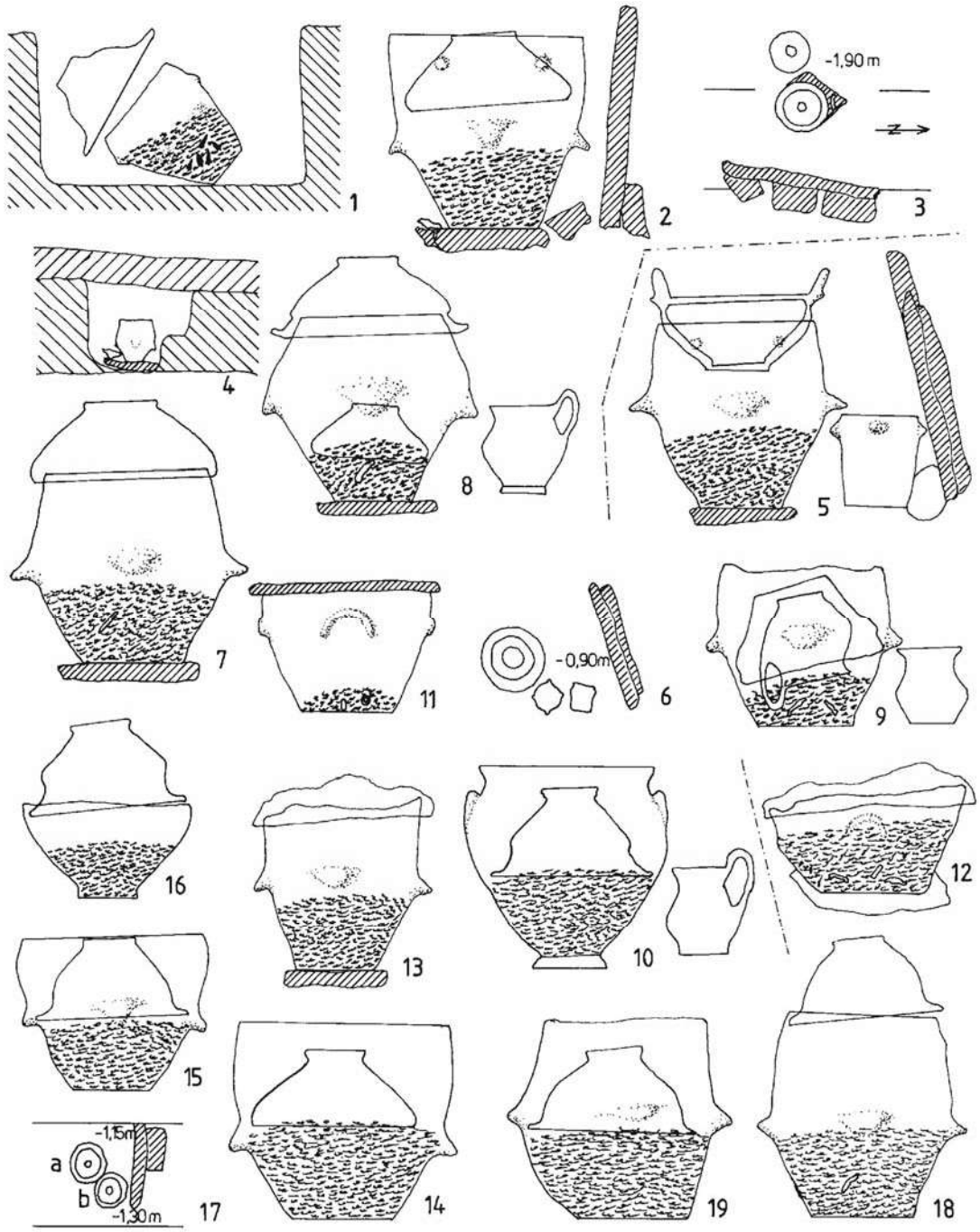

***Fig. 4**. Canlia. Reconstrucția mormintelor realizată după schițele din jurnalul de săpătură: 1 Mormântul 35; 2-3 Mormântul 36; 4 mormântul 37; 5-6 Mormântul 38; 7 Mormântul 39; 8 Mormântul 41; 9 Mormântul 45; 10 Mormântul 47; 11 Mormântul 48; 12 Mormântul 49; 13 Mormântul 50; 14 Mormântul 51; 15 Mormântul 52; 16-17 Mormântul 53; 17-18 Mormântul 54; 19 Mormântul 55.*

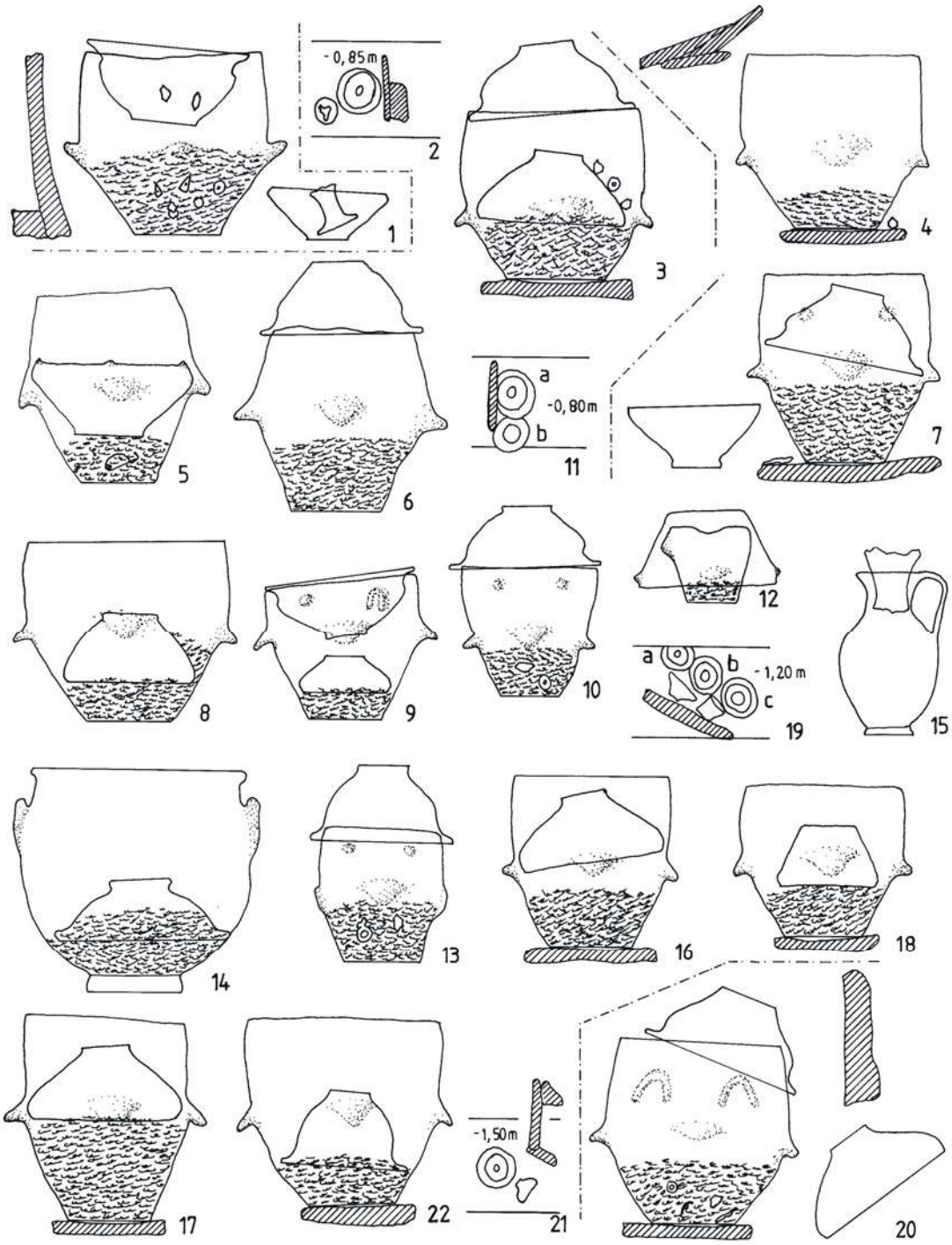

***Fig. 5**. Canlia. Reconstrucția mormintelor realizată după schițele din jurnalul de săpătură: 1-2 Mormântul 56; 3 Mormântul 57; 4 Mormântul 58; 5 Mormântul 60; 6 Mormântul 61; 7 Mormântul 62; 8 Mormântul 65; 9 Mormântul 66; 10-11 Mormântul 67; 11-12 Mormântul 68; 13 Mormântul 70; 14 Mormântul 71; 15 Mormântul72; 16, 19 Mormântul 75; 17, 19 Mormântul 76; 18-19 Mormântul 77ş20-21 Mormântul 80; 22 Mormântul 81.*

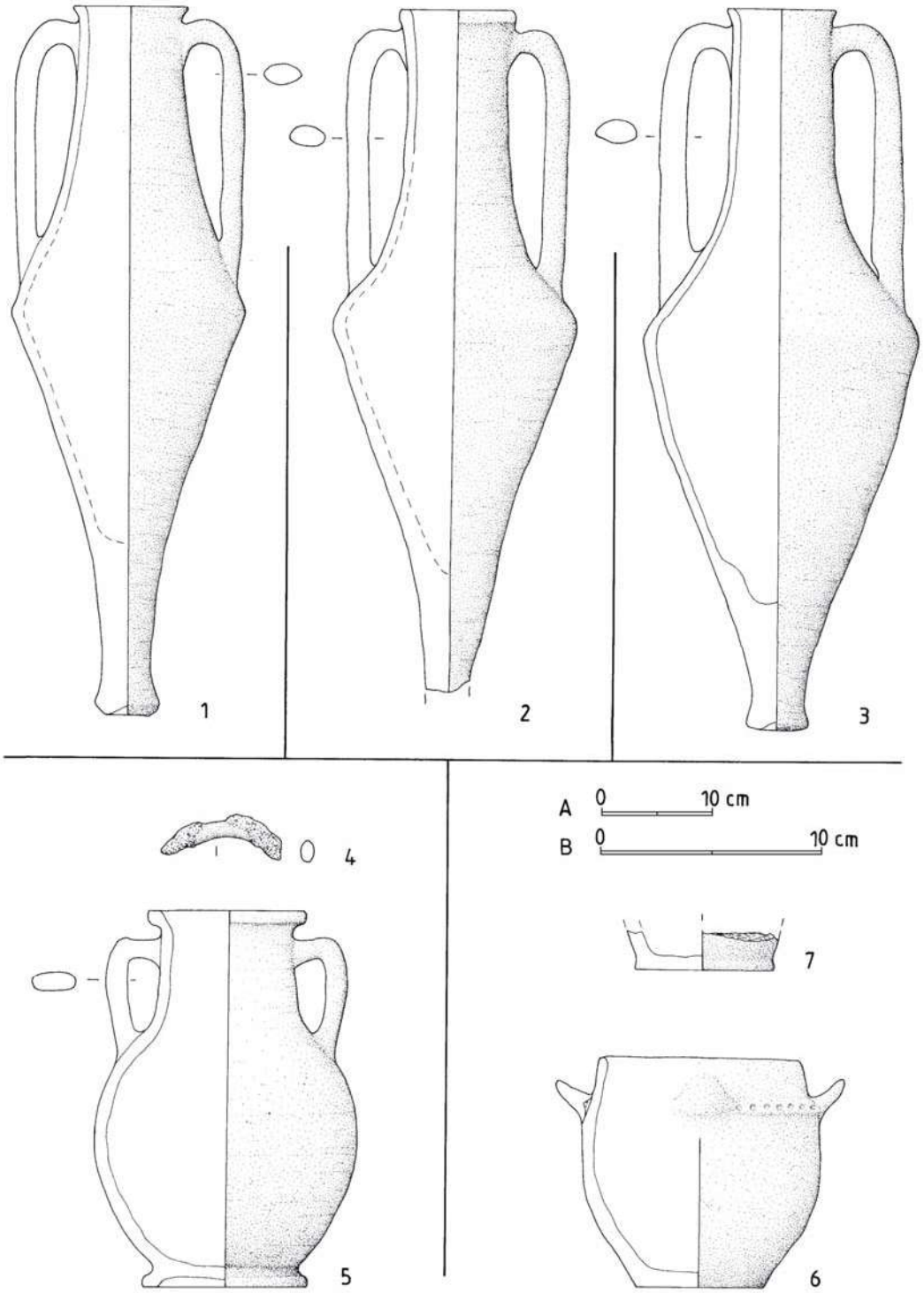

Fig. 6. *Canlia. 1 Mormântul 1; 2 Mormântul 2; 3 Mormântul 4; 4-5 Mormântul 3; 6-7 Mormântul 5; 1-3, 5-7 Ceramică (Scara A); 4 Bronz (Scara B).*

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex probabil feminin, de vârstă adultă sau matură[105].

Mormântul 7 – de incinerație, în urnă; groapa mormântului a fost săpată în pământul galben şi nu i s-au putut preciza limitele. Urna era aşezată înclinată, iar fundul ei se afla la 1,00 m adâncime. În interior, pe fundul urnei, se aflau oasele calcinate împreună cu un cuțit de fier, toate acoperite de o strachină răsturnată, deasupra căreia se afla o cană aşezată cu gura în jos (fig.3/4-5).

1. Urna (nr. inv.98.181) – vas tip clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip şi pietricele în compoziție, de culoare brună cu suprafețe negre, netezită în interior şi exterior; în jumătatea inferioară vasul are două apucători iar deasupra lor şi între ele două aplicații în formă de potcoavă, lipite de corpul vasului (fig.7/9). H = 31,7 cm; Dmax = 29 cm; Dg = 25,5 cm; Df = 14,5 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.182) – strachină lucrată cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt, de culoare brună în exterior şi cenuşiu-neagră în interior, cu suprafața netezită, de formă tronconică, cu gura larg deschisă şi pereți uşor arcuiți (fig. 7/8). H = 10 cm; D = 22 cm.

3. Vas adiacent (nr. inv.98.183) – cană lucrată cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt, de culoare brun-roşcată cu pete negre, suprafața netezită, de formă cvasi-tronconică, cu pereți verticali arcuiți şi o toartă care se ridică din buză ca un spin şi se închide aproape de fundul vasului (fig. 7/7). H = 11 cm; Dg = 11,5 cm; Df = 8,3 cm.

4. Cuțit de fier (nr. inv. 98.193) – fragmentar, prevăzut cu un manşon de fier fixat printr-un nit din acelaşi material; suprafața este puternic corodată (fig. 7/6). L = 8,8 cm; lăț = 2,2 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex probabil feminin, de vârstă matură; între oase se aflau şi două oase de bovideu cu acelaşi grad de calcinare[106].

Mormântul 8 – de incinerație, în urnă; groapa în care a fost depusă urna a fost săpată în stratul brun-negru, la mică adâncime. Fundul urnei se afla la 0,30 m adâncime. Pe urnă şi peste oasele incinerate aflate pe fundul urnei, a fost aşezată o strachină-capac cu gura în jos (fig.3/6).

1. Urna (f.n.i.) – partea inferioară a unui vas de tip borcan, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip şi pietricele, de culoare brun-roşcată, cu suprafața netezită (fig.7/11). H = 9,4 cm; Df = 12,8 cm.

2. Capac (f.n.i.) – castron (eventual fructieră ?) fragmentar, lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin şi mică în compoziție, cu suprafața acoperită de slip negru; gura larg deschisă şi buza răsfrântă în exterior, vasul are în partea inferioară, deasupra pragului care marchează baza gâtului, un val realizat prin lustruire (fig. 7/10). Fundul vasului pare să fi fost distrus de lucrările agricole. H = 9,4 cm; Dg = 32,8 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex probabil masculin, de vârstă infans 2[107].

Mormântul 9 – de incinerație, în urnă; fundul urnei se afla la 0,40 m adâncime. Oasele calcinate împreună cu un cuțit de fier au fost depuse pe fundul urnei, peste ele un strat de pământ iar deasupra, în interiorul şi aproape de gura urnei, o strachină-capac cu gura în jos. Fundul urnei era aşezat pe o piatră (fig.3/7).

1. Urna (nr. inv.98.184) – vas tip clopot, fragmentar, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip şi pietricele în compoziție, de culoare brun-roşcată, cu pete cenuşii, cu suprafața netezită, de formă tronconică, cu pereții uşor arcuiți şi cu patru apucători dispuse în jumătatea superioară a înălțimii (fig.7/5). H = 24 cm.

[105] Ibidem.

[106] Ibidem.

[107] Ibidem.

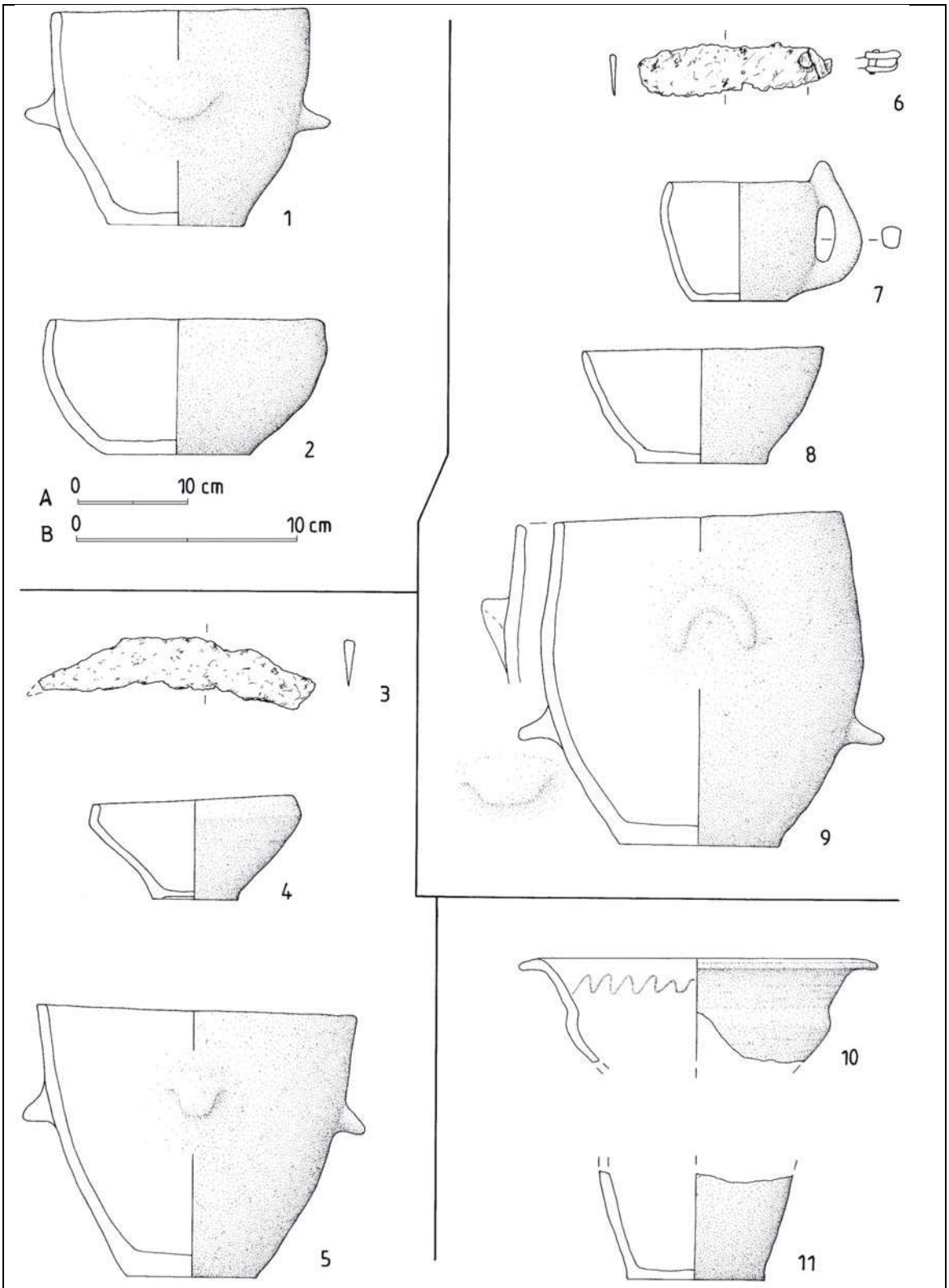

Fig. 7. *Canlia. 1-2 Mormântul 6;3-5 Mormântul 9; 6-9 Mormântul 7; 10-11 Mormântul 8. 1-2, 4-5, 7-11 Ceramică (Scara A); 3, 6 Fier (Scara B).*

2. Capac (nr. inv. 98.185) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă fină, de culoare cenuşie, cu suprafaţa lustruită, de formă tronconică, cu buza întoarsă către interior şi fund inelar (fig.7/4).H = 10 cm; Dg = 19 cm; Df = 7,8 cm.

3. Cuţit de fier (nr. inv. 98.194) – fragmentar, cu lama curbată, puternic corodat (fig. 7/3). L = 12,2 cm; lăţ = 2,3 cm. (în fişa de obiect E.Moscalu îl atribuie mormântului nr. 7)

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex probabil feminin, de vârstă adultă sau matură[108].

Mormântul 10 – de incineraţie în urnă; groapa în care a fost depusă urna a fost săpată de la baza stratului de pământ brun şi se adâncea în stratul steril, gura având formă circulară şi un diametru de 0,50 m. Fundul urnei se afla la 0,60 m adâncime. Urna nu a avut capac, iar pe fundul ei s-au găsit puţine oase calcinate.

1. Urna (nr. inv. 98.186) – vas de tip clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip şi pietricele, de culoare cenuşie cu pete brune şi suprafaţa netezită; vasul este prevăzut cu două apucători în jumătatea inferioară, iar deasupra lor şi între ele, cu două aplicaţii în formă de potcoavă, lipite de corpul vasului (fig. 8/1). H = 21,5 cm; D = 22 cm.

Analiza antropologică nu a dat nici un rezultat din cauza dimensiunii şi cantităţii reduse a materialului osos[109]

Mormântul 11 – de incineraţie, în urnă; groapa în care a fost depusă urna a fost săpată de la baza stratului de pământ brun şi se adâncea în stratul steril. Urna avea fundul la 0,80 m adâncime şi conţinea oasele calcinate între care se afla o fusaiolă, o pereche de cercei şi o fibulă.; urna nu a avut capac (fig. 3/8-9).

1.Urna (nr. inv. 98.178) – vas de tip clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip şi pietricele, de culoare brun închisă, cu suprafaţa netezită; vasul are pereţii puternic arcuiţi, chiar bitronconici, şi patru apucători (fig. 8/9). H = 31 cm; Dmax = 27,5 cm; Dg = 22 cm; Df = 13,5 cm.

2.Fusaiolă (nr. inv. 98.191) lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziţie, de culoare cărămizie, netezită, în formă bitronconică, asimetrică (fig. 8/8). H = 3,8 cm; D = 4,1 cm.

3-4.Inele de tâmplă de argint (nr. inv. 98.192 a-b), de formă circulară, cu capetele petrecute şi cu câte o terminaţie bitronconică, prezentând urme de ardere (fig. 8/5-6). D = 2,1 cm; 2,4 cm.

5. Fibulă de fier (nr. inv. 98.198), lucrată din bară cu secţiune rotundă, cu resort în spirală (fig. 8/7); în momentul descoperirii, de metal erau prinse oase calcinate şi prezenta urme de ardere. L = 7,2 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex probabil feminin, de vârstă matură[110]

Mormântul 12 – de incineraţie, în urnă; groapa în care a fost introdusă urnanu a putut fi surprinsă. Urna (amforă) era culcată la 1,00 m adâncime, cu gura spre nord-est, conţinea o cantitate mare de oase calcinate şi avea un fund de vas drept capac (fig. 3/10).

1. Urna (nr. inv. 98.188) – este o amforă lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziţie, de culoare cărămizie, cu suprafaţa netezită, de tip thasian (fig. 8/4). H = +60 cm; Dmax = 19 cm.

2. Capac (f.n.i.) – fund de vas, probabil de tip clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziţie, de culoare cenuşie, cu suprafaţa netezită (fig. 8/3). Df = 8,3 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex feminin, de vârstă adultă sau matură[111].

Mormântul 13 – de incineraţie, în groapă; groapa nu a putut fi surprinsă. Oasele calcinate, între care se afla un cuţit de fier, se găsea la 0,60 m adâncime.

[108] Ibidem.
[109] Ibidem.
[110] D. Botezatu, op.cit., 1981, 125.
[111] Ibidem.

1. Cuțit de fier (nr. inv. 98.189) – fragmentar, corodat (fig. 8/2). L = 6,1 cm; lăț = 1,9 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ al cărui sex nu a putut fi determinat, de vârstă probabil adultă[112].

Mormântul 14 – de incinerație, în urnă; groapa în care a fost depusă urna nu a putut fi surprinsă. Urna a fost așezată pe o piatră, la 1,30 m adâncime și era sprijinită de alte două pietre. În gura urnei, peste oasele calcinate, a fost așezată o strachină-capac cu gura în jos (fig. 3/11a-b).

1.Urna (nr. inv. 98.190) – vas de tip clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip și pietricele în compoziție, de culoare brun-roșcată cu pete negre, cu suprafața netezită; de formă tronconică, cu pereți arcuiți, la partea superioară prezintă două aplicații în formă de potcoavă, lipite de corpul vasului alternând cu doi butoni conici, la aceiași înălțime (fig. 8/11). H = 20,7 cm; Dg = 27,5 cm.

2. Capac (nr.inv. 98.195) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin și mică în compoziție, de culoare neagră cu suprafețe cenușii, inițial lustruită sau acoperită cu slip; de formă tronconică, cu pereți arcuiți, are gura ușor întoarsă către interior și fundul inelar (fig. 8/10). H = 13,2 cm; Df = 8,8 cm; Dg = 26,5 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex probabil feminin și vârstă adultă[113]

Mormântul 15 – de incinerație, în urnă; urna era așezată pe o cărămidă, la 0,60 m adâncime. În interiorul urnei, între oasele incinerate se afla o piesă de os, iar drept capac, în gura urnei, a fost așezată, ușor înclinată, o strachină cu gura în jos (fig. 3/12).

1.Urna (f.n.i.) – vas de tip clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt și pietricele în compoziție, de culoare brun-roșcată, cu pete brune și cenușii, cu suprafața netezită; în formă de sac, vasul prezenta patru apucători, fragmentar păstrate (fig. 9/2). H = 35,3 cm; Dg = 28,3 cm; Dmax = 32,5 cm.

2.Capac (nr.inv. 98.196) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin și mică în compoziție, de culoare neagră, cu suprafața inițial lustruită sau acoperită cu slip; de formă tronconică, cu buza întoarsă către interior, cu prag pronunțat și fund inelar (fig. 9/1). H = 12,8 cm; Dg = 26,5 cm; Df = 9,3 cm.

3. Piesă de os (nr. Inv. 98.197), fragmentară, prevăzută cu un nit de fier (fig. 9/3). 1,9 x 1,1 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex masculin, de vârstă matură[114].

Mormântul 16 – presupus mormânt de incinerație, în urnă. La 0,60 m adâncime a fost găsit un vas așezat cu gura în jos, alături de care se afla un alt vas culcat și trei pietre așezate pe cant; nici unul dintre cele două vase nu conținea oase umane (fig. 3/13).

1. Vas de tip crater (nr. inv.98.199), lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare inițial neagră cu suprafața lustruită sau acoperită cu slip; de formă bitronconică, cu prag și buza lățită și ușor răsfrântă către exterior, prezintă două aplicații în formă de potcoavă, lipite de corp imediat sub buză (fig. 9/7). Fundul, inelar, este perforat. H = 23 cm; Dg = 29,5 cm; Df = 10,8 cm.

2. Vas (f.n.i.) - de tip borcan, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brun-cenușie, cu suprafața netezită; de formă aproape cilindrică, are sub buză un brâu alveolat întrerupt de patru apucători (fig. 9/6). H = 18 cm; Dg = 14 cm.

Potrivit analizei antropologice, a unor oase ce s-ar fi descoperit în zonă, este vorba de un individ de sex feminin, de vârstă adultă[115].

[112] Ibidem.
[113] Ibidem.
[114] Ibidem.
[115] Ibidem.

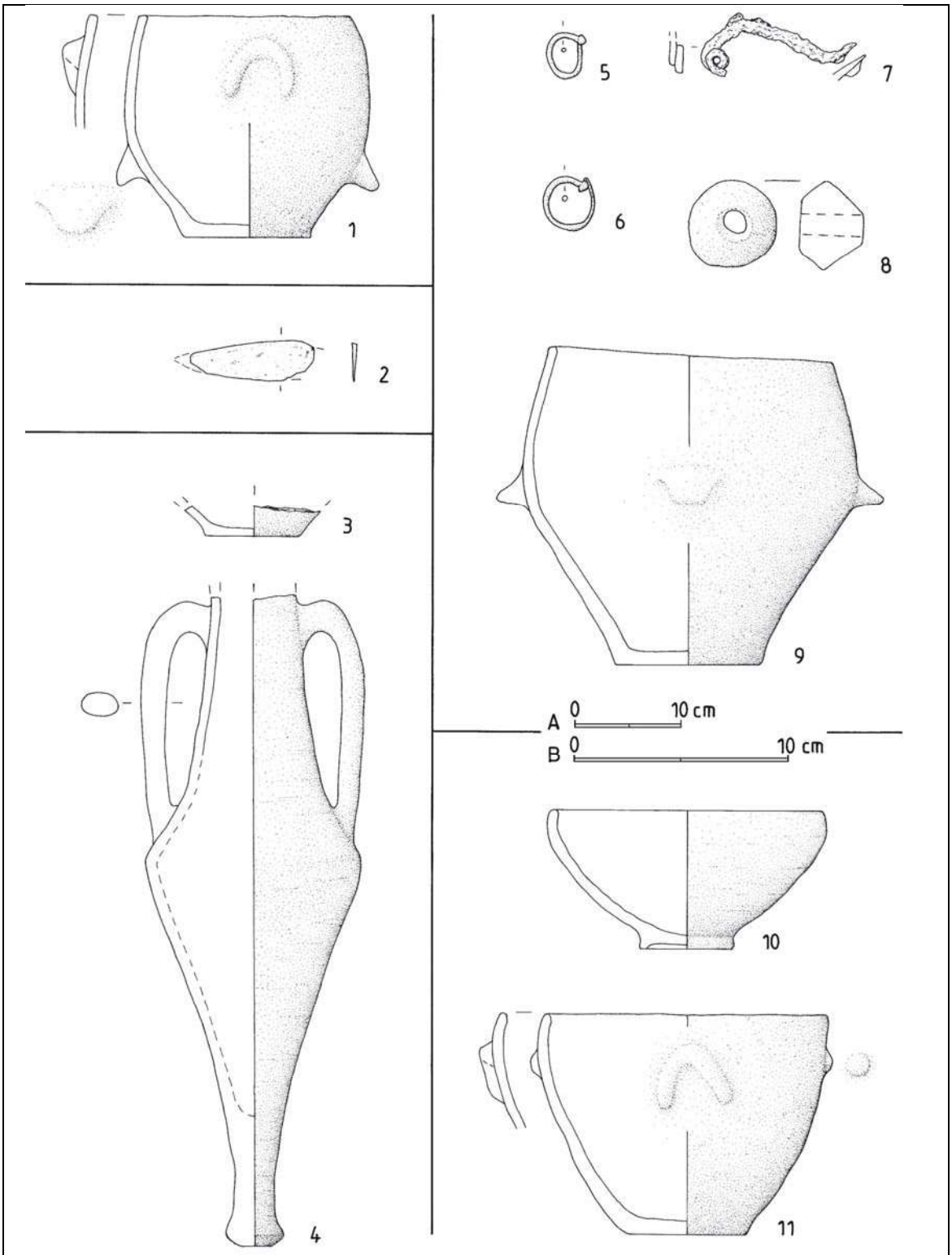

Fig 8. *Canlia. 1 Mormântul 10; 2 Mormântul 13; 3-4 Mormântul 12; 5-9 Mormântul 11; 10-11 Mormântul 14. 1, 3-4, 9-11 Ceramică (Scara A);2, 7 Fier, 5-6 Argint, 8 Lut (Scara B).*

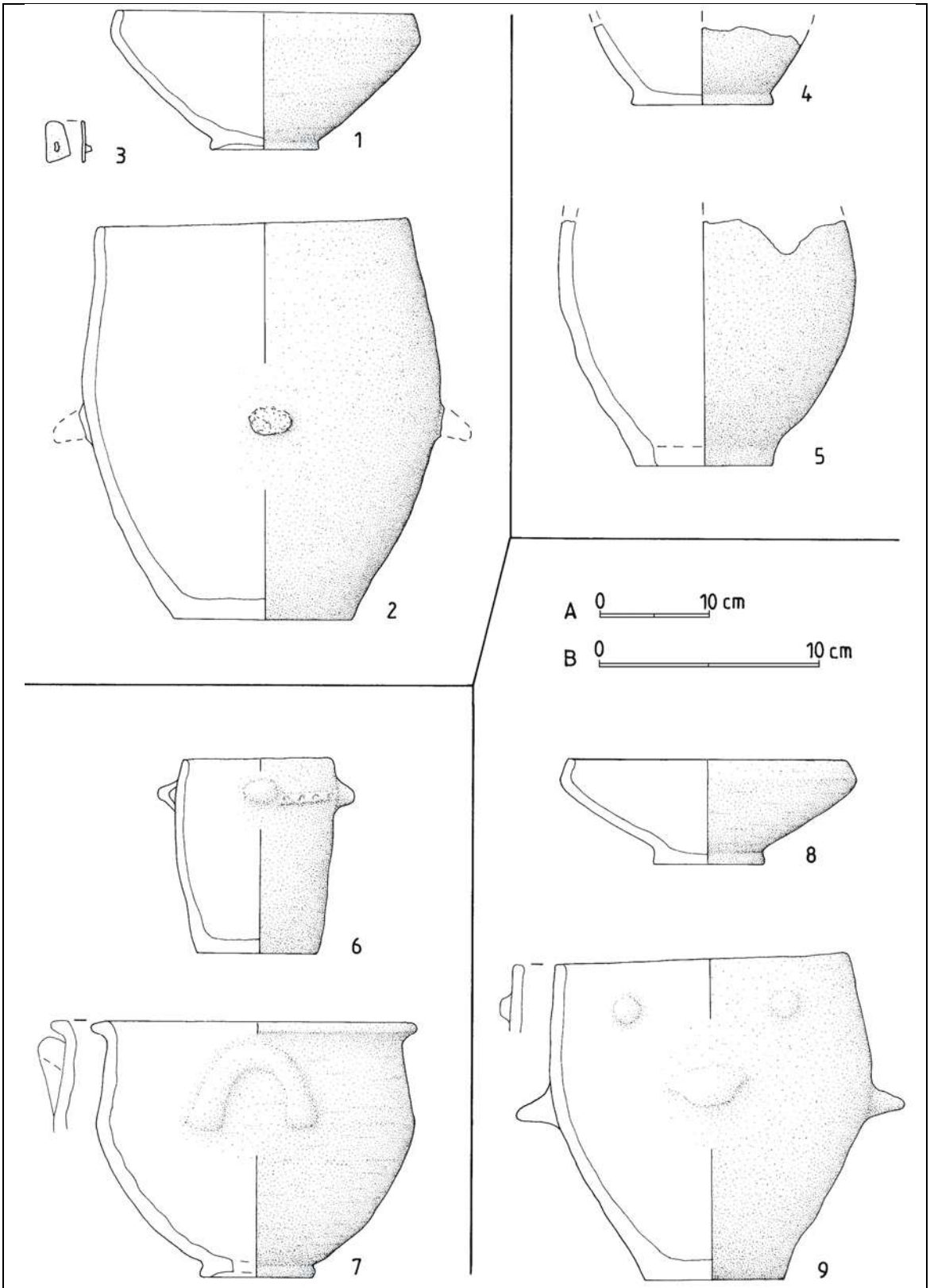

Fig. 9. *Canlia. 1-3 Mormântul 15; 4-5 Mormântul 17; 6-7 Mormântul 16; 8-9 Mormântul 18. 1, 2-9 Ceramică (Scara A); 3 Os (Scara B).*

Mormântul 17 – de incinerație, în urnă; groapa în care a fost depusă urna nu a putut fi surprinsă. Fundul urnei în care se aflau oasele calcinate, se afla la 0,30 m adâncime, iar drept capac a servit un fund de vas aşezat în gura urnei (fig. 3/14).

1. Urna (nr. inv. 98.276[116]) – vas fragmentar, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brună în exterior şi cenuşiu-brună în interior, cu suprafața netezită, pereții arcuiți (fig. 9/5). H păstrată = 22,2 cm; Dmax = 27,2 cm.

2. Capac (f.n.i.) – partea inferioară a unui vas probabil de tip borcan, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cenuşiu-brună, cu suprafața netezită (fig. 9/4). Df = 12,8 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex probabil masculin, de vârstă matură[117].

Mormântul 18 – de incinerație, în urnă; groapa în care a fost depusă urna nu a putut fi surprinsă. Urna a fost aşezată la 1,00 m adâncime, conținea oasele calcinate şi avea drept capac o strachină aşezată cu gura în sus; fundul rupt al străchinii era căzut în urnă, peste oasele arse (fig. 3/15).

1. Urna (nr. inv. 98.200) – vas de tip clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brună cu pete cenuşii şi negre, cu suprafața netezită; vasul are patru apucători iar deasupra lor şi între ele, patru butoni tronconici (fig. 9/9). H = 30 cm; Dmax = 29 cm; Dg = 26,5 cm; Df = 14 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.203) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brună, cu suprafața lustruită; de formă tronconică, are buza întoarsă uşor către interior şi un prag pronunțat (fig. 9/8). H = 10,5 cm; Dg = 24,5 cm; Df = 10,3 cm. E. Moscalu atribuie această strachină tipului *XId1*, spunând că este lucrată cu mâna şi o datează în sec. VI-III/II a.Chr.[118]

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ probabil de sex feminin, probabil de vârstă adultă[119].

Mormântul 19 – de incinerație, în urnă; groapa în care a fost depusă nu a putut fi surprinsă. În urnă se aflau oasele calcinate împreună cu trei cuțite de fier şi un ac de bronz, iar alături de urnă era aşezată o strachină. Urna nu a avut capac.

1. Urna (nr.inv. 98.201) – vas de tip clopot[120], lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brun-roşcată, cu pete brune şi negre, cu suprafața netezită; vasul este prevăzut cu patru apucători laterale (fig. 10/2). H = 30,5 cm; Dmax = 29,5 cm; Dg = 26 cm; Df = 13,2 cm.

2. Vas adiacent (nr. inv. 98.202) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin şi mică în compoziție, de culoare neagră, acoperit inițial cu un slip; de formă tronconică, cu un prag marcând baza gâtului şi buza răsfrântă către exterior, are două torți ce se înalță oblic deasupra gurii, încadrate de câte două proeminențe semisferice. Buza, lățită, prezintă o nervură în torsadă iar fundul este inelar (fig. 10/1). Urme de vopsea neagră. H = 13 cm; Dg = 30 cm; Df = 11 cm.

3. Cuțit de fier (nr. inv. 98.203 bis) – fragmentar, puternic corodat (fig. 10/4). L = 4,7 cm; lăț = 1,7 cm.

4. Cuțit de fier (nr. inv. 98.206) – fragmentar, cu mâner realizat prin îngustarea progresivă a lamei, puternic corodat (fig. 10/5). L = 8,2 cm; lăț = 1,9 cm.

5. Cuțit de fier (nr. inv. 98.207) – fragmentar, cu manşon de fier fixat de corp printr-un nit din acelaşi material (fig. 10/6). De manşon era lipit un fragment de os calcinat. L = 9,7 cm; lăț = 2 cm.

6. Ac de bronz (nr. inv. 98.268) – lucrat din bară de bronz cu secțiune rotundă, are un capăt ascuțit, iar cel de-al doilea este rupt (fig. 10/3); ar putea fi acul rupt al unei fibule sau

[116] În fişa de obiect, la muzeu, la acest număr de inventar figurează vasul borcan din M. 44, care însă nu s-a păstrat.
[117] D. Botezatu, op.cit, p. 125.
[118] E. Moscalu, op.cit., p. 75, pl. LIV/7
[119] D. Botezaru, op.cit., 1981, p. 125.
[120] E. Moscalu, op.cit., p. 131

pur şi simplu un cui (aşa îl menționează E. Moscalu). L = 4,7 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex probabil feminin, de vârstă adultă sau matură.[121].

Mormântul 20 – de incinerație, în urnă; groapa în care a fost depusă urna nu a putut fi surprinsă. Urna se afla la 0,90 m adâncime, conținea oasele calcinate şi nu a avut capac.

1. Urna (nr. inv. 98.204) – castron lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brun-roşcată, cu pete negre, iar suprafața netezită; de formă tronconică, cu pereții arcuiți, vasul are două aplicații în formă de potcoavă lipite de corp imediat sub buză (fig. 10,9). H = 18,5 cm ; Dg = 25 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ al cărui sex nu a putut fi determinat, de vârstă adultă sau matură[122].

Mormântul 21 – de incinerație, în urnă; a fost descoperit în marginea râpei, în afara săpăturii. Urna era o amforă culcată cu gura către est, la 0,90 m adâncime, conținând puține oase calcinate şi o fibulă.

1. Urna (nr. inv. 98.208) – amforă lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cărămizie, cu suprafața netezită, de tip Thassos; pe gât, între, este incizată o marcă (fig. 10/8). H = 55 cm; D = 20 cm.

2. Fibulă de bronz (nr. inv. 98.209) – lucrată din bară cu secțiune rotundă, cu resortul format dintr-o spirală şi arcul terminat printr-o proeminență conică (fig. 10/7). L = 6,6 cm.

Analiza antropologică nu a dat nici o determinare[123].

Mormântul 22 – de incinerație, într-o groapă de formă rectangulară, cu laturile de aproximativ 0,98 m şi respectiv 0,70 m, era orientată nord-est/sud-vest şi se adâncea până la 1,03 m în capătul de nord-set şi 1,14 m în capătul de sud-vest. Pereții gropii erau puternic arşi. Oasele calcinate erau grupate în capătul de sud-vest, iar în jurul lor se aflau un opaiț întreg şi unul fragmentar, două ulcioare şi cinci cuie de fier.

1. Opaiț (nr. inv. 98.213) – lucrat dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie; pe fund este redat în relief cuvântul ”ARMEN” (fig. 11/4). H = 2,4 cm; L = 9 cm; D = 6,3 cm.

2. Opaiț (f.n.i.) – fragmentar, lucrat dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie (fig. 11/3). D = 11 cm.

3. Ulcior (nr. inv. 98.210) – lucrat la roată, dintr-o pastă fină, de culoare brun-cenuşie deschisă, inițial acoperit cu un slip de aceeaşi culoare; cu pereții puternic arcuiți, are gâtul scurt, buza dreaptă, o toartă care porneşte din buză şi un fund inelar (fig. 11/2). Hp = 17,3 cm; Dmax = 15 cm.

4. Ulcior (nr. inv. 98.211) – lucrat la roată, dintr-o pastă fină, de culoare cenuşie deschisă, inițial acoperit cu un slip de aceeaşi culoare; cu pereții arcuiți, are gâtul relativ înalt, gura lărgită, o toartă care porneşte de pe gât, iar fundul este inelar (fig.11/1). H = 19,5 cm; Dmax = 14 cm.

Mormântul 23 – de incinerație, în groapă; groapa avea formă rectangulară, cu laturile de 2,25 m, respectiv 1,00 m, era orientată nord-vest/sud-est şi prevăzută cu o absidă pe latura dinspre nord-est. Săpată în stratul de pământ galben, se adâncea până la 0,80 m; fundul şi pereții între 0,50 m şi 0,80 m sunt arşi. Pe fundul gropii, în mijloc, erau depuse oasele arse, două catarame de bronz şi mai mulți butoni de fier, iar în capătul de nord-est se aflau un ulcior şi două piese de centură.

1. Ulcior (f.n.i.) – lucrat la roată, dintr-o pastă fină, de culoare cărămizie, inițial acoperit cu pastă de culoare brună; cu pereții puternic arcuiți, are gâtul rupt, o toartă care se închidea pe corp şi fundul inelar (fig. 11/11). H păstrată = 14 cm; Dmax = 14,5 cm.

2-3. Piese de centură (nr. inv. 98.217, 98.216) – aplice de bronz cu brațul lățit şi despicat la capăt (fig. 11/7-8). L = 6,5 - 5,5 cm.

[121] D. Botezatu, op.cit., p. 126.
[122] Ibidem.
[123] Ibidem.

4-5. Catarame de bronz (nr. inv. 98.214, 98.215) – (fig. 11/9-10). 5,3 x 2 cm; 5x2,5 cm.

Mormântul 24 – de incinerație, într-o groapă ce avea o formă rectangulară, era orientată nord-est/sud-vest şi era prevăzută cu o absidă la capătul dinspre nord-est. Pereții gropii erau înclinați, iar la adâncimea de 2,20 m aveau o treaptă lată de 0,25-0,30 m, adâncindu-se în continuare până la 1,40 m; fundul gropii are laturile de 1,50 m, respectiv 0,55-0,60 m. Pereții gropii, în întregime, şi fundul erau puternic arşi. Pe toată suprafața fundului gropii erau răspândite oase incinerate, mai mulți butoni de fier, un ulcior, un opaiț şi o cană.

1. Opaiț (f.n.i.) – lucrat dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brună; pe fund este redat în relief cuvântul ”CASSI” (fig. 11/12). H = 2,4 cm; L = 8,1 cm; D = 5,7 cm.

2.Ulcior (nr. inv. 98.219) – lucrat la roată, dintr-o pastă fină, de culoare brun-cenuşie deschisă, inițial acoperit cu un slip de aceeaşi culoare; cu pereții arcuiți, are gâtul relativ înalt, gura uşor lărgită, o toartă care porneşte de pe gât, iar fundul este inelar (fig. 11/14). H = 19 cm; D = 14 cm.

3. Cană (nr. inv. 98.218) – lucrată la roată, dintr-o pastă fină, de culoare cărămizie, inițial acoperită cu un slip; de mici dimensiuni, are corpul sferic, cu un prag la partea inferioară, gâtul scurt, gura deschisă şi buza dreaptă. O toartă pornită de sub buză se închide pe corp (fig. 11/13). H = 6,3 cm; Dg = 4,6 cm; Df = 3,2 cm; Dmax = 7 cm.

Mormântul 25 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată culcat, cu gura către est, pe o piatră de dimensiuni mari, la adâncimea de 0,80 m. În interiorul urnei se aflau puține oase calcinate iar drept capac a fost folosit un fund de vas (fig. 3/16). Df=11,5.

1. Urnă (nr. inv. 98.222) – vas în formă de borcan sau de cană (?), lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip şi pietricele în compoziție, de culoare brună, cu pete negre şi cenuşii, cu suprafața netezită; vasul are formă tronconică cu pereții arcuiți, şi două torți cu creastă (fig. 10/11). H = 22,5 cm; Dg = 21 cm; Df = 11,5 cm..

2. Capac (f.n.i.) – vas probabil de tip clopot, fragmentar, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brună, cu pete cenuşii, cu suprafața netezită (fig. 10/10). H păstrată = 11 cm; Df = 11,7 cm.

Mormântul 26 – de incinerație, în urnă; groapa în care a fost depusă urna nu a putut fi delimitată. Urna se afla la 1,20 m adâncime, conținea oasele calcinate şi nu a avut capac.

1. Urna (nr. inv. 98223) – vas în formă de clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brună, cu pete cenuşii, cu suprafața netezită; de formă tronconică, cu pereții arcuiți, vasul are patru apucători laterale (fig. 12/1). H = 24,2 cm; D = 27,5 cm.

Mormântul 27 – de incinerație, in groapă; oasele calcinate împreună cu o mărgea de fier au fost depuse în groapă, la adâncimea de 0,90 m.

1. Mărgea de fier (nr.inv. 98.224) – inițial de formă cilindrică, perforată, puternic corodată (fig. 12/2). D = 1,8 cm.

Mormântul 28 – de incinerație, în urnă; urna se afla la adâncimea de 1,00 m, conținea oasele calcinate şi avea drept capac jumătatea inferioară a unui vas (fig. 3/17).

1. Urna (nr. inv. 98.225) – vas în formă de clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună, cu suprafața netezită; în formă de sac, vasul are patru apucători laterale (fig. 12/3). H = 31,5 cm; Dmax = 32 cm; Dg = 27,5 cm; Df = 15 cm.

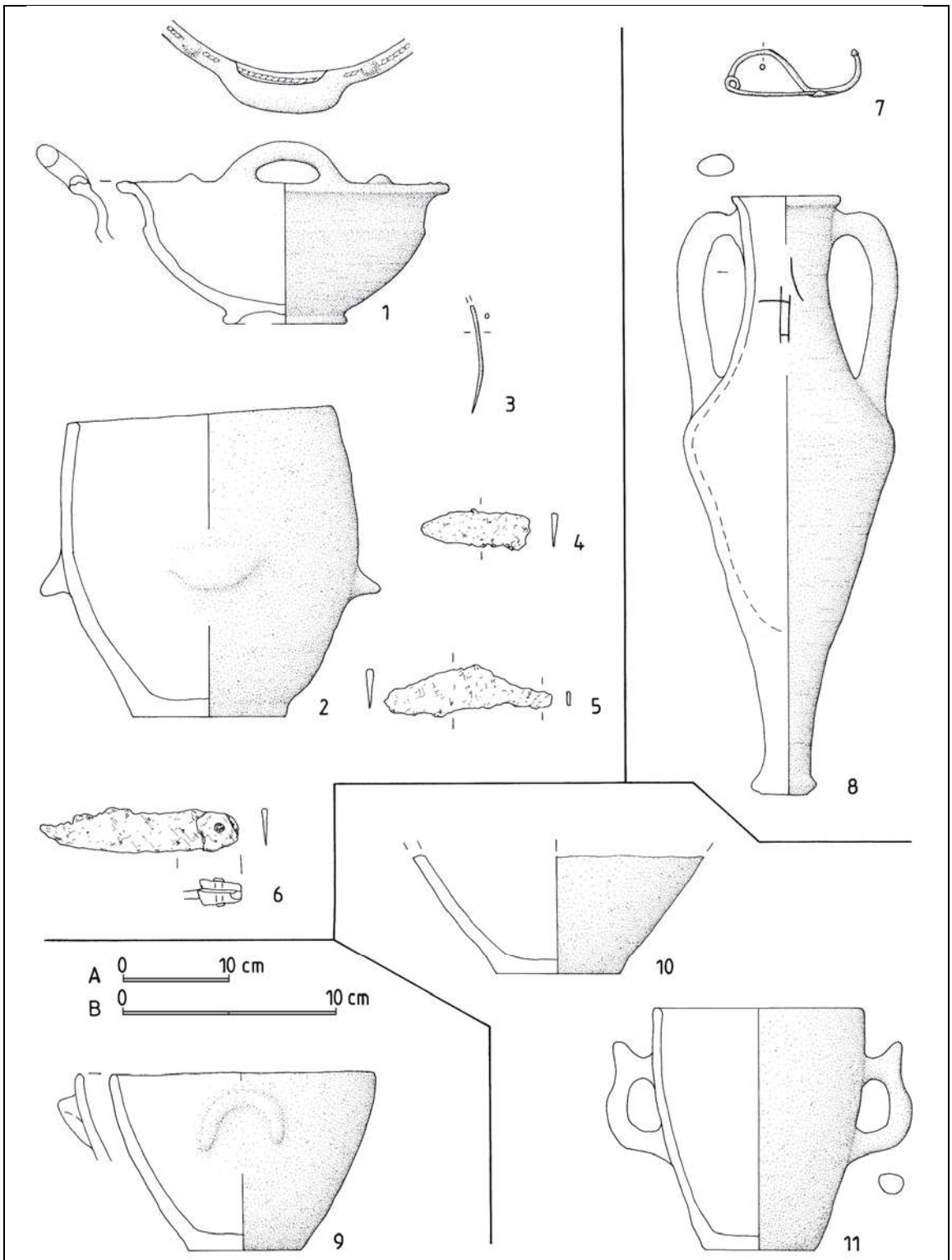

Fig. 10. *Canlia. 1-6 Mormântul 19; 7-8 Mormântul 21; 9 Mormântul 20; 10-11 Mormântul 25. 1-2, 8-11 Ceramică (Scara A); 3, 7 Bronz, 4-6 Fier (Scara B).*

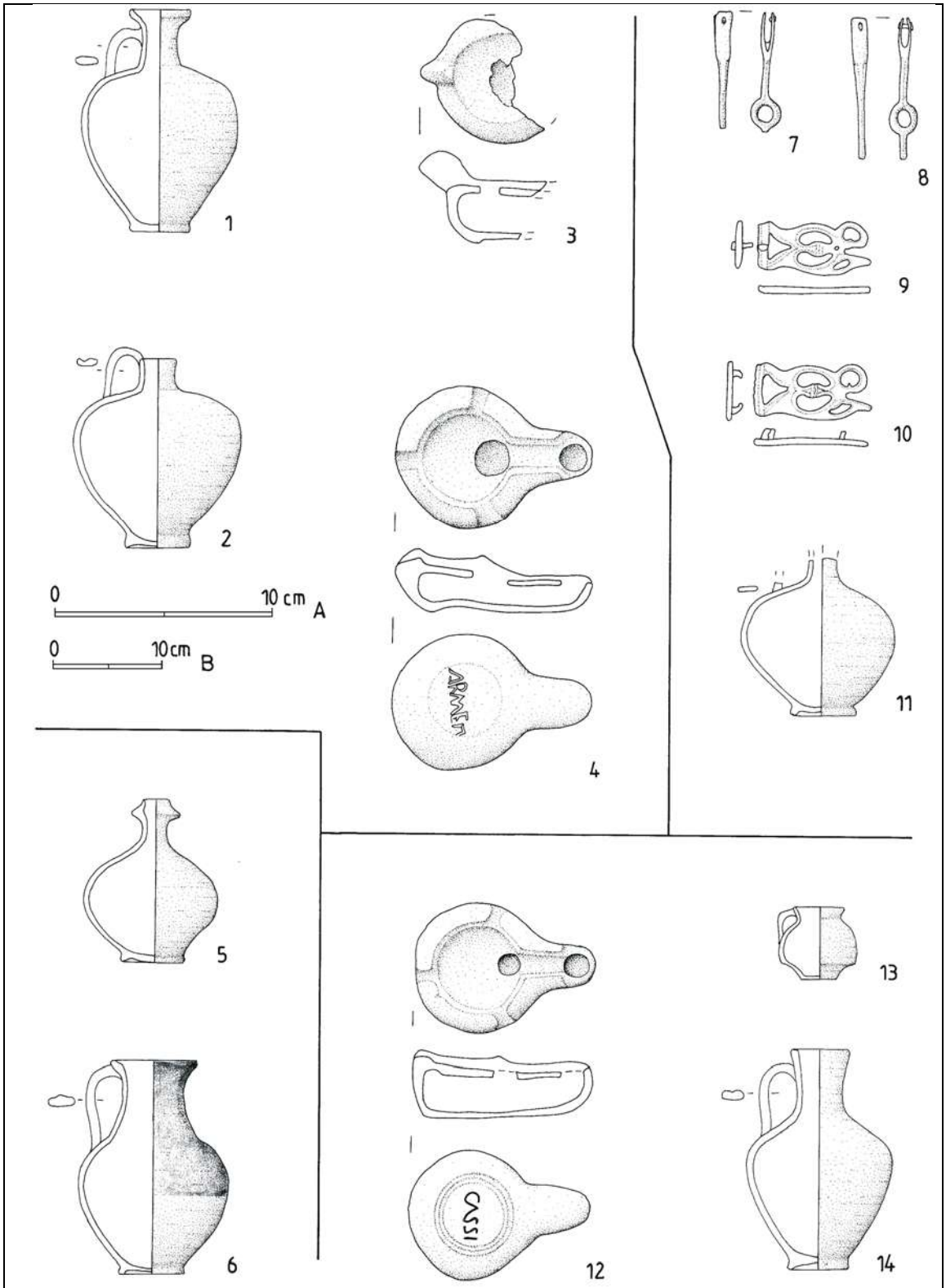

Fig. 11. *Canlia. 1-4 Mormântul 22; 5-6 Mormântul 32; 7-11 Mormântul23; 12-14 Mormântul 24. 1-2, 5-6, 11, 13-14 Ceramică(Scara B); 3-4, 12 Lut, 7-10 Bronz(Scara A).*

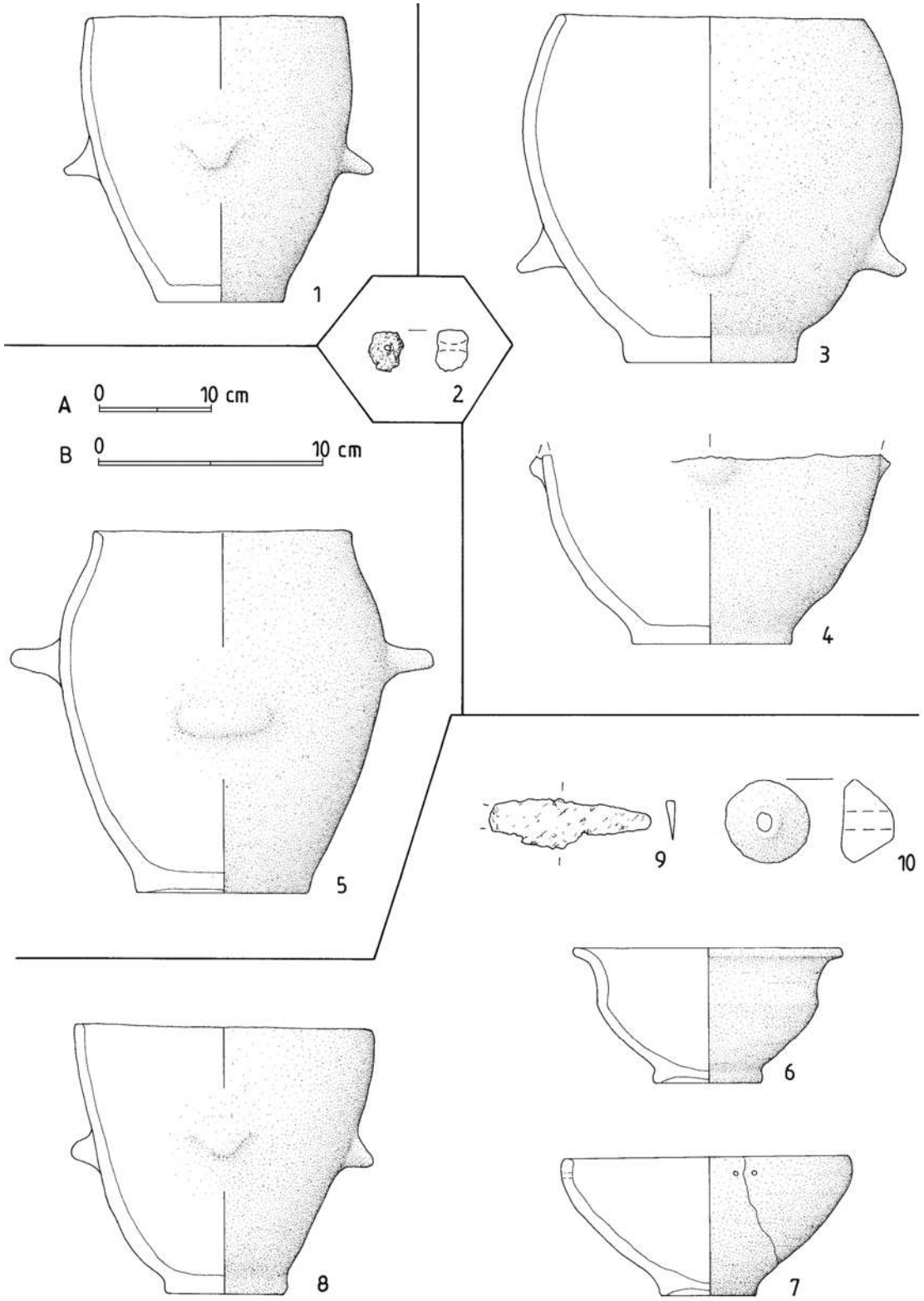

Fig. 12. *Canlia. 1 Mormântul 26; 2 Mormântul 27; 3-4 Mormântul 28; 5 Mormântul 29; 6-10 Mormântul 30. 1, 3-8 Ceramică (Scara A); 2, 9 Fier, 10 Lut (Scara B).*

2. Capac (nr. inv. 98.226) – vas probabil de tip clopot, fragmentar, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brună, cu suprafața netezită; vasul are patru butoni conici (fig. 12/4). H = 31,5 cm; Dg = 23 cm; Dmax = 28,5 cm. (marcajul lui E. Moscalu îl atribuie mormântului nr. 29).

Mormântul 29 – de incinerație, în urnă; groapa în care a fost depusă urna nu a putut fi surprinsă. Urna se afla la 0,60 m adâncime, conținea oasele calcinate şi a avut drept capac fundul unui vas aşezat în interiorul urnei (fig. 3/18).

1. Urna (f.n.i.) – vas de tip clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună, cu pete negre şi cenuşii, cu suprafața netezită; în formă de sac, vasul are două apucători laterale dispuse la mijlocul înălțimii şi alte două apucători aşezate între şi deasupra primelor (fig. 12/5). H = 24 cm; Dmax = 23 cm; Dg = 19 cm.

Mormântul 30 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată culcat, sprijinită de o piatră, în apropierea altor patru pietre aşezate pe cant în partea de nord-est a urnei. Oasele erau răspândite în jurul urnei, lângă care se aflau două străchini, o fusaiolă şi un cuțit. Nu se poate preciza dacă una din străchini a servit drept capac (fig. 3/19).

1. Urna (nr. inv. 98.227) – vas ce se apropie ca tip de vasul clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brună, cu pete cenuşii, cu suprafața netezită; de formă tronconică, cu pereții arcuiți, vasul are patru apucători laterale (fig. 12/8). H = 23 cm; Dg = 26,5 cm.

2. Vas adiacent (?) (nr. inv. 98.228) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie închisă, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic cu pereții arcuiți, strachina are baza gâtului marcată de un prag, buza întoarsă către exterior şi fundul inelar (fig. 12/6). H = 12 cm; Dg = 26,7 cm.

3. Vas adiacent (?) (nr. inv. 98.229) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare neagră cu pete brune, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic cu pereții arcuiți, strachina are buza întoarsă uşor către interior, două găuri de reparație sub buză şi fundul inelar (fig. 12/7). H = 12 cm; D = 26 cm.

4. Fusaiolă (nr. inv. 98.230) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cărămizie, netezită, de formă bitronconică, asimetrică (fig. 12/10). H = 2,2 cm; D = 3,6 cm.

5. Cuțit de fier (nr. inv. 98.232) – fragmentar, puternic corodat (fig. 12/9). 6,8 x 2,2 cm.

Mormântul 31 – de incinerație, în urnă; urna se afla la 0,85 m adâncime. În apropierea urnei, în partea de nord-est, a fost aşezată pe cant o piatră de formă rectangulară, cu baza sub nivelul fundului urnei. Pe fundul urnei a fost depus un capac cu gura în sus, în care au fost aşezate oasele calcinate împreună cu un cuțit de fier, o mărgea de pastă de sticlă şi două fusaiole. În interiorul urnei, deasupra oaselor, a fost aşezată cu gura în jos o strachină (fig. 3/20).

1. Urna (nr. inv. 98.233) – vas de tip crater, lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin şi mică în compoziție, de culoare neagră cu pete brune, cu suprafața inițial lustruiă; cu pereți arcuiți, vasul are gâtul cilindric, buza întoarsă uşor către exterior şi două aplicații în formă de potcoavă lipite de corp (fig. 13/3). H = 23,4 cm; Dg = 26,3 cm.

2. Capac (nr. inv.98.234) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie închisă, cu suprafața inițial lustruită; vasul are corpul tronconic cu pereții arcuiți şi fundul inelar (fig. 13/1). H = 11,7 cm; Dg = 18,2 cm.

3. Capac (nr. Inv. 98.235) – vas de mici dimensiuni, lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie, cu suprafața inițial lustruită; vasul are corpul tronconic cu pereți arcuiți şi buza lățită, prevăzută cu două perforații (fig. 13/2).H = 3 cm; D = 9 cm.

4. Mărgea (nr. inv. 98.238) – lucrată dintr-o pastă de sticlă de culoare galbenă, cu patru mici proeminențe albe marcate de cercuri de pastă albastră (fig. 13/6). D = 1,9 cm.

5. Fusaiolă (nr. inv. 98.236) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cenuşie, netezită, de formă bitronconică, asimetrică (fig. 13/4). H = 2,1 cm; D = 3 cm.

6. Fusaiolă (nr. inv. 98.237) – fragmentară, lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cărămizie, netezită, de formă bitronconică, asimetrică (fig. 13/5). H = 2,2 cm; D = 3,6 cm.

7. Cuțit de fier (nr.inv.98.231) – fragmentar, cu lama uşor curbată, puternic corodat, cu urme de ardere; în momentul descoperirii, de metal era lipit un dinte uman (fig. 13/7). L = 11,4 cm; lăț = 1,5 cm. (în fişa de obiect E. Moscalu îl atribuie mormântului nr. 30).

Mormântul 32 – de incinerație, în groapă; groapa era rectangulară orientată nord-vest/sud-est şi avea laturile de 1,60 m, respectiv 0,75 m. Groapa avea fundul la 0,85 m adâncime de la nivelul actual. Pe fund, de-a lungul gropii, se aflau fragmente de la două bucăți de lemn carbonizate; pe întreaga suprafață a fundului gropii s-au găsit oase calcinate şi fragmentele a două vase.

1. Ulcior (nr.inv. 98.221) – lucrat la roată, dintr-o pastă fină, de culoare albă, inițial acoperită cu slip fin de aceeaşi culoare; cu pereții puternic arcuiți, are gâtul îngust, cu o nervură pronunțată sub buză, gura dreaptă şi fundul inelar xx (fig. 11/5). H = 14,3 cm; Dmax = 12,5 cm.

2. Ulcior (nr. inv. 98.221) – lucrat la roată, dintr-o pastă fină, de culoare cenuşie deschisă, inițial acoperit cu un firnis brun, cu pereții puternic arcuiți, are gâtul înalt, buza răsfrântă în exterior, o toartă care porneşte de sub buză şi se închide pe corp şi sub fundul inelar (fig. 11/6). H = 18 cm; Dmax = 15 cm.

Mormântul 33 – de incinerație, în urnă; groapa în care a fost depusă urna avea formă cilindrică şi mergea până la adâncimea de 1,05 m, respectiv 0,60 m de la nivelul de săpare. Urna era aşezată pe o piatră plată şi conținea oasele calcinate deasupra cărora se aflau trei fusaiole. Peste oase era aşezată o strachină cu gura în sus, iar deasupra ei o strachină răsturnată (fig. 3/21). In aceeaşi groapă se mai aflau mormintele nr. 34 şi 35.

1. Urna (nr. inv. 98.239) – vas de tip crater, lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brun-cenuşie închisă, inițial negru cu suprafața lustruită sau acoperită cu slip; de formă bitronconică, cu buza dreaptă şi fundul inelar, prezintă două aplicații în formă de potcoavă, lipite de corp imediat sub buză (fig. 13/10). H = 31 cm; Dmax = 31 cm; Dg = 26,7 cm; Df = 12,5 cm.

2. Capac (nr. Inv. 98.241) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie închisă, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic cu pereți arcuiți, strachina are baza gâtului marcată de un prag, buza întoarsă către exterior şi fundul inelar (fig. 13/8).H = 12 cm; Dg = 26 cm.

3. Capac (nr. inv. 98.240) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare neagră, cu suprafața lustruită; corpul tronconic cu pereții arcuiți, strachina are buza întoarsă către interior şi fundul inelar (fig. 13/9).H = 14 cm; Dmax = 26,8 cm.

4. Fusaiolă (nr. inv. 98.242) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cărămizie, netezită, de formă bitronconică, asimetrică, cu urme de ardere secundară (fig. 13/11). H = 1,8 cm; D = 3,5 cm.

5. Fusaiolă (nr. inv. 98.243) – lucrată dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cărămizie, netezită, de formă bitronconică, asimetrică, cu urme de ardere secundară (fig. 13/12). H = 2,2 cm; D = 3,5 cm.

6. Fusaiolă (nr. inv. 98.243 bis) – fragmentară, lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cenuşie, netezită, de formă bitronconică, asimetrică, cu urme de ardere secundară (fig. 13/13). H = 2,2 cm; D = 3,5 cm.

Mormântul 34 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată împreună cu conținutul mormintelor nr. 33 şi 35 într-o groapă şi conținea oasele calcinate deasupra cărora era aşezat un vas. La aproximativ 0,30 m de urnă, în aceeaşi groapă, se afla un vas (fig. 3/22).

1. Urna (nr. inv. 98.244) – vas de tip borcan, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brun-roşcată cu pete cenuşii, cu suprafața netezită; de formă tronconică, cu pereți arcuiți, are sub buză un brâu alveolat întrerupt de patru apucători dintre care trei sunt parțial perforate vertical (fig. 13/14). H = 27,6 cm; Dg = 19,5 cm.

2. Vas adiacent(?) (f.n.i.) – castron, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brun-cenuşie, cu suprafața netezită; de formă tronconică, are două proeminențe conice (fig. 13/16). (la acest număr de inventar, în fişa de obiect, E. Moscalu menționează un cuțit atribuit mormântului nr. 45). H = 12,2 cm; Dg = 16,1 cm.

3. Vas adiacent(?) (nr.inv. 98.245) – castron, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brun-roşcată, cu suprafața netezită; de formă tronconică, cu pereții arcuiți, are o apucătoare alungită sub buză (fig. 13/15). Vasul era lipsit de conținut evident şi poate fi atribuit, cu rezerve, inventarului mormântului nr. 34. H = 10,7 cm; Dg = 12,8 cm.

Mormântul 35 – de incinerație, în urnă; urna era depusă în aceeaşi groapă cu inventarul mormintelor nr. 33 şi 34 şi conținea oasele calcinate şi cinci vârfuri de săgeți de bronz (dintre care s-au păstrat doar patru). Aşezată oblic, urna avea drept capac o strachină aşezată cu gura în jos (fig. 4/1).

1. Urna (nr. inv. 98.246) – vas de tip clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brun-roşcată cu pete cenuşii şi brune, cu suprafața puternic netezită; de formă tronconică, cu pereți arcuiți, vasul are patru apucători iar deasupra lor şi între ele, patru butoni tronconici alveolați (fig. 14/1). H = 24,5 cm; Dg = 31,3 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.247) – strachină/castron lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie închisă, cu suprafața inițial lustruită la negru sau cu slip; cu corpul tronconic cu pereții arcuiți, strachina are baza gâtului marcată de un prag, buza întoarsă către exterior şi fundul inelar (fig, 14/2). H = 13,3 cm; Dg = 32,5 cm; Df = 9,1 cm.

3-6. Vârfuri de săgeți (nr. inv. 98.261-98.264) – de bronz, cu trei aripioare şi tub de înmănuşare (fig. 14/3-6). L = 2,7 cm.

Mormântul 36 – de incinerație, în urnă; urna era depusă la 0,90 m adâncime, aşezată pe o piatră plată lângă care se afla o altă piatră. La 0,40 m de urnă se găsea o a treia piatră de formă rectangulară, cu dimensiunile de 1,20, respectiv 0,70 m, aşezată pe cant şi sprijinită de alte pietre. În urnă se aflau oasele calcinate, acoperite cu o strachină aşezată cu gura în jos. Lângă urnă era aşezată, cu gura în jos, o strachină. Pe piatra pe care stătea urna era aşezat un cuțit fragmentar de fier (fig. 4/2-3).

1. Urna (nr. inv. 98.248) – vas de tip clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună, cu suprafața superficial netezită; de formă tronconică, cu pereți arcuiți, vasul are patru apucători iar deasupra lor şi între ele, patru butoni tronconici (fig. 14/17). H = 32 cm; Dg = 28,8 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.249) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare neagră, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic cu pereții arcuiți, strachina are buza întoarsă către interior şi fundul inelar (fig. 14/16). H = 11,2 cm; Dmax = 27,5 cm.

3. Vas adiacent (nr. inv. 98.250) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brună, cu suprafața lustruită; cu corpul tronconic şi pereții arcuiți, baza gâtului este marcată de un prag, buza lățită şi întoarsă către exterior şi fundul inelar (fig. 14/15). H = 12 cm; D = 28,6 cm.

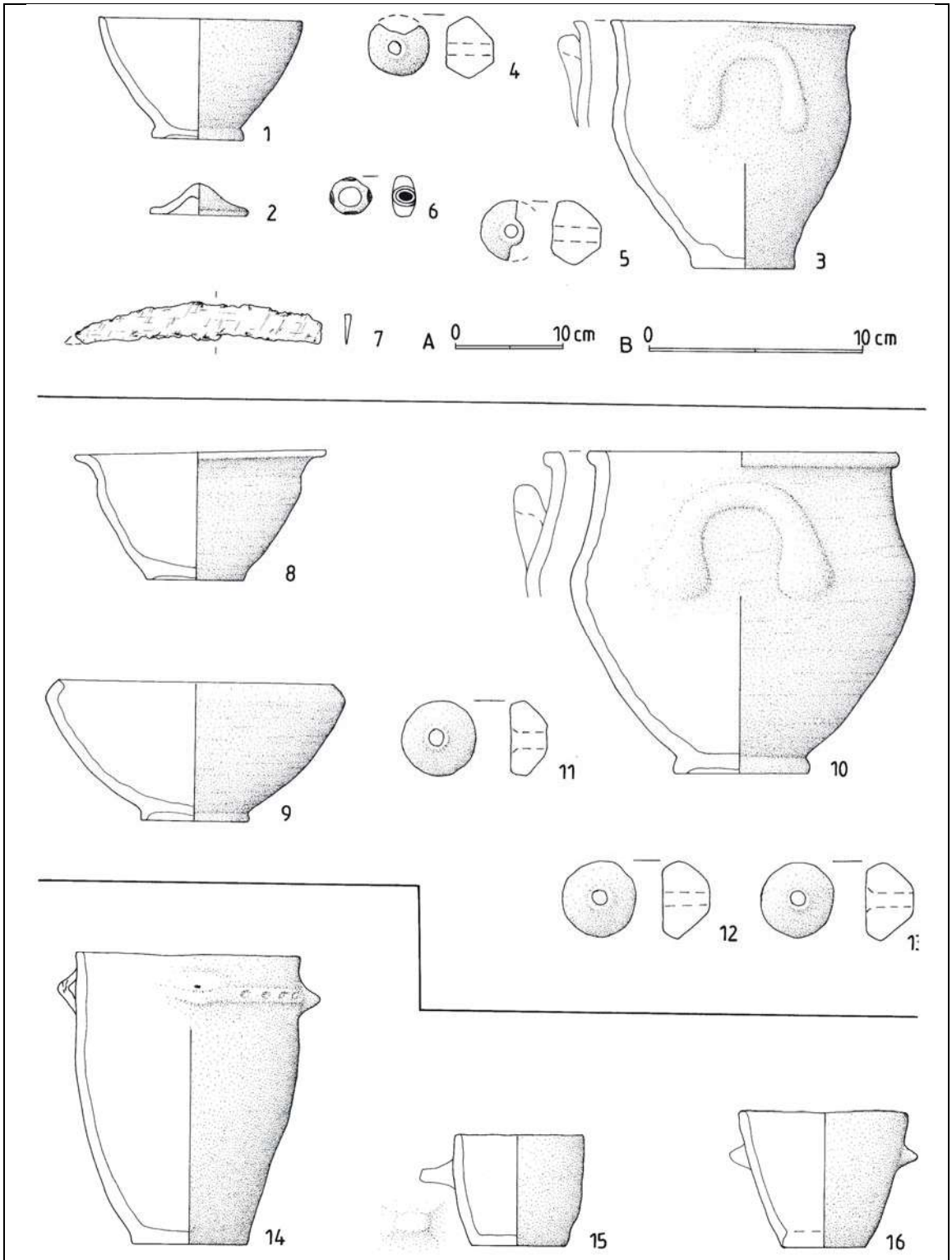

Fig. 13. *Canlia. 1-7 Mormântul 31; 8-13 Mormântul 33; 14-16 Mormântul 34.*
1-3, 8-10, 14-16 Ceramică (Scara A); 4-5, 11-13 Lut, 6 Pastă de sticlă, 7 Fier (Scara B).

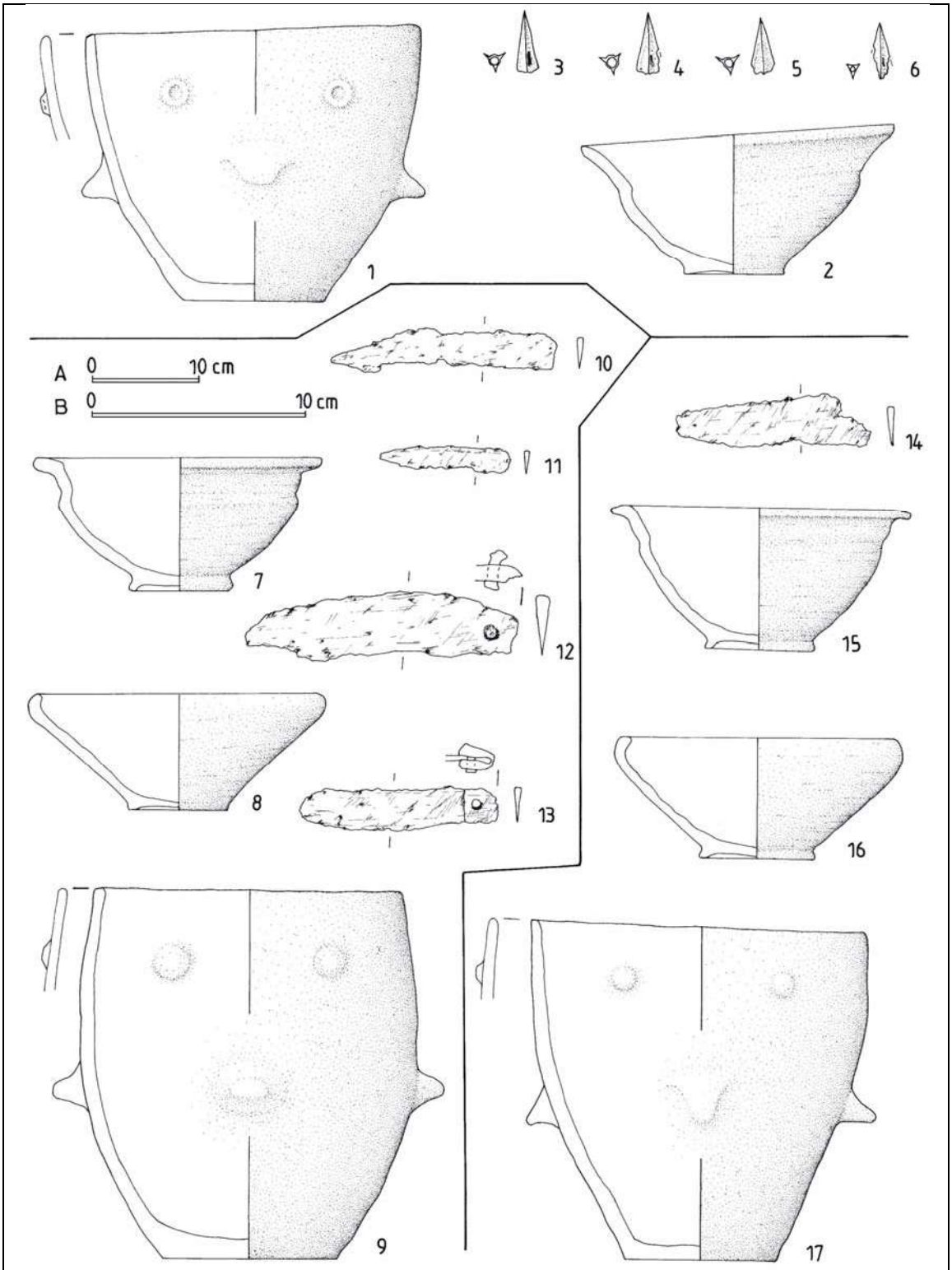

Fig. 14. *Canlia. 1-6 Mormântul 35; 7-13 Mormântul 37; 14-17 Mormântul 36. 1-2, 7-9, 15-17 Ceramică (Scara A); 3-6 Bronz, 10-14 Fier (Scara B).*

4. Cuțit de fier (nr. inv. 98.251) – fragmentar, puternic corodat (fig. 14/14). L = 9,2 cm; lăț = 2,2 cm.

Mormântul 37 – de incinerație, în urnă; groapa în care a fost depusă urna era de formă cilindrică, cu diametrul gurii de 1,05 m şi adâncime de 1,00 m. Urna era aşezată pe o piatră plată şi conținea oasele calcinate deasupra cărora se aflau trei cuțite şi o jumătate de cuțit din fier. În gura urnei, deasupra oaselor, era aşezată cu gura în jos o strachină, iar peste aceasta se găsea cea de-a doua jumătate a cuțitului de fier. Pe piatră, lângă urnă, se afla o strachină şi un fragment de la un vas lucrat cu mâna, decorat cu buton şi brâu alveolar (care nu s-a păstrat) (fig. 4/4).

1. Urna (nr. inv. 98.252) – vas în formă de clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună, cu suprafața netezită; în formă de sac, vasul are patru apucători iar deasupra lor şi între ele, patru butoni tronconici (fig. 14/9). H = 35 cm; Dmax = 31 cm; Dg = 27,5 cm; Df = 16,5 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.253) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brun-roşcată, cu suprafața puternic netezită; cu corpul tronconic cu pereții arcuiți, strachina are buza întoarsă către interior şi fundul inelar (fig. 14/8). H = 10,8 cm; Dg = 27,8 cm. (E. Moscalu atribuie acestui mormânt vasul cu nr. inv. 98.205, dar în registrul de inventar la acest număr figurează o fusaiolă).

3. Vas adiacent (nr. inv. 98.205) – castron lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brună, cu pete negre, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic cu pereții arcuiți, baza gâtului este marcată de un prag, buza lățită şi întoarsă către exterior şi fundul inelar (fig. 14/7). H = 12,3 cm; Dg = 26,2 cm.

4. Cuțit de fier (nr. inv. 98.258) – fragmentar, puternic corodat (fig. 14/11). L = 5,8 cm.

5. Cuțit de fier (nr. inv. 98.259) – fragmentar, cu manşon şi nit de fier pentru prinderea mânerului, puternic corodat (fig. 14/13). L = 9,1 cm; lăț = 1,8 cm.

6. Cuțit de fier (nr. inv. 98.256) – fragmentar, cu lama curbă, puternic corodat (fig. 14/10). L = 10,5 cm; lăț = 1,8 cm.

7. Cuțit de fier (nr. inv. 98.257) – fragmentar, cu lama curbă şi un nit de fier care servea la prinderea mânerului, puternic corodat (fig. 14/12). L = 13 cm; lăț = 2,8 cm.

Mormântul 38 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată pe o piatră plată, la 0,90 m adâncime şi era protejată de alte două pietre, aşezate pe cant, cu lungimea de aproximativ 0,70 m. Urna conținea oasele calcinate şi avea drept capac o strachină în interiorul căreia era aşezată o a doua strachină. Lângă urnă se aflau alte două vase (fig.4/5-6).

1. Urna (nr. inv. 98.260) – vas tip clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare neagră, cu pete brune, cu suprafața netezită; în formă de sac, vasul are patru apucători iar deasupra lor şi între ele, patru butoni tronconici (fig. 15/1). H = 30 cm; Dg = 25,4 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.265) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare neagră, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic cu pereți arcuiți, vasul are baza gâtului marcată de un prag, buza lărgită şi două torți cu secțiune rotundă, care se înalță oblic din buză şi fundul inelar (fig. 15/2); în interior, pe gât, este realizată prin lustruire o linie în zigzag. H = 11,5 cm; D = 29,7 cm.

3. Capac (nr. inv.98.255) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare neagră, cu suprafața lustruită; cu corpul tronconic cu pereții arcuiți, strachina are buza întoarsă către interior şi fundul inelar (fig. 15/3). H = 9,7 cm; D = 23 cm.

4. Vas adiacent (nr. inv.98.254) – borcan lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună cu pete negre, cu suprafața netezită; de formă tronconică, vasul are sub buză patru

apucători alveolate (fig. 15/4). H = 14 cm; Dg = 13,5 cm.

5. Vas adiacent - pahar (?) lucrat cu mâna, de dimensiuni mici, de formă aproximativ cilindrică şi lipsit de décor. Nu s-a păstrat (schiţă E. Moscalu).

Mormântul 39 – de incineraţie, în urnă; urna era aşezată în aceeaşi groapă cu mormintele nr. 40 şi 41. Groapa avea formă cilindrică, cu diametrul gurii de 1,00 m şi se închidea la adâncimea de 1,25 m. Urna era aşezată pe o piatră plată, conţinea oasele calcinate şi avea drept capac o strachină aşezată cu gura în jos. Printre oase se afla o piesă din fier care nu s-a păstrat (fig. 4/7).

1. Urna (nr. inv. 98.266) – vas de tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziţie, de culoare brun-roşcată, cu pete brune şi cenuşii, cu suprafaţa netezită; în formă de sac, vasul are patru apucători (fig, 15/6). H = 30,2 cm; D max = 28 cm; Dg = 25,5 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.267) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziţie, de culoare brun-cenuşie, iniţial cu suprafaţa neagră lustruită sau acoperită cu un slip; cu corpul tronconic cu pereţii arcuiţi, strachina are buza întoarsă către interior şi fundul inelar (fig. 15/5). H = 12,5 cm; D = 30 cm.

3. Piesă de fier, cu urme puternice de ardere, de funcţionalitate neprecizată (descriere E. Moscalu).

Mormântul 40 – de incineraţie, în urnă; urna era aşezată între urnele mormintelor nr. 39 şi 40 (?). Conţinea puţine oase calcinate şi nu avea capac.

1. Urna (nr. inv. 98.269) – vas borcan lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziţie, de culoare brun-cenuşie, cu suprafaţa netezită; de formă aproximativ cilindrică, vasul are brâu alveolat, întrerupt de patru apucători (fig. 15/7). H = 18 cm; Dg = 14,5 cm.

Mormântul 41 – de incineraţie, în urnă; urna era aşezată pe o piatră plată şi conţinea oasele calcinate peste care era aşezată o strachină cu gura în jos, iar gura urnei era închisă de o a doua strachină. În interiorul urnei se afla un cuţit de fier, iar lângă urnă era aşezată o cană (fig. 4/8).

1. Urna – vas lucrat cu mâna, de formă bitronconică, cu patru apucători în jumătatea inferioră (vasul nu s-a păstrat, dar într-o fişe de obiect, redactată de către E. Moscalu, la muzeu, apare la nr. inv. 98.270 un buton-apucătoare provenind dintr-un vas clopot ce a servit drept urnă).

2. Capac (nr. inv. 98.273) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziţie, de culoare cenuşie, cu suprafaţa lustruită; cu corpul tronconic, strachina are buza întoarsă către interior şi fundul inelar (fig. 15/9). H = 8,5 cm; Df = 18 cm.

3. Capac (nr. inv. 98.273) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziţie, de culoare brună, cu pete negre, cu suprafaţa iniţial lustruită; cu corpul tronconic cu pereţii arcuiţi, strachina are baza gâtului marcată de un prag, buza lăţită şi întoarsă către exterior şi fundul inelar (fig. 15/11). H = 13 cm; D = 30,8 cm.

4. Vas adiacent (nr. inv. 98.271) – cană lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziţie, de culoare cenuşie cu pete roşii, cu suprafaţa lustruită; corpul are formă bitronconică, gâtul este marcat printr-un prag, gura este în formă de pâlnie cu buza dreaptă, fundul este inelar. Din buză se înalţă o toartă care se închide la mijlocul înălţimii (fig. 15/10). H = 13,8 cm; Dmax = 14,6 cm.

5. Cuţit de fier (nr. inv. 98.274) – fragmentar, puternic corodat, are mânerul prevăzut cu un nit din acelaşi material (fig. 15/8). L = 7,5 cm; lăţ = 2 cm.

Mormântul 42 – de incineraţie, în urnă; urna era aşezată la adâncimea de 0,90 m, conţinea oasele calcinate şi nu avea capac. În apropierea urnei era aşezată pe cant o piatră plată.

1. Urna (nr. inv. 98.275) – castron lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziţie, de culoare brun-roşcată cu pete brune şi negre, cu suprafaţa netezită; de formă tronconică, este prevăzut cu două aplicaţii în formă de potcoavă lipite de corp (fig. 15/12). H = 19,5 cm; D = 33 cm.

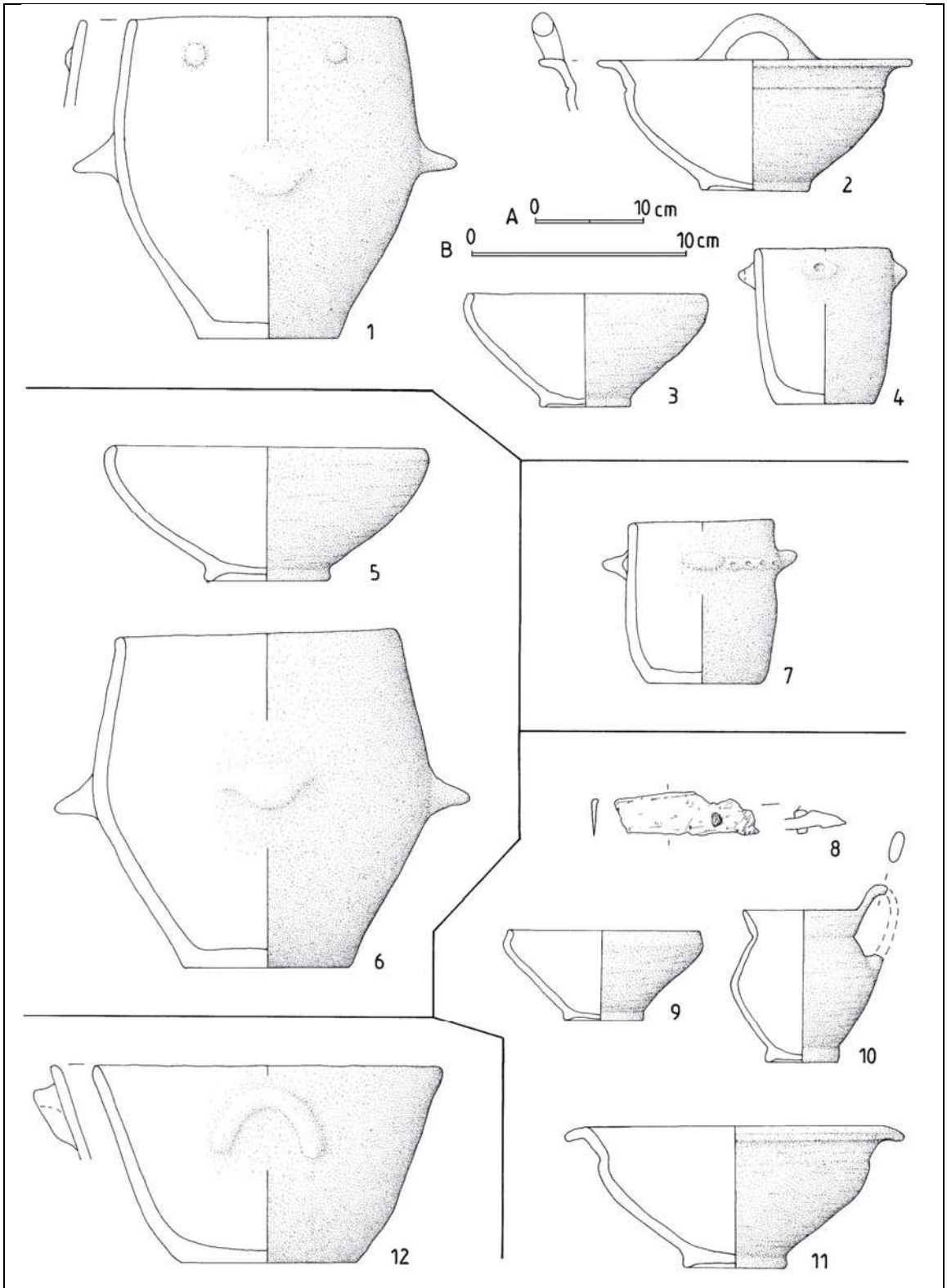

Fig. 15. *Canlia.1-4 Mormântul 38; 5-6 Mormântul 39; 7 Mormântul 40; 8-11 Mormântul 41; 12 Mormântul 42. 1-7, 9-11 Ceramică (Scara A); 8 Fier (Scara B).*

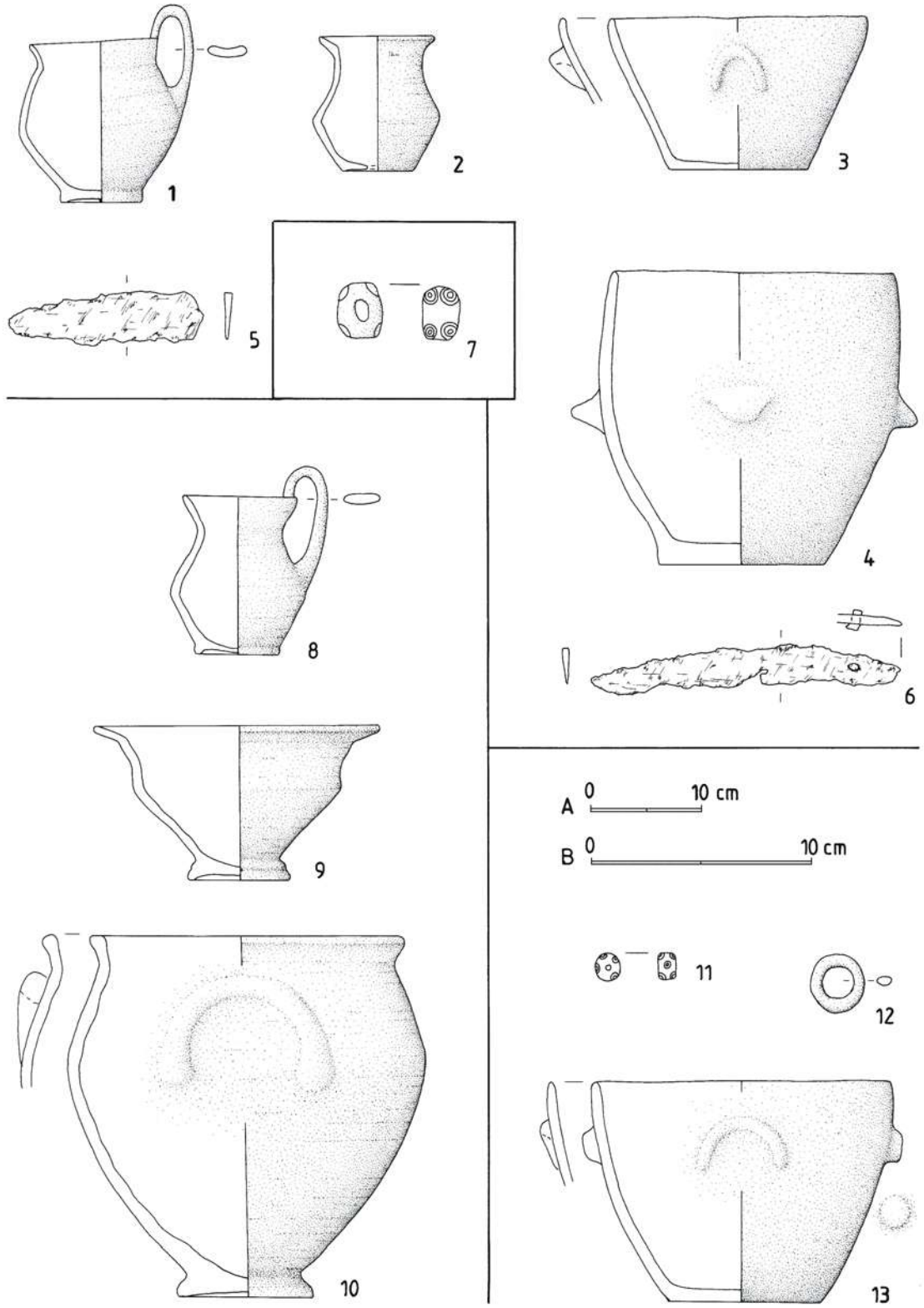

***Fig. 16**. Canlia. 1-6 Mormântul 45; 7 Mormântul 44; 8-10 Mormântul 47; 11-13 Mormântul48. 1-4, 8-10, 13 Ceramică (Scara A); 5-6 Fier, 7,11 Pastă de sticlă, 12 Bronz (Scara B).*

Mormântul 43 – de incinerație, în urnă; urna se afla la 0,40 m şi era aşezată pe o piatră plată. Oasele calcinate erau depuse într-o strachină lucrată la roată, parțial conservată, iar în imediata apropiere se aflau fragmentele unui vas lucrat cu mâna. Nu se poate preciza dacă mormântul a avut capac. Vasele nu s-au păstrat.

Mormântul 44 – de incinerație, în urnă; urna era depusă la adâncimea de 0,50 m şi conținea oasele incinerate între care se afla o mărgea din pastă de sticlă. Urna nu a avut capac.

1. Urna – castron lucrat cu mâna, de formă tronconică, decorat cu un brâu alveolat sub buză (vasul nu s-a păstrat).

2. Mărgea (nr. inv. 98.277) – lucrată din pastă de sticlă de culoare galbenă, este de formă cilindrică şi prezintă patru mici proeminențe albe marcate cu cercuri de pastă albastră (fig. 16/7). D = 2,2 cm.

Mormântul 45 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată la adâncimea de 0,70 m şi conținea oasele calcinate peste care se afla o cană cu gura în jos, acoperită de un castron, de asemenea, aşezat cu gura în jos. În interiorul urnei, deasupra oaselor se aflau două cuțite de fier iar lângă urnă se găsea un vas (fig.4/9).

1. Urna (nr. inv. 98.278) – vas de tip clopot lucrat cu mâna, fragmentar, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună cu pete cenuşii, cu suprafața puternic netezită; de formă tronconică, cu pereți arcuiți, vasul prezintă patru apucători laterale (fig. 16/4). H = 26,7 cm; Dg = 28 cm.

2. Cană (nr. inv. 98.281) – lucrată la roată dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie, cu suprafața lustruită; corpul are formă bitronconică, gâtul este marcat printr-un prag, gura este în formă de pâlnie cu buza dreaptă, fundul este inelar. Din buză se înalță o toartă care se închide la mijlocul înălțimii (fig. 16/1).H = 14,8 cm; Dmax = 14,7 cm.

3. Capac (nr. inv. 98.279) – castron lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brună, cu suprafața netezită; de formă tronconică, este prevăzut cu două aplicații în formă de potcoavă lipite de corp (fig. 16/3). H = 14 cm; D = 22,5 cm.

4. Vas adiacent (nr. inv.98.280) – cană lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie, cu suprafața netezită; de formă bitronconică, are gura în formă de pâlnie şi fundul inelar perforat (fig. 16/2). H = 12,7 cm; Dmax = 13,3 cm.

5. Cuțit de fier (nr. inv. 98.335) – fragmentar, puternic corodat, în momentul descoperirii prezenta urme de ardere (fig. 16/5). L = 7,8 cm; lăț = 2 cm. (E. Moscalu în fişa de obiect îl atribuie mormântului nr. 62, ca un al doilea cuțit).

6. Cuțit de fier (nr. inv. 98.282) – cu lama îngustă şi curbă, are un nit din acelaşi material la mâner şi suprafața corodată; în momentul descoperirii prezenta urme de ardere (fig. 16/6). L = 8 cm; lăț = 1,6 cm..

Mormântul 46 – de incinerație, în urnă; urna a fost aşezată la adâncimea de 0,30 m şi conținea oasele incinerate. Fiind prost conservat, nu se poate spune dacă mormântul a avut capac.

1. Urna – vas lucrat cu mâna (nu s-a păstrat) din care, în momentul descoperirii se păstra doar jumătatea inferioară.

Mormântul 47 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată la adâncimea de 0,80 m şi conținea oasele calcinate peste care se afla o strachină aşezată cu gura în jos. Lângă urnă a fost găsită o cană (fig. 4/10).

1. Urnă (nr.inv. 98.283) – vas de tip crater, lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi mică în compoziție, de culoare brună, cu suprafața netezită; cu corpul bitronconic cu pereții uşor arcuiți, are gura uşor deschisă în formă de pâlnie, fundul profilat şi inelar şi două aplicații în formă de potcoavă lipite de corp (fig. 16/10). H = 32,5 cm; Dmax = 33 cm; Dg = 28 cm; Df = 11,7 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.285) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brună, cu suprafața inițial acoperită cu un slip negru; cu corpul tronconic cu pereții arcuiți, strachina are

gâtul înalt şi marcat de un prag, buza lăţită către exterior şi fundul profilat şi inelar (fig. 16/9). H = 14 cm; Dg = 25,5 cm.

3. Vas adiacent (nr. inv. 98.284) – cană lucrată la roată dintr-o pastă cu nisip fin în compoziţie, de culoare neagră cu pete cenuşii şi roşii, cu suprafaţa lustruită; corpul are formă bitronconică, gâtul este marcat printr-un prag, gura este în formă de pâlnie cu buza dreaptă, fundul este inelar. Din buză se înalţă o toartă care se închide la mijlocul înălţimii (fig. 16/8). H = 14,7 cm; Dmax = 12 cm.

Mormântul 48 – de incineraţie, în urnă; urna era aşezată la adâncimea de 0,90 m, conţinea puţine oase calcinate între care se afla un inel de bronz şi o mărgea din pastă de sticlă. Drept capac avea o piatră plată (fig. 4/11).

1. Urna (nr. inv.98.286) – vas de tip clopot, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziţie, de culoare brună, cu suprafaţa netezită; de formă tronconică cu pereţii arcuiţi, vasul are două aplicaţii în formă de potcoavă care alternează cu doi butoni de formă cilindrică (fig. 16/13). H = 19,5 cm; Dg = 26,5 cm.

2. Inel de bronz (nr. inv. 98.289) – verigă lucrată dintr-o bară cu secţiunea ovală (fig. 16/12). D = 2,6 cm; Grosime = 0,6 cm.

3. Mărgea (nr. inv. 98.288) – lucrată din pastă de sticlă de culoare albastră, este de formă cilindrică şi prezintă patru mici proeminenţe marcate de cercuri de pastă albă (fig. 16/11). D = 1,1 cm.

Mormântul 49 – de incineraţie, în urnă; urna se afla la o adâncime de 1,05 m şi era aşezată pe un fragment ceramic. Conţinea oasele calcinate, printre care s-a găsit o cute de gresie perforată şi două cuţite de fier. Drept capac a servit jumătatea unui vas din care provenea şi fragmentul aflat sub urnă (fig. 4/12).

1. Urna (nr. inv. 98.293) – castron lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziţie, de culoare brună cu pete cenuşii şi negre, cu suprafaţa netezită; de formă tronconică, neglijent realizat, vasul are două aplicaţii în formă de potcoavă care alternează cu două aplicaţii circulare (fig. 17/2). H = 16,7 cm; Dg = 35,5 cm. (E. Moscalu în fişa de obiect atribuie acestei urne nr. inv. 98.293).

2. Capac (nr. inv. 98.292) – castron fragmentar, lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziţie, de culoare cenuşie cu pete brune, cu suprafaţa netezită, de formă tronconică (fig. 17/1). H = 12,8 cm; Dg = 25,8 cm. (E. Moscalu în fişa de obiect atribuie capacului vasul cu nr. inv. 98.292).

3. Cute (nr. inv. 98.290) – gresie fină, de culoare cenuşie, de formă rectangulară, perforată la un cap (fig. 17/3). L = 7,5 cm; lăţ = 1,7 cm.

4. Cuţit de fier (nr. inv. 98.291) – fragmentar, puternic corodat, prevăzut cu două nituri la mâner (fig. 17/5); în momentul descoperirii pare să fi avut, potrivit jurnalului de săpătură, o plăsea de bronz la mâner. L = 10,2 cm; lăţ = 1,7 cm.

5. Cuţit de fier (nr. inv. 98.294) – fragmentar, puternic corodat, cu lama îngustă şi curbă (fig. 17/4). L = 10,8 cm; lăţ = 1,9 cm.

Mormântul 50 – de incineraţie, în urnă; urna era aşezată la adâncimea de 0,50 m pe o placă de gresie. Urna conţinea oasele calcinate şi era acoperită de o strachină din care, în momentul descoperirii, s-a mai găsit doar buza (fig. 4/13).

1. Urna (nr. inv. 98.295) – vas de tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziţie, de culoare brun-roşcată cu pete brune şi negre, cu suprafaţa puternic netezită; de formă tronconică, este neglijent realizat şi prevăzut cu patru apucători laterale (fig. 17/6). Păstrată fragmentar. H = 28 cm; D = 25 cm.

2. Capac – strachină/castron lucrată la roată, cu buza întoarsă către exterior (nu s-a păstrat).

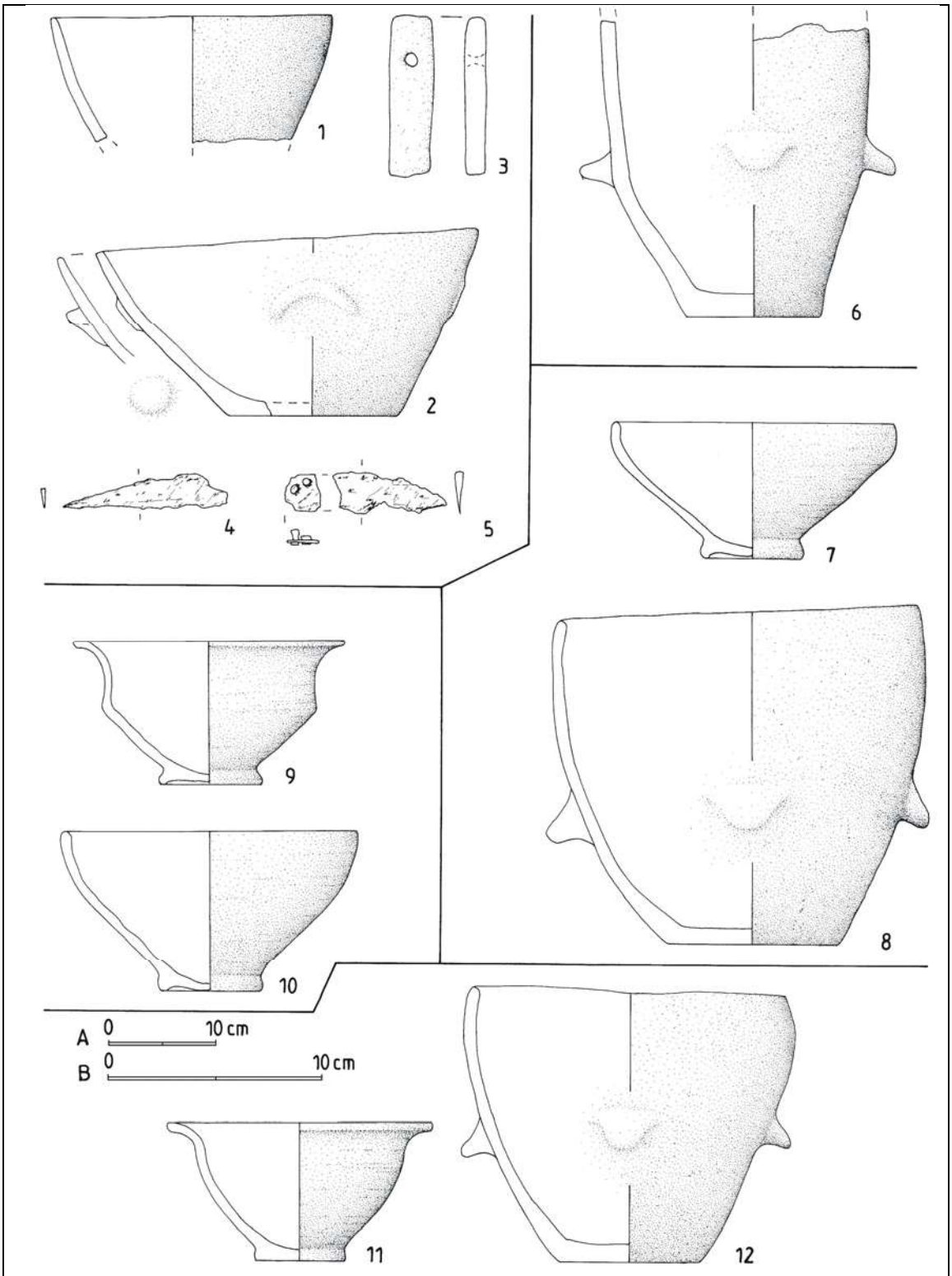

Fig. 17. *Canlia. 1-5 Mormântul 49; 6 Mormântul 50; 7-8 Mormântul 51; 9-10 Mormântul 53; 11-12 Mormântul 52. 1-2, 6-12 Ceramică (Scara A); 3 Piatră, 4-5 Fier (Scara B).*

Mormântul 51 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată la adâncimea de 1,20 m şi conținea oasele calcinate care erau acoperite de o strachină aşezată cu gura în jos (fig. 4/14).

1. Urna (nr. inv. 98.296) – vas de tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brună cu pete cenuşii, cu suprafața puternic netezită; de formă tronconică, are pereții arcuiți şi este prevăzut cu apucători laterale (fig. 17/8). H = 32,5 cm; Dg = 32-33 cm.

2. Capac (nr. inv 98.297) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie închisă, cu suprafața lustruită; cu corpul tronconic, strachina are gura dreaptă şi fundul inelar (fig. 17/7). H = 11,8 cm; D = 26 cm.

Mormântul 52 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată la adâncimea de 1,20 m şi conținea oasele calcinate care erau acoperite de o strachină aşezată cu gura în jos (fig. 4/15).

1. Urna (nr. inv. 98.298) – vas de tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brună cu pete cenuşii, cu suprafața puternic netezită; de formă tronconică, are pereții arcuiți şi este prevăzut cu patru apucători laterale (fig. 17/12). H = 25,8 cm; Dg = 31 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.299) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie închisă, cu suprafața lustruită; cu corpul tronconic, pereții arcuiți, gura în formă de pâlnie (fig. 17/11). H = 12,5 cm; D = 24,5 cm.

Mormântul 53 – de incinerație, în urnă; urna conținea oasele calcinate şi avea drept capac o strachină aşezată cu gura în jos (fig.4/16-17).

1.Urna (nr. inv. 98.301) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brun-roşcată, cu suprafața lustruită; cu corpul tronconic, strachina are gura dreaptă şi fundul inelar (fig. 17/10). H = 15 cm; Dg = 26,5 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.300) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie închisă, cu suprafața lustruită; cu corpul tronconic, gât înalt, gura deschisă în formă de pâlnie şi fundul inelar (fig. 17/9). H = 13,5 cm; Dg = 26,3 cm.

Mormântul 54 – de incinerație, în urnă; urna conținea oasele calcinate şi un cuțit de fier şi avea drept capac o strachină aşezată cu gura în jos (fig.4/17-18).

1. Urna (nr.inv.98.302) – vas de tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună, cu suprafața lustruită; în formă de sac, este prevăzut cu patru apucători laterale deasupra cărora sunt dispuşi patru butoni alveolați (fig. 18/2). H = 32,5 cm; Dmax = 31,5 cm; Dg = 27 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.303) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie, cu suprafața lustruită; cu corpul tronconic, cu pereții arcuiți, gura deschisă în formă de pâlnie şi fundul inelar (fig. 18/1). H = 12 cm; Dg = 25 cm.

3. Cuțit de fier (nr. inv. 98.304) – fragmentar, puternic corodat, în momentul descoperirii prezenta urme de ardere şi avea lipite de corp fragmente de oase calcinate (fig. 18/3). L = 10,5 cm; lăț = 1,9 cm.

Mormântul 55 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată la adâncimea de 0,40 m şi conținea oasele calcinate peste care era aşezată o strachină cu gura în jos (fig. 4/19).

1. Urna (nr. inv. 98.305) – vas de tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip fin şi pietricele în compoziție, de culoare brună cu pete negre, cu suprafața netezită; în formă de sac, neglijent lucrat, este prevăzut cu patru apucători laterale (fig. 18/5). H = 31,1 cm; Dmax = 31,1 cm; Dg = 26,7 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.306) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie, cu suprafața lustruită; cu corpul tronconic, cu pereții arcuiți, buza lățită iar fundul profilat şi inelar (fig. 18/4). H = 13 cm; Dg = 17,5 cm.

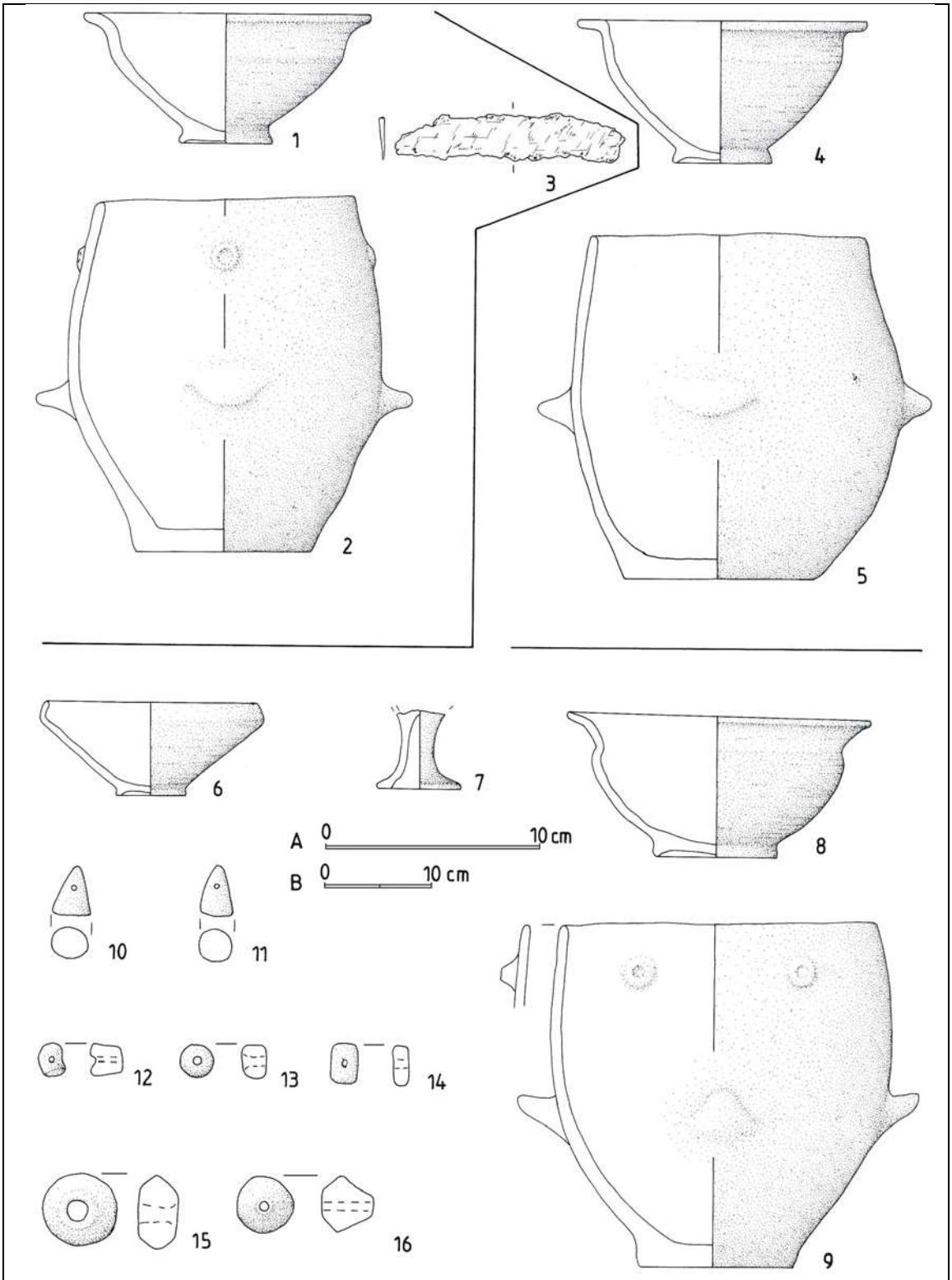

Fig. 18. *Canlia. 1-3 Mormântul 54; 4-5 Mormântul 55; 6-16 Mormântul 56.*
1-2, 4-9 Ceramică (Scara B); 3 Fier, 10-16 Lut (Scara A).

Mormântul 56 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată uşor înclinat la adâncimea de 0,85 m şi conținea oasele calcinate printre care se aflau două piese conice, două mărgele cilindrice şi una rectangulară. În gura urnei se afla o strachină aşezată cu gura în sus şi conținând două fusaiole. Lângă urnă se afla o strachină în care se afla piciorul unui vas. Către est mormântul era protejat de o piatră aşezată pe cant şi sprijinită de o altă piatră (fig. 5/1-2).

1. Urna (nr. inv. 98.307) – vas de tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare neagră cu pete brune, cu suprafața netezită; de formă tronconică cu pereții arcuiți, este prevăzut cu patru apucători laterale deasupra şi între care sunt dispuşi patru butoni alveolați (fig. 18/9). H = 31,5 cm; Dg = 31 cm.

2. Capac (f.n.i.) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie, cu suprafața inițial neagră lustruită; cu corpul tronconic, cu pereții arcuiți, gura deschisă în formă de pâlnie şi fundul inelar (fig.18/8). H = 13 cm; D = 30,3 cm.

3. Vas adiacent (nr. inv. 98.308) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic, strachina are gura uşor întoarsă către interior şi fundul inelar (fig. 18/6). H = 9 cm; Dg = 20,5 cm.

4. Picior de vas (nr. inv. 98.309) – provenit de la o fructieră lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie, cu suprafața lustruită (fig.18/7). H = 7,5 cm; Dbază = 8 cm.

5-6. Piese conice (nr. inv. 98.315-98.316) – mici greutăți lucrate dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, cu suprafețele de culoare cărămizie, netezite, fiecare dintre piese având câte o perforație (fig.18/10-11). H = 2,1-2,2 cm; D = 1,6 cm.

7. Fusaiolă (nr. inv. 98.312) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cărămizie, netezită, de formă bitronconică, simetrică (fig.18/16). H = 2,5 cm; D = 2,8 cm.

8. Fusaiolă (nr. inv. 98.311) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt ăn compoziție, de culoare cărămizie cu pete cenuşii, netezită, de formă bitronconică, simetrică (fig. 18/15). H = 1,8 cm; D = 3,3 cm.

9. Mărgea (nr. inv. 98.314) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cărămizie, netezită, de formă rectangulară, perforată (fig. 18/14). L = 1,8 cm; lăț = 1,5 cm; Grosime = 0,8 cm.

10. Mărgea (nr. inv. 98.313) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cărămizie cu pete cenuşii, netezită, de formă cilindrică, perforată (fig. 18/13). H = 1 cm; D = 1,6 cm.

11.Mărgea (nr. inv. 98.310) – lucrată din pastă de sticlă, puternic alterată atât forma cât şi culoarea de ardere secundară, avea inițial formă cilindrică şi era perforată (fig. 18/12). H = 1,5 cm; D = 1,3 cm.

Mormântul 57 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată pe o piatră plată, la adâncimea de 0,65 m şi conținea oasele calcinate peste care era aşezată o strachină cu gura în jos. Deasupra acestei străchini se aflau trei fusaiole, iar peste gura urnei era aşezată, cu gura în jos, o strachină (fig. 5/3).

1. Urna (nr. inv. 98.317) – vas de tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună cu pete negre, cu suprafața netezită; de formă tronconică cu pereții arcuiți, este prevăzut cu patru apucători laterale (fig. 19/1). H = 30 cm; Dg = 18,5 cm.

2. Capac (nr. inv. - 98.319) – capacul nr. 1, strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic, strachina are gura uşor întoarsă către interior şi fundul inelar (fig. 19/2). H = 12,2 cm; Dmax = 26,1 cm.).

3. Capac (nr. inv. 98.318) – capacul nr. 2, castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare neagră, cu suprafața lustruită; cu corpul tronconic, cu pereții arcuiți, strachina are gura deschisă în formă de pâlnie, buza lățită şi fundul inelar

(fig. 19/3). H = 12 cm; Dg = 25 cm; Df = 8,5 cm.

4. Fusaiolă (nr. inv. 98.322) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt, de culoare cenuşie, cu suprafața netezită, de formă bitronconică, asimetrică (fig. 19/5). H = 2,5 cm; D = 3 cm.

5. Fusaiolă (nr. inv. 98.320) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cărămizie cu pete cenuşii, cu suprafața netezită, de formă bitronconică, asimetrică (fig. 19/6). H = 2,2 cm; D = 4,2 cm.

6. Fusaiolă (nr. inv. 98.321) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cenuşie, cu suprafața netezită, de formă bitronconică, simetrică (fig.19/4). H = 2,7 cm; D = 3,6 cm.

Mormântul 58 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată pe o piatră plată, la adâncimea de 1,30 m, conținea oasele calcinate şi nu avea capac. Pe aceeaşi piatră pe care stătea urna era aşezată o fusaiolă. Mormântul era protejat în partea de sud-vest de o piatră plată aşezată pe cant, la adâncimea de 0,90 m, sprijinită de alte două pietre. Una din aceste trei pietre avea dimensiunile de 0,70x0,40 m(fig. 5/4).

1. Urna (nr. inv. 98.323) – vas de tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună, cu suprafața netezită; de formă tronconică cu pereții puternic arcuiți, este prevăzut cu patru apucători laterale deasupra şi între care sunt dispuşi patru butoni (fig. 19/8). H = 30 cm; Dg = 28 cm.

2. Fusaiolă (nr. inv. 98.324) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cărămizie, cu suprafața netezită, de formă bitronconică, asimetrică (fig. 19/7). H = 2,2 cm; D = 3,1 cm.

Mormântul 59 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată la adâncimea de 0,60 m şi conținea oasele calcinate peste care a fost aşezată cu gura în jos o strachină. În partea de sud-vest urna era protejată de o piatră aşezată înclinat, pe cant.

1. Urna (nr. inv. 98.326) – borcan lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brun-roşcată cu pete negre, cu suprafața netezită; de formă tronconică cu pereții arcuiți, neglijent realizat, are sub buză un brâu crestat, întrerupt de patru proeminențe-apucători perforate vertical (fig. 19/10). H = 23 cm; D = 21,5 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.325) – castron lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brun-roşcată, cu suprafața netezită; de formă tronconică, cu pereții arcuiți şi buza uşor întoarsă către interior, prezintă patru aplicații de formă alungită, uşor înălțate deasupra buzei (fig. 19/9). H = 10 cm; D = 16,5 cm.

Mormântul 60 – de incinerație, în urnă;urna era aşezată la adâncimea de 0,40 m şi conținea oasele calcinate printre care se afla o fibulă de bronz. Peste oase, în interiorul urnei, era aşezată o strachină cu gura în sus. Urna, foarte friabilă, la demontare s-a sfărâmat (fig. 5/5).

1. Urna – vas tip clopot lucrat cu mâna, de formă tronconică cu pereții arcuiți, cu patru apucători laterale dispuse în jumătatea inferioară (nu s-a păstrat).

2. Capac (nr. inv. 98.327) – strachină lucrată, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brun-cenuşie, cu suprafața puternic netezită; de formă tronconică, cu pereții arcuiți şi buza întoarsă către interior , prezintă patru mici proeminențe conice trase din buză (fig. 19/11). H = 12,8 cm; D = 27,3 cm.

3. Fibulă (nr. inv. 98.328) – lucrată din bară de bronz rotundă în secțiune, cu resortul format dintr-o spirală şi arcul terminat într-o proeminență conică (fig. 19/12). L = 6,7 cm.

Mormântul 61 – de incinerație, în urnă; urna se afla la adâncimea de 0,40 m şi conținea oasele calcinate. În gura urnei era aşezată o strachină cu gura în jos (fig. 5/6).

1. Urna (nr. inv. 98.329) – vas tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună, cu suprafața netezită; în formă de sac, este prevăzut cu patru apucători laterale (fig. 20/2). H = 31,5 cm; Dmax = 31 cm.

2. Capac (fig. 98.330) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brună, cu suprafața lustruită; cu corpul tronconic, cu pereții arcuiți, gura deschisă în formă de pâlnie, buza lățită şi fundul inelar (fig. 20/1). H = 12,3 cm; D = 27,5 cm.

Mormântul 62 – de incinerație, în urnă; urna se afla la o adâncime de 1,40 m, pe o piatră plată şi conținea oasele calcinate acoperite de o strachină aşezată cu gura în jos. Lângă urnă, pe piatră, se afla un cuțit de fier, iar alături o strachină. Către vest de mormânt se aflau plăci de piatră (fig. 5/7).

1. Urna (nr. inv. 98.331) – vas tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brună, cu suprafața netezită; de formă tronconică cu pereții puternic arcuiți, este prevăzut cu patru apucători laterale deasupra şi între care sunt dispuşi patru butoni alveolați (fig. 20/6). H = 33 cm; Dg = 28,5 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.333) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie, cu suprafața lustruită; cu corpul tronconic, gura deschisă în formă de pâlnie, buza lățită şi fundul inelar (fig. 20/5). H = 13 cm; D = 28 cm.

3. Vas adiacent (nr. inv. 98.332) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare neagră, cu suprafața lustruită; cu corpul tronconic, strachina are gura uşor întoarsă către interior, buza îngroşată şi fundul inelar (fig. 20/4). H = 11 cm; D = 23,5 cm.

4. Cuțit de fier (nr. inv. 98.334) – fragmentar, puternic corodat, cu manşon şi nit de fier la mâner (fig. 20/7). L = 13,7 cm; lăț = 2,3 cm.

Mormântul 63 – de incinerație, în urnă; la adâncimea de 0,39 m au fost găsite fragmente de la un vas lucrat cu mâna, prevăzut cu apucători laterale, fragmente de la o strachină şi puține fragmente de oase calcinate.

1. Urna – vas tip clopot lucrat cu mâna, prevăzut cu apucători laterale (nu s-a păstrat).

2. Castron (f.n.i.) – vas lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare neagră, cu suprafața lustruită; cu corpul tronconic, gura deschisă în formă de pâlnie (fig. 20/3). Dg = 26,1 cm.

Mormântul 64 – de incinerație, în urnă; fragmente dintr-un vas-urnă şi oase calcinate au fost descoperite la adâncimea de 0,60 m. Lângă ele se aflau o piatră aşezată pe cant, un vas lucrat cu mâna şi o strachină sprijinită de o piatră şi acoperită de o altă piatră.

1. Vas lucrat cu mâna (nu s-a păstrat) - probabil de tip clopot..

2. Vas adiacent (f.n.i.) – borcan lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună cu pete negre, cu suprafața netezită; de formă tronconică cu pereții arcuiți, are sub buză un brâu crestat, întrerupt de patru proeminențe-apucători perforate vertical (fig. 20/11). H = 23 cm; Dg = 25,7 cm.

3. Capac (?) (nr. inv. 98.337) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic, strachina are gura uşor întoarsă către interior şi fundul inelar (fig. 20/10). H = 13 cm; D = 26,2 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex nedeterminat, de vârstă adolescentă[124].

Mormântul 65 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată la o adâncime de 0,75 m şi conținea oasele calcinate deasupra cărora se afla o strachină aşezată cu gura în jos (fig. 5/8).

1. Urna (nr. inv. 98.339) – vas tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună cu pete negre, cu suprafața netezită; de formă tronconică cu pereții puternic arcuiți, este prevăzut cu patru apucători laterale (fig. 20/8). H = 32,3 cm; Dg = 28,5 cm.

[124] D. Botezatu, op.cit., 1981, p. 126.

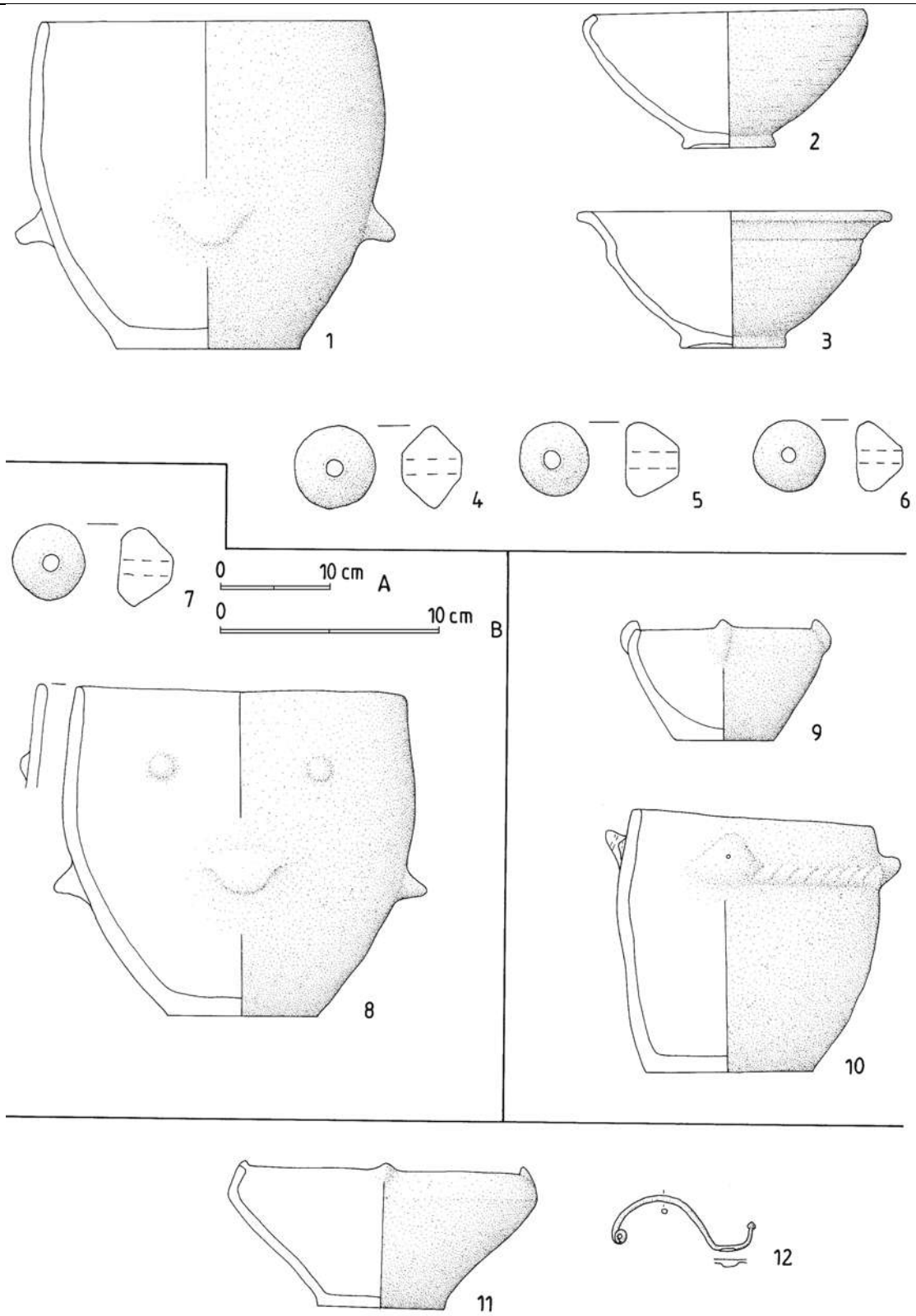

Fig. 19. *Canlia. 1-6 Mormântul 57; 7-8 Mormântul 58; 9-10 Mormântul 59; 11-12 Mormântul 60. 1-3, 8-11 Ceramică (Scara A); 4-7 Lut, 12 Bronz (Scara B)*

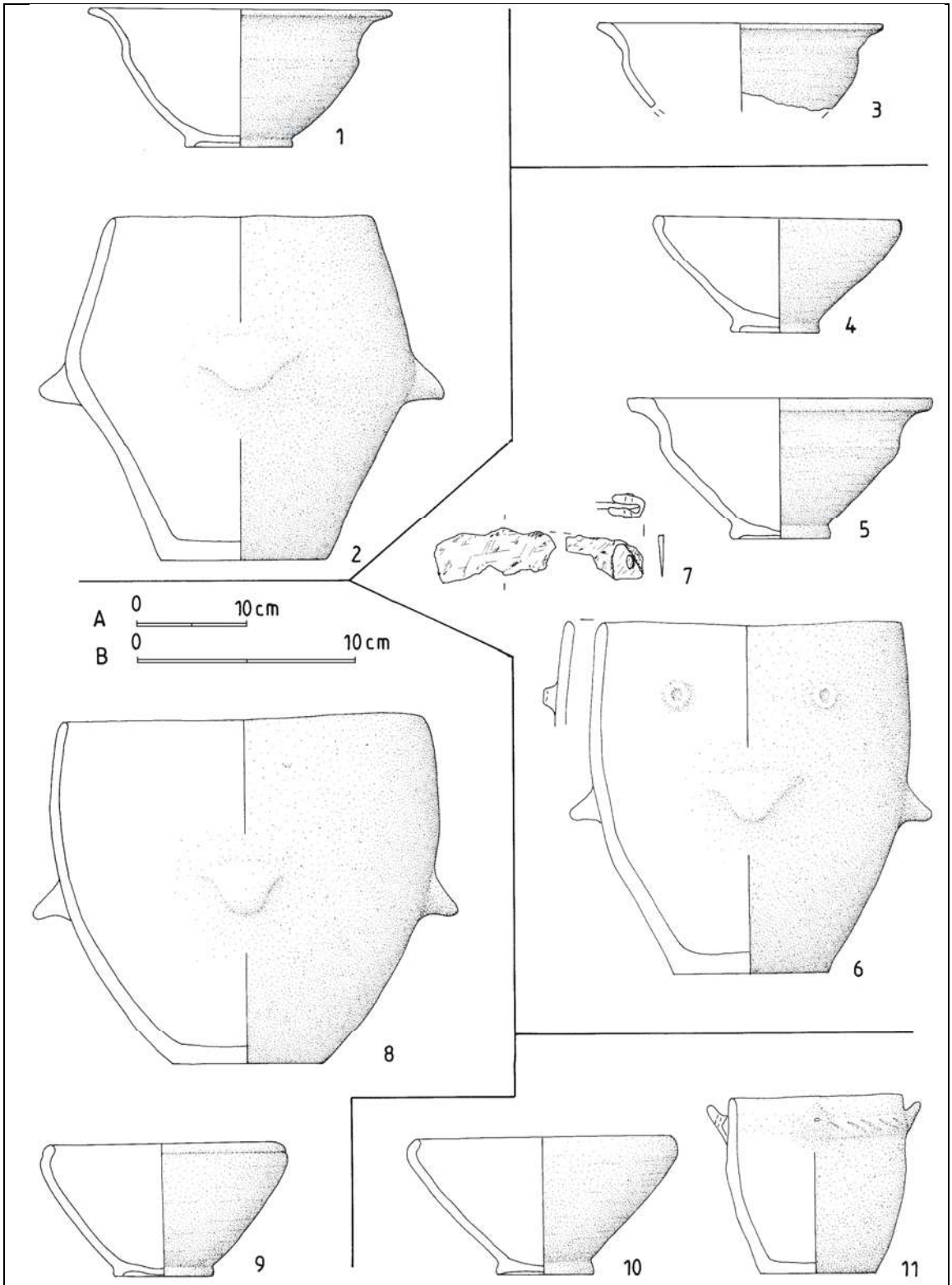

Fig. 20. *Canlia. 1-2 Mormântul 61; 3 Mormântul 63; 4-7 Mormântul 62; 8-9 Mormântul 65; 10-11 Mormântul 64. 1-6, 8-11 Ceramică (Scara A); 7 Fier (Scara B).*

.

2. Capac (nr. inv. 98.338) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brun-cenușie, cu suprafața lustruită; cu corpul tronconic, strachina are gura ușor întoarsă către interior, buza îngroșată și fundul inelar (fig. 20/90. H = 12,2 cm; D = 22 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex probabil feminin, de vârstă adultă sau matură; între oase a fost descoperit un obiect de fier cu destinație neprecizată[125].

Mormântul 66 – de incinerație, în urnă; urna era așezată pe o piatră la adâncimea de 0,75 m și conținea oasele calcinate peste care era așezată o strachină cu gura în jos. În gura urnei se afla o strachină așezată cu gura în sus (fig. 5/9).

1. Urna (nr. inv. 98.340) – vas tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt și pietricele în compoziție, de culoare brună cu pete negre, cu suprafața netezită; de formă tronconică, cu pereții puternic arcuiți, este prevăzută cu patru apucători laterale deasupra și între care se află două aplicații în formă de potcoavă și doi butoni (fig. 21/3). H = 27 cm; Dg = 27 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.342) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenușie, cu suprafața lustruită; cu corpul tronconic, strachina are gura ușor întoarsă spre interior și fundul inelar (fig. 21/1). H = 6,8 cm; Dmax = 16 cm.

3. Capac (nr. inv. 98.341) – capacul nr. 2, castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare neagră, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic, gura deschisă în formă de pâlnie, fundul inelar și buza lățită și prevăzută cu cinci șănțuiri circulare (fig. 21/2). H = 11 cm; D = 27 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de vârstă infans 1[126].

Mormântul 67 – de incinerație, în urnă; urna era așezată la 0,85 m adâncime, conținea oasele calcinate între care se aflau două fusaiole și avea drept capac o strachină așezată cu gura în jos. Către sud, mormântul era protejat de o piatră așezată pe cant (fig. 5/10-11).

1. Urna (nr. inv. 98.343) – vas tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brună cu pete negre, cu suprafața netezită; de formă tronconică cu pereții arcuiți, este prevăzut cu patru apucători laterale deasupra și între care se află patru butoni alveolați (fig. 21/7). H = 22 cm; Dg = 24,3 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.344) – castron lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare neagră, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic, gura în formă de pâlnie, fundul inelar și buza lățită (fig. 21/6). H = 11 cm; D = 26,7 cm.

3. Fusaiolă (nr. inv. 98.367) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cărămizie, cu suprafața netezită, de formă bitronconică, asimetrică (fig. 21/5). H = 1,7 cm; D = 2,5 cm.

4. Fusaiolă (nr. inv. 98.368) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cărămizie cu pete cenușii, cu suprafața netezită, de formă bitronconică, asimetrică (fig. 21/4). H = 2,2 cm; D = 3,5 cm.

Intr-o fișe de obiect de la muzeu, redactată de către E. Moscalu, mai figurează, în acest mormânt, și un cuțit din fier (nr.inv. 98.369). L = 6,5 cm; lăț = 1 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex probabil feminin, de vârstă adultă-matură;au fost descoperite, între oase, fragmentul unui obiect de fier de formă cilindrică, ascuțit la un capăt, precum și oase de ovicaprină de talie mică[127].

Mormântul 68 – de incinerație, în urnă; urna era așezată la adâncimea de 0,80 m și conținea oasele calcinate. Drept capac a avut un castron. Mormântul era lipit de mormântul nr. 67 și era protejat către sud de

[125] Ibidem.
[126] Ibidem.
[127] Ibidem.

aceeaşi piatră care proteja şi mormântul nr. 67 (fig. 5/11-12).

1. Urna (nr. inv. 98.345) – vas gen borcan lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziţie, de culoare cenuşiu-brună, cu suprafaţa netezită; de formă tronconică cu pereţi arcuiţi, este prevăzut cu o proeminenţă şi cu un cioc de scurgere pe diametrul opus (fig. 21/8). H = 12,8 cm; Dg = 13,8 cm. (marcajul lui E. Moscalu îl defineşte drept capac)

2. Capac (nr. inv. 98.346) – castron lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziţie, de culoare brună, cu suprafaţa puternic netezită; de formă tronconică, este prevăzut cu patru proeminenţe perforate verticale (fig. 21/9). H = 13,6 cm; D = 24 cm.(marcajul lui E. Moscalu îl defineşte drept urnă)

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de vârstă infans 1[128].

Mormântul 69 – de incineraţie, în urnă; urna era aşezată la adâncimea de 0,60 m şi conţinea oasele calcinate peste care era aşezată o strachină. În apropierea urnei a fost găsită o piesă de bronz.

1. Urna (nr. inv. 98.347) – vas tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziţie, de culoare brun-roşcată cu pete brune şi negre, cu suprafaţa netezită; de formă tronconică, este prevăzut cu patru apucători laterale deasupra şi între care se află patru aplicaţii în formă de potcoavă (fig. 21/12). H = 30 cm; Dg = 29 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.348) – castron lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziţie, de culoare neagră cu pete brune, cu suprafaţa puternic netezită; de formă tronconică, cu pereţii arcuiţi şi buza uşor întoarsă către interior, prezintă patru mici proeminenţe conice trase din buză (fig. 21/11). H = 13 cm; Dg = 25,8 cm.

3. Piesă de bronz (nr. inv. 98.370) – fragmentară, lucrată din foaie subţire de bronz, în formă de tub. E. Moscalu îl descrie ca pe un clopoţel. (fig. 21/10). L = 1,4 cm; grosime = 0,8 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex probabil feminin, de vârstă adultă sau matură[129].

Mormântul 70 – de incineraţie, în urnă; urna era aşezată la adâncimea de 0,90 m şi conţinea oasele calcinate între care se aflau două fusaiole. Deasupra urnei era aşezată cu gura în jos o strachină. De una din fusaiole erau lipite resturile calcinate ale unui cuţit de fier. În apropierea urnei se afla un fragment provenind de la o strachină lucrată la roată (fig.5/13).

1. Urna (nr. inv. 98.349) – vas tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziţie, de culoare brună cu pete negre, cu suprafaţa netezită; de formă tronconică, este prevăzut cu două apucători laterale şi două aplicaţii în formă de potcoavă deasupra şi între care se află patru butoni (fig. 22/3). H = 10,8 cm; Dg = 13-13,5 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.350) – fragment de castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziţie, de culoare brun-cenuşie, cu suprafaţa iniţial lustruită; cu corpul tronconic, gura deschisă în formă de pâlnie, fundul inelar şi buza lăţită (fig. 22/2). Df = 18,5 cm.

3. Vas adiacent (f.n.i.) – castron fragmentar, lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziţie, de culoare brună, iniţial lustruită; cu corpul tronconic, gura deschisă în formă de pâlnie (fig. 22/1). D max întregit = 17,2 cm.

4. Fusaiolă (nr. inv. 98.371) – lucrată dintr-o pastă cu nisip fin în compoziţie, de culoare brun-cenuşie, cu suprafaţa netezită, de formă bitronconică, asimetrică (fig. 22/4). H = 2 cm; D = 3 cm.

5. Fusaiolă (nr. inv.98.372) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziţie, de culoare brun-cenuşie, cu suprafaţa netezită, de formă bitronconică, asimerică, arsă secundar (fig. 22/5) H = 1,7 cm; D = 2,9 cm.

[128] Ibidem.

[129] Ibidem.

6. Cuțit din fier - resturi prinse de corpul fusaiolei precedente (nr. inv. 98.373). L = 6,6 cm; lăț = 2,2 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex feminin, de vârstă matură[130].

Mormântul 71 – de incinerație, în urnă; urna se afla la adâncimea de 1,20 m şi conținea oasele calcinate peste care era aşezată cu gura în jos o strachină (fig. 5/14).

1. Urna (nr. inv. 98.351) – crater lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi mică în compoziție, de culoare cenuşie, cu suprafața netezită; cu corpul larg cu pereții arcuiți, are gura dreaptă, buza lățită, fundul profilat şi inelar şi două aplicații în formă de potcoavă lipite de corp (fig. 22/6). H = 39,5 cm; Dmax = 37,6 cm; Dg = 35,3 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.352) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare neagră, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic, strachina are gura întoarsă către interior, două torți orizontale, încadrate de câte doi butoni conici şi fundul inelar (fig. 22/7). H = 11,5 cm; Dg = 26,3 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex probabil masculin, de vârstă adultă; între oase a fost descoperit un fragment de al un obiect de fier, probabil un cuțit[131].

Mormântul 72 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată la adâncimea de 0,55 m şi avea drept capac fundul unei amfore (fig.5/15).

1. Urna (nr. inv. 98.353) – cană lucrată la roată dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brun-roşcată, cu suprafața acoperită cu un slip roşu închis; corpul este arcuit, gâtul este marcat de două incizii fine, gura este deschisă în formă de pâlnie, fundul este inelar. Din buză se înalță o toartă care se închide pe corp (fig.22/8). H = 29 cm; Dmax = 18 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.354) – fund de amforă lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cărămizie, cu suprafața netezită (fig. 22/9). H = 10 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex probabil feminin, de vârstă adultă sau matură[132].

Mormântul 73 – de incinerație, în groapă; oasele calcinate erau aşezate pe pământ, la adâncimea de 1,05 m. Nu s-au făcut observații în legătură cu groapa mormântului. Fără inventar.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de vârstă infans 1[133].

Mormântul 74 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată culcat pe o piatră plată la adâncimea de 1,00 m, conținea oasele calcinate şi avea drept capac o piatră plată.

1. Urna (nr. inv. 98.355) – vas bitronconic lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună cu pete negre şi cenuşii, cu suprafața puternic netezită; cu corpul bitronconic, are gura deschisă în formă de pâlnie, patru apucători laterale, deasupra şi între care se află patru grupuri de câte trei butoni conici (fig. 22/10). H = 40,4 cm; Dmax = 31 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex probabil feminin, de vârstă adultă[134].

Mormântul 75 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată pe o piatră plată, la adâncimea de 1,20 m şi conținea oasele calcinate peste care era aşezată, cu gura în jos, o strachină (fig. 5/16, 19).

1. Urna (nr. inv 98.356) – vas tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună cu pete negre, cu suprafața netezită; de formă tronconică, cu pereții arcuiți, este prevăzut cu patru apucători laterale (fig. 23/2). H = 30 cm; Dg = 27 cm.

[130] Ibidem.
[131] Ibidem, p. 127.
[132] Ibidem.
[133] Ibidem.
[134] Ibidem.

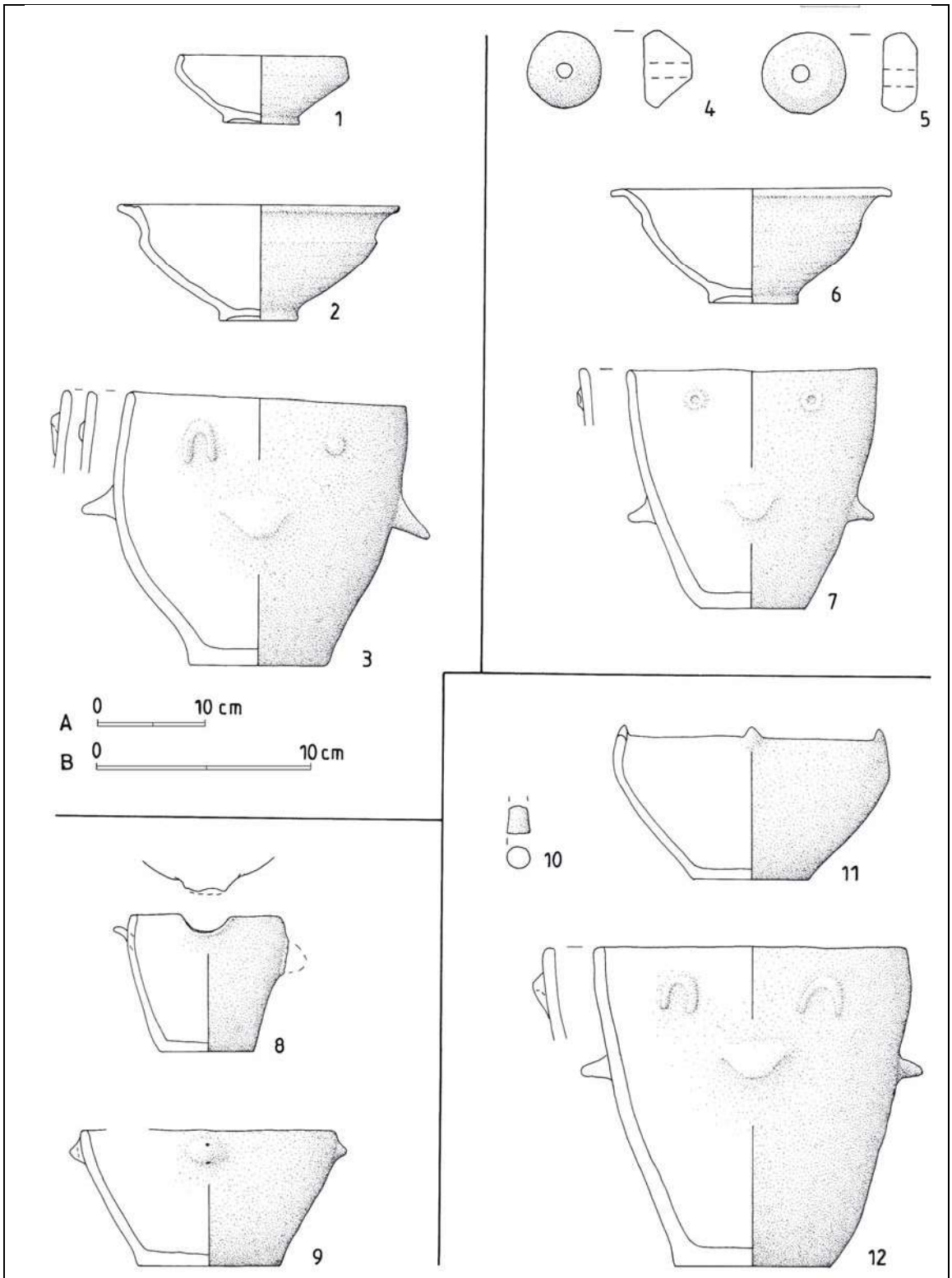

Fig. 21. *Canlia. 1-3 Mormântul 66; 4-7 Mormântul 67; 8-9 Mormântul 68;10-12 Mormântul 69. 1-3, 6-9, 11-12 Ceramică (Scara A); 4-5 Lut, 10 Bronz (Scara B).*

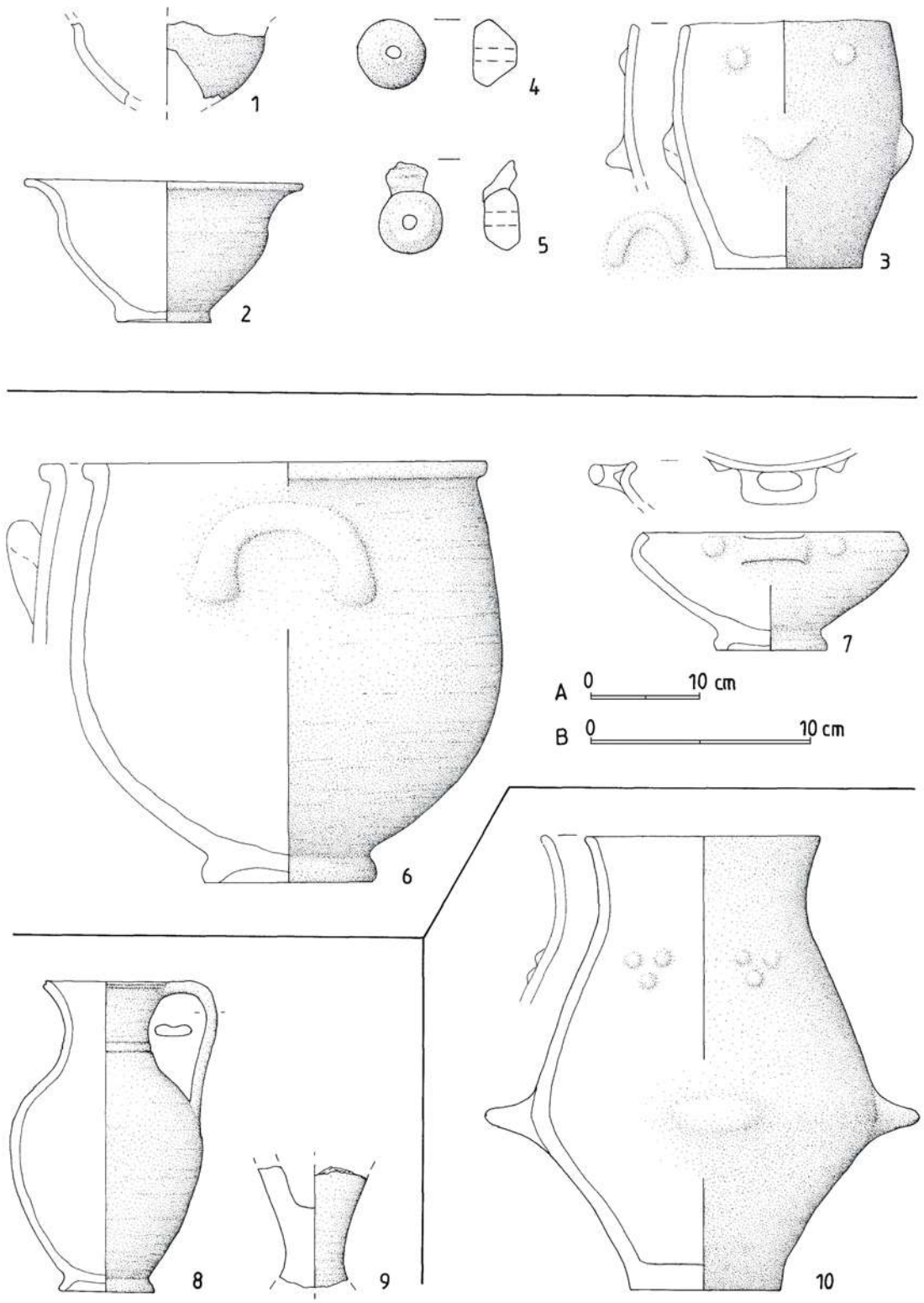

Fig. 22. Canlia. 1-5 Mormântul 70; 6-7 Mormântul 71; 8-9 Mormântul 72; 10 Mormântul 74. 1-3, 6-10 Ceramică (Scara A); 4-5 Lut (Scara B).

2. Capac (nr. inv. 98.357) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic, strachina are gura întoarsă către interior şi fundul inelar (fig. 23/1). H = 13 cm; D = 27 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex feminin, de vârstă matură[135].

Mormântul 76 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată pe o piatră plată, la adâncimea de 1,20 m şi conținea oasele calcinate care erau acoperite de o strachină aşezată cu gura în jos. Urna era lipită de cea a mormântului nr. 75 (fig. 5/17, 19).

1. Urna (nr. inv. 98.358) – vas tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună cu pete brun-roşcate şi negre, cu suprafața netezită; de formă tronconică, cu pereții arcuiți, este prevăzut cu patru apucători laterale (fig. 23/7). H = 37 cm; Dg = 28,5 x 32,5 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.359) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare neagră, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic, strachina are gura întoarsă spre interior şi fundul inelar (fig. 23/6). H = 11,7 cm; Dmax = 28 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex masculin, de vârstă matură; între oase au fost descoperite un fragment de obiect de fier, probabil un cuțit şi un „vârf osos" de la un corn de ovicaprină probabil „cu urme de incizuri, formând unghiuri paralele între ele"[136].

Mormântul 77 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată pe o piatră plată, la adâncimea de 1,20 m şi conținea oasele calcinate care erau acoperite de o strachină aşezată cu gura în jos. Alături de urnă erau aşezate două vase. Urna era lipită de cea a mormântului nr. 76 (fig. 5/18-19).

1. Urna (nr. inv. 98.360) – vas tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cenuşie, cu pete brune, cu suprafața netezită; de formă tronconică, cu pereții arcuiți, este prevăzut cu patru apucători laterale (fig. 23/5). H = 26,5 cm; Dmax = 28 cm; Dg = 26,5 cm.

2. Capac (nr. inv.) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie, cu pete negre, cu suprafața inițial neagră lustruită; cu corpul tronconic, deschisă în formă de pâlnie, buza lățită şi fundul inelar (fig. 23/4). H = 11,1 cm; Dg = 27,8 cm.

3. Vas adiacent (nr. inv. 98.361) – castron lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare cenuşie, cu pete brune, cu suprafața puternic netezită; de formă tronconică are gura uşor întoarsă către interior (fig.23/3). H = 11 cm; Dg = 16,8 cm.

4. Vas adiacent – borcan lucrat cu mâna, de formă tronconică, decorat cu brâu alveolat întrerupt de patru apucători, dispus sub buză (vasul nu s-a păstrat).

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de vârstă infans 2[137].

Mormântul 78 – de incinerație, în urnă; oasele calcinate au fost descoperite pe pământ aşezate la adâncimea de 0,20 m. Împreună cu oasele a fost descoperit şi un fragment din urnă.

1. Urna (f.n.i.) – vas tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brună, cu suprafața netezită; de formă bitronconică, cu pereții arcuiți, este prevăzut cu patru apucători laterale deasupra cărora sunt patru butoni tronconici (fig. 23/8). H = 27,8 cm; Dg = 21,7 cm; Dmax = 31,1 cm.

[135] Ibidem.
[136] Ibidem.
[137] Ibidem, p. 128.

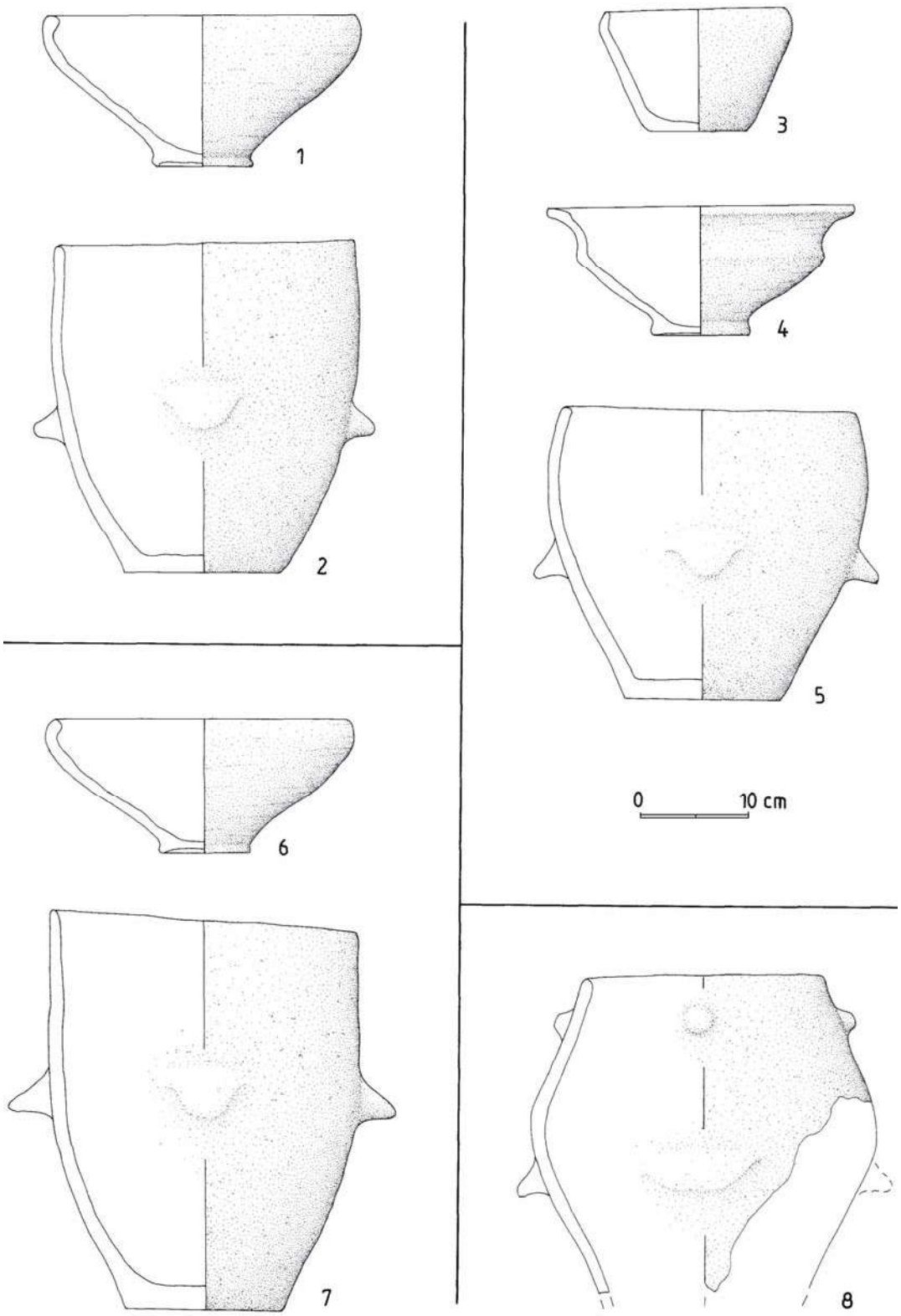

Fig. 23. *Canlia. 1-2 Mormântul 75; 3-5 Mormântul 77; 6-7 Mormântul 76; 8 Mormântul 78. 1-8 Ceramică.*

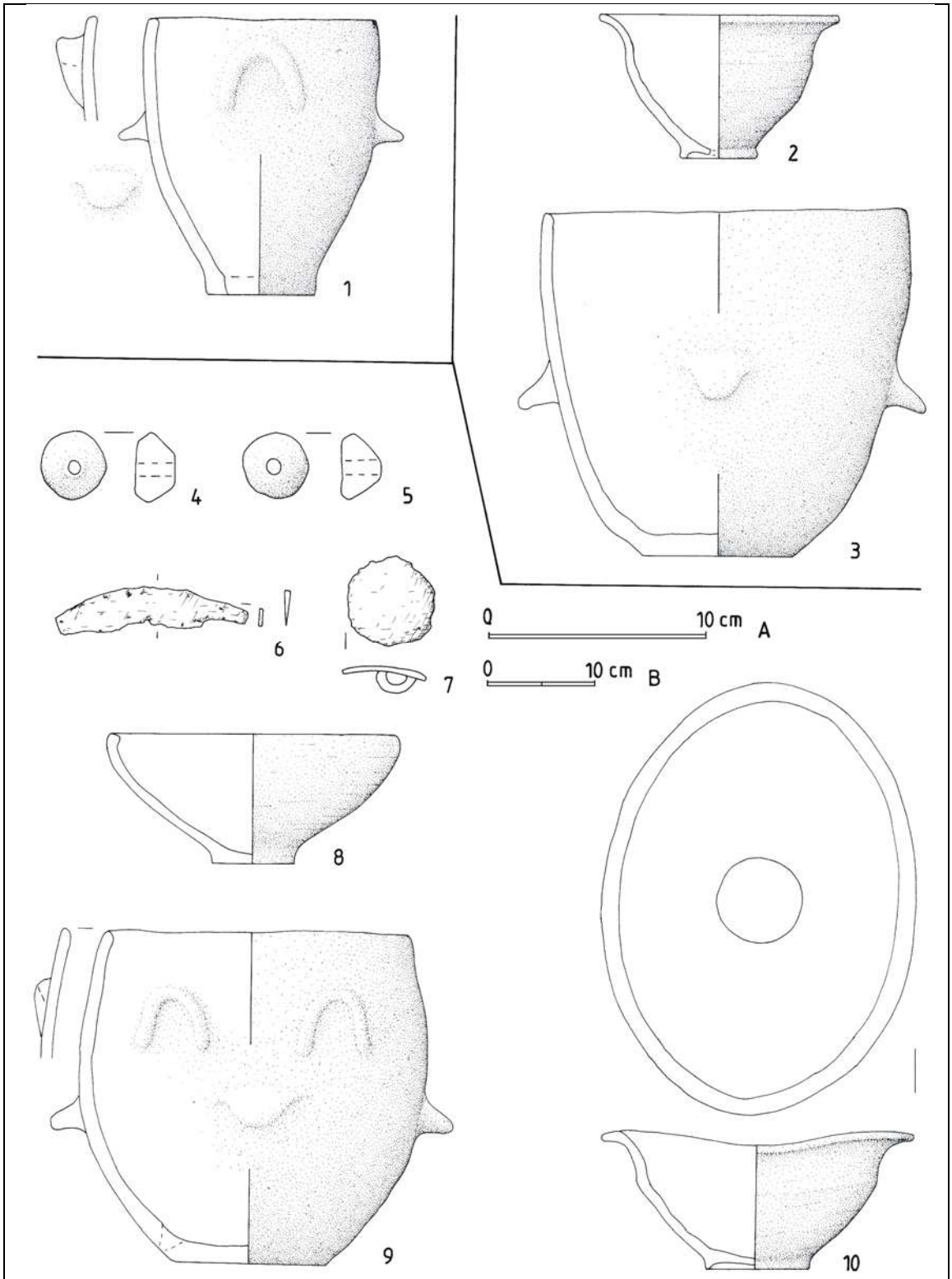

Fig. 24. *Canlia. 1 Mormântul 79; 2-3 Mormântul 81; 4-10 Mormântul 80.*
1-3, 8-10 Ceramică (Scara B); 4-5 Lut, 6-7 Fier (Scara A).

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de vârstă infans 1[138].

Mormântul 79 – de incinerație, în urnă; urna, distrusă, şi oase calcinate au fost descoperite la adâncimea de 0,20 m.

1. Urna (nr. inv. 98.378) – vas tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt şi pietricele în compoziție, de culoare brună, cu suprafața netezită; de formă tronconică, cu pereții arcuiți, este prevăzut cu două apucători laterale deasupra şi între care sunt două aplicații în formă de potcoavă lipite de corpul vasului (fig. 24/1). H = 25,5 cm; Dg = 21 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de vârstă adolescentă[139].

Mormântul 80 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată pe o piatră plată la adâncimea de 1,50 m şi conținea oasele calcinate între care se aflau două fusaiole, un buton de fier şi un cuțit de fier. Peste gura urnei era aşezată o strachină cu gura în jos iar alături de urnă se afla o strachină aşezată înclinat. Către sud, în apropierea mormântului, era aşezată pe cant o piatră plată. (fig. 5/20-21).

1. Urna (nr. inv. 98.362) – vas tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip în compoziție, de culoare neagră, cu suprafața netezită; în formă de sac, este prevăzut cu patru apucători laterale deasupra şi între care sunt patru aplicații în formă de potcoavă lipite de corpul vasului (fig. 24/9). Peretele vasului, la bază, era găurit. H = 31 cm; Dg = 24,7 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.363) – castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare cenuşie, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic, gura deschisă în formă de pâlnie, buza lățită şi fundul inelar (fig. 24/10). Gura vasului este oval deformată. H = 18,5 cm; D = 29,5 cm.

3. Vas adiacent (nr. inv. 98.364) – strachină lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare neagră, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic, strachina are gura uşor întoarsă spre interior şi fundul inelar (fig. 24/8). H = 12 cm; D = 26,7 cm.

4. Fusaiolă (nr. inv. 98.376) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brun-cenuşie, cu suprafața netezită, de formă bitronconică, asimetrică (fig.24/4). H = 1,8 cm; D = 3,2 cm.

5. Fusaiolă (nr. inv. 98.377) – lucrată dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brun-cenuşie, cu suprafața netezită, de formă bitronconică, asimetrică (fig. 24/5). H = 1,8 cm; D = 2,9 cm.

6. Cuțit de fier (nr. inv. 98.375) – fragmentar, cu lama curbă, puternic corodat (fig. 24/6). L = 9,1 cm; lăț = 1,8 cm.

7. Buton de fier (nr. inv. 98.374) – rotund, uşor bombat, cu verigă de prindere, atacat de coroziune (fig. 24/7). D = 4,2 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de doi indivizi; unul de sex masculin şi vârstă matură iar cel de-al doilea de vârstă infans 1; între oase a fost descoperit şi un fragment de os de ovină[140].

Mormântul 81 – de incinerație, în urnă; urna era aşezată pe o piatră plată, la adâncimea de 0,60 m şi conținea oasele calcinate peste care era aşezată cu gura în jos o strachină (fig. 5/22).

1. Urna (nr. inv. 98.365) – vas tip clopot lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziție, de culoare brună cu pete cenuşii, cu suprafața netezită; de formă tronconică, cu pereții arcuiți, este prevăzut cu patru apucători laterale (fig. 24/3). H = 30,5 cm; Dg = 33 cm.

2. Capac (nr. inv. 98.366) – fragment de castron lucrat la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziție, de culoare brun-cenuşie, cu suprafața inițial lustruită; cu corpul tronconic, gura deschisă în formă de pâlnie şi fundul inelar (fig. 24/2). H = 13 cm.

Potrivit analizei antropologice este vorba de un individ de sex probabil feminin, de vârstă adultă[141].

[138] Ibidem.
[139] Ibidem.
[140] Ibidem.
[141] Ibidem.

Alte descoperiri:

Groapa 4 – de dimensiuni medii, are gura de formă relativ ovală şi merge până la adâncimea de 1,40 m.

În umplutură a fost găsit un fragment de ceaşcă gen castron (nr. inv. 98.212) – lucrată la roată dintr-o pastă fină, de culoare cenuşie, cu suprafaţa netezită, de formă tronconică, cu buza tăiată oblic şi o toartă în bandă (fig. 25/1). Aparţine epocii romane. H = 7,5 cm; Dg = 18,2 cm; Df = 5 cm.

Groapa 5 – conţinea fragmentele a două vase:

1. Jumătatea inferioară a unui borcan (?) (f.n.i.) lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt în compoziţie, de culoare brună, cu suprafaţa netezită (fig. 25/6). H = 15 cm.

2. Fragment din partea superioară a unei străchini (f.n.i.) lucrată la roată, dintr-o pastă cu nisip fin în compoziţie, de culoare brun-cenuşie, cu suprafaţa lustruită, cu buza uşor întoarsă către interior (fig. 25/4). H păstrată = 6,7 cm; Dmax = 26,1 cm.

Izolat, în secţiunile trasate au mai fost descoperite, fără precizarea vreunui complex arheologic, urm[toarele vase :

- Amforă de Heracleea Pontica (nr. inv. 98.172) - fragmentară, lipsindu-i torţile, buza şi fundul. H = 51 cm; Dmax = 22,5 cm. (în fişa de obiect de la muzeu E. Moscalu o atribuie M. 2). (fig. 26/1)

- Cană (f.n.i.) – lucrată la roată cu nisip fin în compoziţie, de culoare roşcată, cu suprafaţa iniţial acoperită de pastă roşie; corpul de formă bitronconică are gâtul înalt şi două torţi care pornesc de sub buză şi se închid la baza gâtului; fundul lipsă (fig. 25/2). H păstrată = 8,3 cm; Dmax = 10,5 cm. Aparţine epocii romane.

- Cană (nr. inv. 98.287) – lucrată la roată dintr-o pastă cu nisip fin în compoziţie, de culoare cenuşie, cu suprafaţa lustruită; corpul are formă bitronconică, gâtul este marcat printr-un prag, gura este în formă de pâlnie cu buza dreaptă, fundul este inelar. Din buză se înalţă o toartă care se închide la mijlocul înălţimii (fig. 25/3). H = 14,8 cm; Dmax = 13,8 cm.

- Ulcior (nr. inv. 98.336) – fragment, lucrat la roată, dintr-o pastă fină, de culoare cărămizie, iniţial acoperit cu un slip; cu pereţii puternic arcuiţi, are gâtul îngust, buza răsfrântă către exterior, o toartă care porneşte de sub buză şi se închide pe corp şi fundul cu umbo (fig. 25/5). H = 21,7 cm; Dmax = 17,2 cm. Aparţine epocii romane.

Din lotul de materiale introdus în inventarul muzeului de către Emil Moscalu, mai figurează şi două vase ceramice descoperite la **Dervent**, în anul 1966:

1. Vas clopot (nr. inv. 98.380), descoperit în mormântul nr. 1 din secţiunea III, la o adâncime cuprinsă între 0,60=0,70 m - lucrat cu mâna, dintr-o pastă cu nisip mărunt, de culoare cenuşie, suprafaţa exterioară fiind netedă. Pe partea inferioară a corpului, care are pereţii arcuţi, sunt prevăzute patru apucători semicirculare, aşezate oblic în jos. Buza vasului este teşită oblic spre interior. H = 34,8 cm; Dg = 28,5-29,5 cm; Dmax = 32 cm. (fig. 26/2)

2. Castron (nr. inv. 98.381) - descoperit în mormântul nr. 2, lucrat la roată, cu buza răsfrântă spre interior, umărul proeminent din care pornesc două torţi, diametral opuse, dispuse oblic în sus, semicirculare. Corpul este semisferic, iar fundul inelar. De culoare cenuşie. H = 18,8 cm; Dg = 36 cm. (fig. 26/3)

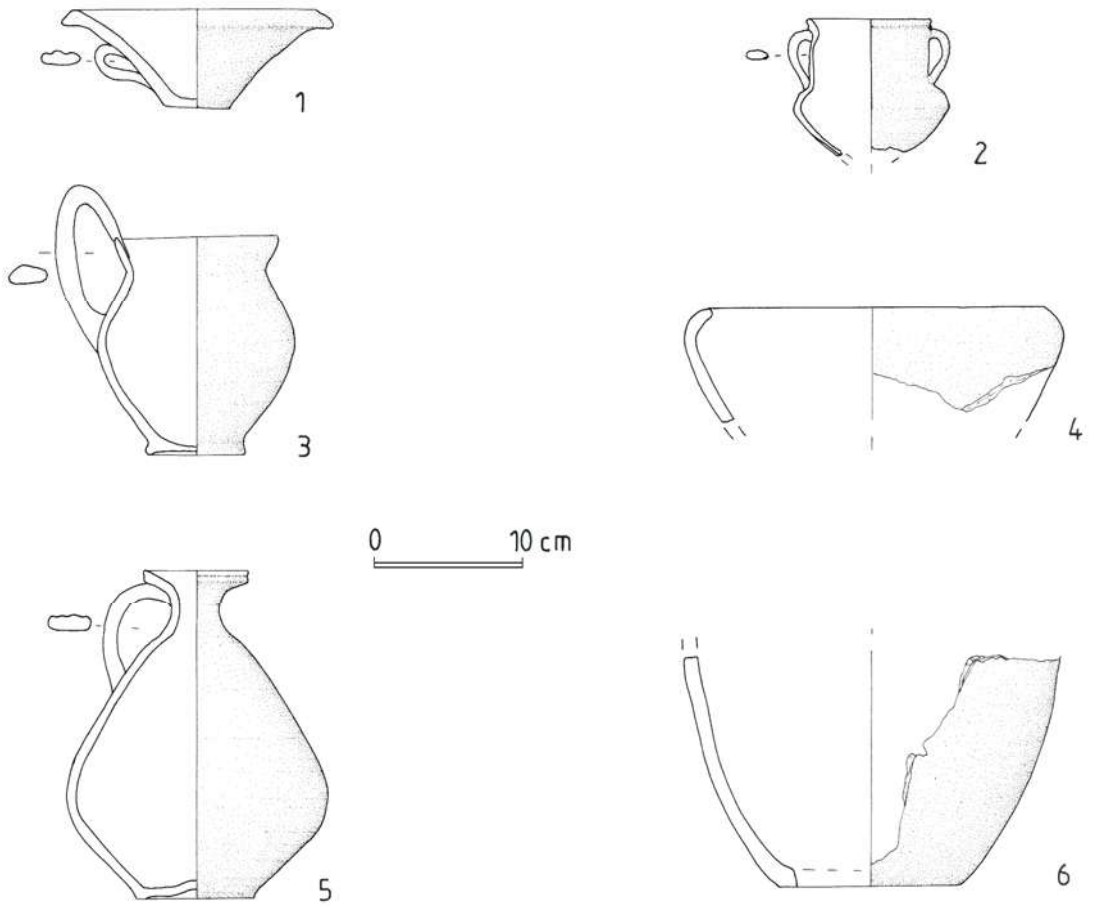

Fig. 25. *Canlia. Descoperiri din arealul necropolei. 1 Groapa 4; 4, 6 Groapa 5; 2-3, 5 Piese fără context de descoperire. 1-6 Ceramică*

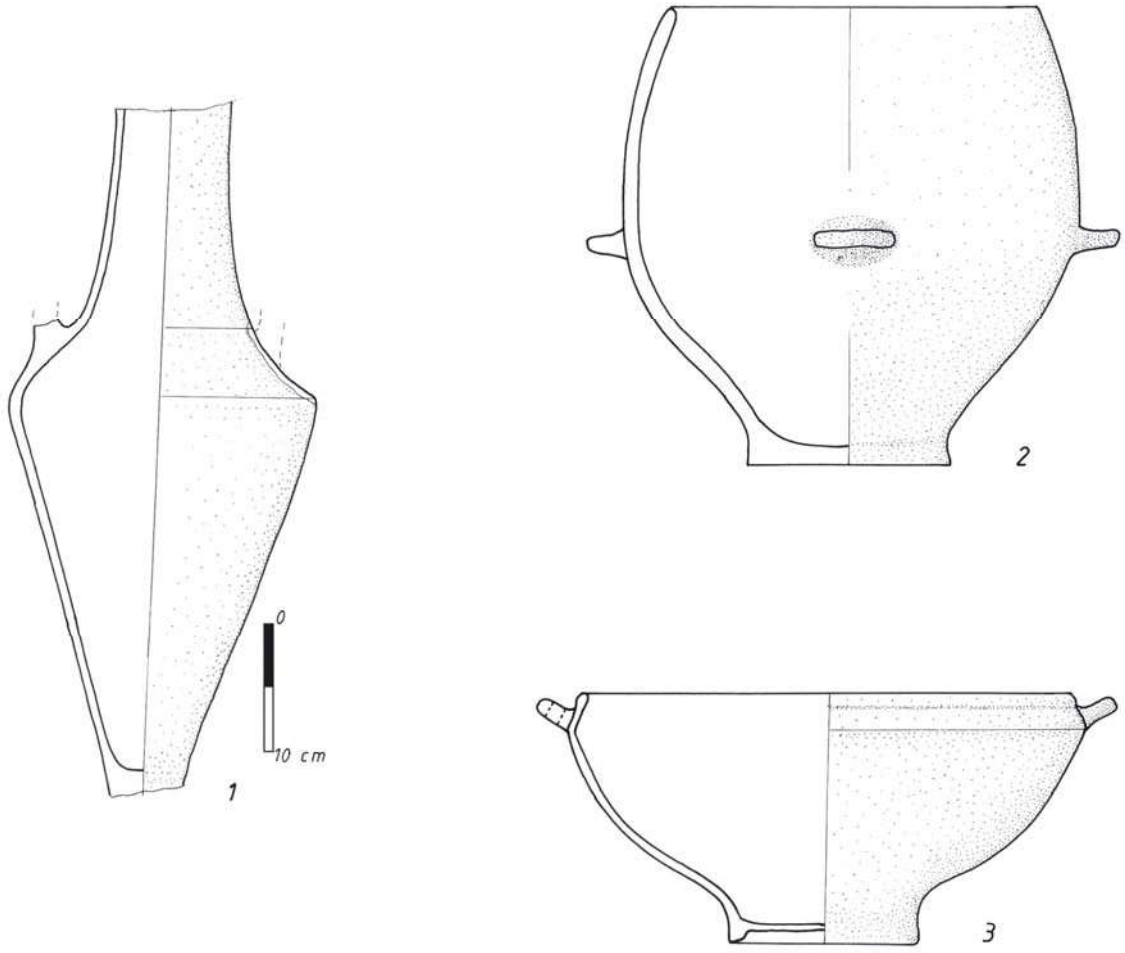

Fig. 26. *1. Amforă descoperită în arealul necropolei de la Canlia; 2-3. Vase descoperite la Dervent*